

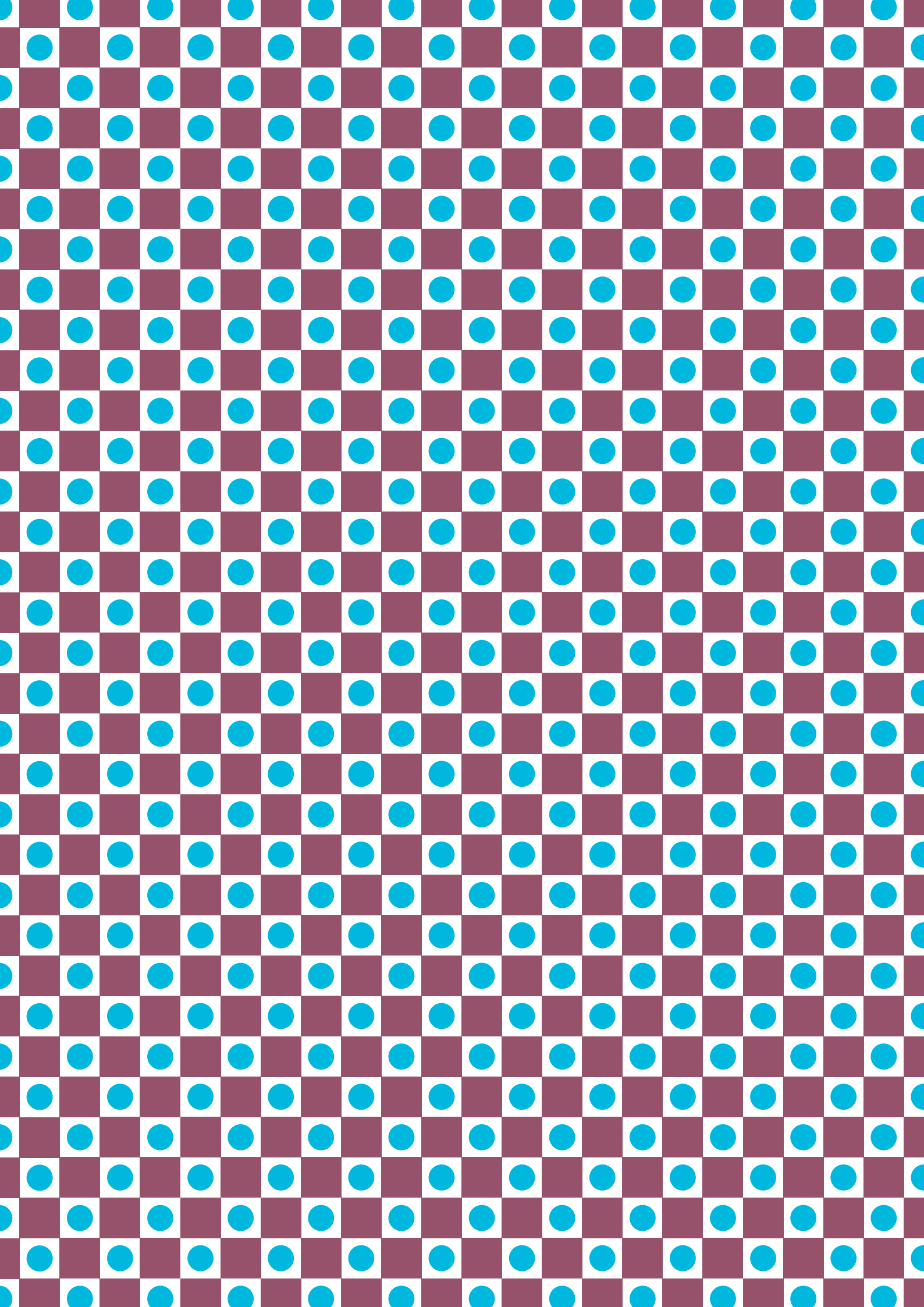

Zorgprestatie model GGZ & FZ

Veldafspraken

2026

december 2025

De veldafspraken gelden sinds 1 januari 2022 en zijn gewijzigd per 1 januari 2026.
De veldafspraken zijn overeengekomen door de volgende partijen:

INHOUD

1 INLEIDING	4
1.1 Definities	5
2 OVER DEZE VELDAFSPRAKEN	7
2.1 Partijen die deelnemen aan deze veldafspraken	7
2.2 Partijen die deze veldafspraken ondersteunen	7
2.3 Overwegingen veldafspraken	8
2.4 Verhouding met andere regels en afspraken	8
3 INHOUD VELDAFSPRAKEN	9
3.1 Algemeen	9
3.1.1 Algemene bepalingen veldafspraken	9
3.1.2 Nakoming, doorontwikkeling en onderhoud	9
3.2 VERWIJSAFSPRAKEN	10
3.3 PRESTATIES EN SETTING	10
3.3.1 Zorgtrajectnummer	10
3.3.2 Zorglabels	11
3.3.3 Setting hoogspecialistisch	11
3.3.4 Inzet tolken	11
3.3.5 Informatie-elementen bij overige prestaties	11
3.4 BEROEPEN	12
3.4.1 Beroepenlijst in Veldnorm 'Beroepen in de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg en de forensische zorg'	12
3.5 ZORGVRAAGTYPERING	13
3.5.1 Uitgangspunten	13
3.5.2 Indeling zorgvraagtypering ggz	13
3.5.3 Vaststelling van typering: ggz	13
3.5.4 Hertypering in de ggz	14
3.5.5 Indeling zorgvraagtypering fz	14
3.5.6 Vaststellen van typering: fz	14
3.5.7 Hertypering in de fz	14
3.5.8 Doorontwikkeling en onderhoud	14
3.6 VERANTWOORDING EN CONTROLE	15
3.6.1 Uitgangspunten	15
3.6.2 Reikwijdte	16
3.6.3 Inrichting van interne processen	16
3.6.4 Correct registreren en declareren	16
3.6.5 Afspraken over onderhoud en doorontwikkeling	17

3.7	GEPAST GEBRUIK	17
3.7.1	Achtergrond	17
3.7.2	Definitie Gepast Gebruik	17
3.7.3	Uitgangspunten Gepast Gebruik	17
3.7.4	Versterking kwaliteitstransparantie	18
3.8	OVERGANGSAFSPRAKEN	19
3.8.1	Inrichting generalistische basis-ggz	19
4	ONDERTEKENING VELDAFSPRAKEN	20
5	BIJLAGEN BIJ VELDAFSPRAKEN	21
A.	Verwijsafspraken ggz	
B.	Verwijstypen en zorglabels	
C.	Factsheet zorgtrajectnummer	
D.	Handleiding contractering setting Hoogspecialistische ggz	
E.	Limitatieve lijst Hoogspecialistische ggz 2026	
F.	Inhoudelijk kader inzet tolken anderstaligen GGZ	
G.	Startnotitie doelen zorgvraagtypering ggz	
H.	Handleiding zorgvraagtypering ggz	
I.	HoNOS+, toelichting bij de scores	
J.	Beschrijving zorgvraagtypen ggz	
K.	Handleiding zorgvraagtypering forensische zorg	
L.	Foutcorrectie in het declaratieverkeer	
M.	Spelregels correct registreren en declareren	
N.	V&C-lijst 2025	
O.	Factsheet Basis-ggz in het zorgprestatie-model	
P.	Vermelden van zorgvraagtypering ggz op de factuur	
Q.	Informatie-elementen bij facultatieve prestaties ervaringsdeskundige werker	
R.	Informatie-elementen bij onderlinge dienstverlening	

INLEIDING

In april 2019 heeft de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en aan het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) geadviseerd om voor de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg (ggz) en de forensische zorg (fz) een nieuwe bekostiging in te voeren: het zorgprestatiemodel. Het kabinet heeft dit breed gedragen advies overgenomen. Brancheorganisaties, zorgaanbieders, zorgverleners, zorgverzekeraars en patiënten-vertegenwoordigers zijn vervolgens samen met de NZa aan de slag gegaan om het model verder uit te werken.

Het zorgprestatiemodel geldt sinds 2022 als bekostiging voor de ggz en fz. Het zorgprestatiemodel bestaat uit door de NZa vastgestelde prestaties, tarieven en regelgeving en uit een aantal veldafspraken. Deze veldafspraken staan in dit document met bijlagen. Het zijn afspraken die partijen met elkaar hebben gemaakt om de bekostiging zo goed mogelijk te laten werken.

De partijen die de veldafspraken hebben getekend, vinden dat alle zorgaanbieders, zorgverleners en zorgverzekeraars zich eraan moeten houden. In veel gevallen is dat ook verplicht, bijvoorbeeld omdat de NZa in de regelgeving naar de veldafspraken verwijst of omdat het gaat om een veldnorm opgenomen in het register van het Zorginstituut Nederland. Veldafspraken zijn niet nieuw. Sinds 2017 geldt al de afspraak dat elke aanbieder van geneeskundige ggz een kwaliteitsstatuut moet hebben. En ook gelden sinds 2017 afspraken over verwijzing in de geestelijke gezondheidszorg. Nieuw is dat de veldafspraken een brede scope hebben. Ze gaan bijvoorbeeld over verantwoording en controle, over beroepen in ggz en fz en over zorgvraagtypering.

Deze veldafspraken hebben een eigen onderhoudscyclus. Partijen blijven met elkaar in gesprek over de inhoud ervan.

1.1 Definities

In deze veldafspraken gebruiken wij de volgende definities:

- a. Instelling: een instelling zoals bedoeld in sectie III van het Landelijk Kwaliteitsstatuut ggz.
- b. Hoofdbehandelaar: zorgverlener in de forensische zorg, al dan niet in dienst van een rechtspersoon als bedoeld onder (ii) die, in reactie op de zorgvraag van een patiënt, bij die patiënt de diagnose stelt en onder wiens verantwoordelijkheid de behandeling van die patiënt wordt doorlopen. Uitsluitend zorgverleners met een beroep dat is opgenomen in het BIG-register en die bevoegd en bekwaam zijn om patiënten te classificeren volgens de systematiek van de DSM-5 kunnen als hoofdbehandelaar worden aangemerkt.
- c. Kwaliteitsstandaard: richtlijn, module, norm, zorgstandaard dan wel organisatiebeschrijving die:
 - betrekking heeft op het gehele zorgproces of een deel van een zorgproces;
 - vastlegt wat noodzakelijk is om vanuit het perspectief van de cliënt goede zorg te verlenen;
 - ingeschreven staat in het openbaar register bij Zorginstituut Nederland.
- d. Partijen: de betrokken organisaties die onder de veldafspraken hun handtekening zetten.
- e. Patiënt: betrokkene die zorg ontvangt. In de bijlagen wordt deze soms cliënt genoemd.
- f. Regiebehandelaar: de persoon die voldoet aan de definitie van regiebehandelaar in het Landelijk Kwaliteitsstatuut ggz. Waar in deze overeenkomst de term regiebehandelaar wordt gebruikt, moet voor de fz 'hoofdbehandelaar' worden gelezen. Het kwaliteitsstatuut is niet van toepassing voor de hoofdbehandelaar in de fz.
- g. Spelregel: dwingende vertaling van een veldafpraak naar de praktijk.
- h. Vrijgevestigden: zorgaanbieders zoals bedoeld in sectie II van het Model Kwaliteitsstatuut ggz.
- i. Veldnorm: normen die invulling geven aan algemeen geformuleerde wettelijke normen. Veldnormen worden opgesteld door veldpartijen en kunnen worden ingediend als kwaliteitsstandaard bij het Zorginstituut Nederland.
- j. Verantwoording en controle lijst (V&C lijst): het door partijen opgestelde document dat risico's met betrekking tot onrechtmatig registeren en declareren opsomt en dat beschrijft hoe die via processen en/of systemen kunnen worden beheerst, waar nodig aangevuld met controle.
- k. Verantwoordingmethodiek: de manier waarop verantwoording en controle zijn ingericht en worden uitgevoerd, bijvoorbeeld: zelfonderzoek, materiele controle en horizontaal toezicht.

- l. Zorg:
 - Zorg of dienst als omschreven bij of krachtens de Zorgverzekeringswet, de Wet forensische zorg en de Wet langdurige zorg;
 - Individuele gezondheidszorg als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, voor zover uitgevoerd, al dan niet onder eigen verantwoordelijkheid, door personen, ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 3 van die wet of door personen als bedoeld in artikel 34 van die wet en voor zover die handelingen niet zijn begrepen onder 1.
- m. Zorgaanbieder:
 - de natuurlijke persoon of rechtspersoon die beroeps- of bedrijfsmatig zorg verleent;
 - de natuurlijke persoon of rechtspersoon voor zover deze tarieven in rekening brengt namens, ten behoeve van of in verband met het verlenen van zorg door een zorgaanbieder als bedoeld onder de voorgaande bullet.
- n. Zorgverlener: natuurlijk persoon die beroepsmatig zorg verleent.
- o. Zorgverzekeraar: een verzekeraar voor zover deze zorgverzekeringen aanbiedt of uitvoert. Hieronder valt ook de Divisie Forensische zorg/Justitiële Jeugdinrichtingen (ForZo/JJI) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), onderdeel van het ministerie van JenV. In de fz is ForZo/JJI verantwoordelijk voor het inkopen van fz.

OVER DEZE VELDAFSPRAKEN

2.1 Partijen die deelnemen aan deze veldafspraken

De Nederlandse ggz
Dienst Justitiële Inrichtingen
Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & psychotherapeuten
MeerGGZ
MIND
Nederlandse Federatie van UMC's
Nederlands Instituut van Psychologen
Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen
Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie
Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland
Zorgverzekeraars Nederland

Hierna genoemd: 'Partijen' of 'Wij'

2.2 Partijen die deze veldafspraken ondersteunen

De ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ondersteunen deze veldafspraken. Dat betekent dat ze het belangrijk vinden dat de deelnemende partijen deze afspraken maken en dat ze het belangrijk vinden dat iedereen ze naleeft. Ze ondersteunen partijen waar dat kan bij het tot stand brengen van afspraken en uitvoering ervan, bijvoorbeeld door daarover te communiceren. VWS, J&V en NZa zijn echter geen partij in deze afspraken.

2.3 Overwegingen veldafspraken

- De veldafspraken die in dit document staan, zijn onderling overeengekomen en getekend door partijen genoemd onder 2.1.
- Partijen hebben een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor een juiste besteding van de zorguitgaven en erkennen deze ook. Zorgprofessionals, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en de partijen hebben daarin elk hun eigen wettelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Bij de formulering van de veldafspraken hebben wij inzichten gebruikt die voortkomen uit het RVS-rapport 'Blijk van vertrouwen', Het onderdeel 'Advies passende zorg' van het rapport 'Samenwerken aan passende zorg: de toekomst is nú' van de NZa en Zorginstituut Nederland, de implementatie van Horizontaal Toezicht Zorg en de eindrapportage van de Taskforce Gepast Gebruik.
- Het is ons gezamenlijk belang en streven om te voldoen aan de tien ontwerpcriteria van het Zorgprestatiemodel.
- De naleving van de veldafspraken wordt op verschillende manieren bevorderd en geborgd. Als dat van toepassing is, staat dat bij het ontwerp.

2.4 Verhouding met andere regels en afspraken

Het is een feit dat door de veldafspraken bestaande wet- en regelgeving niet verandert en gewoon geldig blijft. Dit zijn bijvoorbeeld de Wet forensische zorg (Wfz), Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) of op die wetten gebaseerde regels en besluiten (zoals Besluit zorgverzekering en Regeling zorgverzekering, regelingen van de NZa), en de uitwerking daarvan in bijvoorbeeld het Landelijk Kwaliteitsstatuut GGZ, het Kwaliteitskader forensische zorg en de standpunten van het Zorginstituut. Regelgeving van de NZa verwijst naar onderdelen van deze veldafspraken. De verplichting tot naleving van deze veldafspraken volgt dan uit die regelgeving.

Wij gaan ervan uit dat deze veldafspraken passen binnen de bestaande wet- en regelgeving. Als ze toch zouden afwijken, dan gaan de wet- en regelgeving voor.

Overige bestaande (veld)afspraken en kwaliteitsstandaarden blijven onverminderd van kracht, dit zijn bijvoorbeeld: zorgstandaarden en generieke modules, de ZN-circulaire 'Therapieën GGZ' en de veldafspraken tussen ZN en de Nederlandse ggz over Horizontaal Toezicht Zorg (landelijk raamwerk). Het is ook een feit dat overeenkomsten die gesloten zijn niet veranderen. Bijvoorbeeld een overeenkomst tussen zorgaanbieder en zorgverzekeraar over zorglevering. Zij moeten dus zelf actie ondernemen om deze aan te passen en in lijn te brengen met de veldafspraken.

INHOUD VELDAFSPRAKEN

3.1 ALGEMEEN

3.1.1 Algemene bepalingen veldafspraken

- Partijen zorgen ervoor dat hun onderlinge private overeenkomsten in lijn zijn met deze veldafspraken.
- Partijen stimuleren een optimale inrichting van de ICT, zodat de uitvoering van de veldafspraken wordt ondersteund.
- Onbedoelde prikkels die voortvloeien uit het Zorgprestatiemodel pakken we samen aan. Wij houden daarbij rekening met ieders taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Het staat partijen vrij om naast deze multilaterale generieke veldafspraken bilaterale specifieke veldafspraken te maken, mits deze niet strijdig zijn met de multilaterale generieke veldafspraken.

3.1.2 Nakoming, doorontwikkeling en onderhoud

- Partijen spannen zich in om de veldafspraken na te komen en bevorderen naleving. Dit betekent in ieder geval dat:
 - Partijen bevorderen dat hun leden deze veldafspraken naleven;
 - Zorgaanbieders en zorgverzekeraars in de overeenkomsten verwijzen naar de naleving van deze veldafspraken en dat zij daarvan niet afwijken;
 - Partijen geen onderscheid maken tussen ongecontracteerde en gecontracteerde zorgaanbieders als het gaat om naleving van de veldafspraken.

- Iedere individuele zorgaanbieder, zorgverzekeraar of zorgverlener is zelf verantwoordelijk voor het nakomen van de veldafspraken.
- Partijen spreken minimaal één keer per jaar over de nakoming en doorontwikkeling van de veldafspraken.
- Partijen passen de veldafspraken in dit document aan indien daarvoor een aanleiding is en maximaal één keer per jaar, behalve als hierna in specifieke bepalingen een andere termijn of procedure staat. Bij aanpassing van de veldafspraken worden actuele inzichten, onderzoeken en rapporten betrokken.
- De aanpassing voor het jaar t vindt steeds uiterlijk op 1 april van het jaar t-1 plaats.
- Concepten van aanpassingen in veldafspraken zullen een maand voor vaststelling worden gepubliceerd. Het is mogelijk om als belanghebbende een reactie te geven op concept veldafspraken. Reacties zullen zorgvuldig worden afgewogen in verdere besluitvorming.
- Partijen organiseren gezamenlijk publiciteit over de inhoud van deze afspraken, om draagvlak te vergroten en om naleving door niet-deelnemende partijen te stimuleren.
- Het is mogelijk om als nieuwe partij deel te nemen aan de veldafspraken, als de al deelnemende partijen daarvoor hun akkoord geven.

3.2 VERWIJSAFSPRAKEN

Partijen houden zich aan de verwijsafspraken Geestelijke gezondheidszorg. Deze zijn opgenomen als bijlage A. VWS ziet deze afspraken als de juiste invulling van de wettelijke verplichting. Zorgverzekeraars verwijzen in hun polisvoorwaarden naar de verwijsafspraken. DJI doet dat in de addenda bij hun overeenkomsten voor forensische zorg. Zorgaanbieders gebruiken in het declaratieverkeer de verwijstypen die zijn opgenomen in de 'Notitie Verwijstypen en zorglabels' in bijlage B. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars gebruiken de verwijstypen overeenkomstig de uitleg in de notitie.

3.3 PRESTATIES EN SETTING

3.3.1 Zorgtrajectnummer

De NZa schrijft het gebruik van een zorgtrajectnummer in het declaratieverkeer voor in de Regeling geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg. De veldafspraken over de verdere uitwerking van het zorgtrajectnummer zijn opgenomen in de 'factsheet Zorgtrajectnummer' in bijlage C. De NZa vindt dat deze veldafspraken in lijn zijn met de verplichting in de nadere regel. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars gebruiken het zorgtrajectnummer overeenkomstig de uitleg in de factsheet.

3.3.2 Zorglabels

De veldafspraken over het toepassen van verwijstypen en private zorglabels zijn opgenomen in de 'Notitie Verwijstypen en zorglabels' in bijlage B. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars gebruiken de zorglabels overeenkomstig de uitleg in de notitie. De borging volgt uit het wederzijdse belang bij een juiste toepassing; declaraties zonder relevant label kunnen worden afgewezen.

Het vermelden van het zorgvraagtype ggz bij behandelconsulten en verblijfsdagen is in sommige situaties (nog) niet mogelijk. Dit kan leiden tot declaratieproblemen, omdat het zorgvraagtype ggz op de factuur moet worden vermeld. In de notitie 'Vermelden van zorgvraagtypering ggz op de factuur' (bijlage P) staat een tijdelijke oplossing voor de periode tot 1 april 2023 en een structurele oplossing voor de periode daarna.

3.3.3 Setting hoogspecialistisch

De setting 'hoogspecialistisch (ambulant en klinisch, met contractvoorwaarde)' kan alleen met contract in rekening worden gebracht, voor de ambulante en klinische patiënten die onder de contractafpraak vallen. Bij het maken van deze afspraken houden zij zich aan de 'Handreiking contractering setting Hoogspecialistische ggz', zoals opgenomen in bijlage D.

Voor het aanpassen van criteria waaraan een afdeling moet voldoen om te worden opgenomen op de limitatieve lijst ligt het primaat bij de professionals in het betreffende segment (umc, algemeen ziekenhuis, ggz-instelling). Zij consulteren daarbij partijen van belanghebbenden zoals te doen gebruikelijk bij de ontwikkeling van normen in de sector.

De limitatieve lijst van zorgaanbieders die volgens partijen in 2025 aan de inhoudelijke criteria van de 'Handreiking contractering setting Hoogspecialistische ggz' voldoen, is opgenomen in bijlage E.

3.3.4 Inzet tolken

De veldafspraken over de inzet van tolken voor anderstaligen zijn opgenomen in het 'Inhoudelijk kader inzet tolken anderstaligen GGZ' in bijlage F. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars gebruiken de toeslag 'inzet tolk' overeenkomstig de veldafpraak. De NZa verwijst naar dit kader in haar regelgeving.

3.3.5 Informatie-elementen bij overige prestaties

De regeling geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg van de NZa schrijft voor welke informatie-elementen moeten worden geregistreerd.

Afspraken over informatie-elementen bij de facultatieve prestaties Ervaringsdeskundige werker NLQF5 zijn opgenomen in bijlage Q. Afspraken over informatie-elementen bij onderlinge dienstverlening zijn opgenomen in bijlage R.

3.4 BEROEPEN

3.4.1 Beroepenlijst in Veldnorm 'Beroepen in de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg en de forensische zorg'

Volgens de afspraak in het Bestuurlijk akkoord ggz hebben partijen de inzet van specifieke beroepen in de curatieve ggz/fz onderbouwd vanuit het oogpunt van kwaliteit van zorg. Dit heeft geresulteerd in een beroepenlijst die sinds 12 september 2023 onderdeel uitmaakt van een Veldnorm die is ingeschreven in het register bij Zorginstituut Nederland.

De 'Veldnorm beroepen in de ggz en fz' beschrijft welke beroepen volgens patiënten, zorgverzekeraars, werkgevers en regiebehandelaarberoepen op basis van objectieve toetsing aan kwaliteitscriteria in aanmerking komen om (een deel van) diagnostiek, behandeling en/of geneeskundige begeleiding zelfstandig uit te voeren.

Alleen beroepen die zijn opgenomen in de beroepenlijst van de Veldnorm en waarbij aan alle in de lijst vermelde vereisten (opleidingsniveau, definitie en toelichting/voorwaarden) is voldaan komen hiervoor in aanmerking. De lijst is limitatief.

De veldnorm bevat naast een beroepenlijst ook een procedure met toetsingscriteria en afspraken over het onderhoud van de veldnorm.

De veldnorm geeft alleen in generieke zin aan wie in aanmerking komen om (een deel van) diagnostiek, behandeling en/of geneeskundige begeleiding zelfstandig uit te voeren. Bekwaamheid van de individuele persoon wordt op individueel niveau beoordeeld. De veldnorm sluit niet uit dat andere dan de vermelde beroepen worden ingezet voor zorgverlening in de ggz/fz. Het kan in dat geval echter niet gaan om het zelfstandig uitvoeren van (een deel van) diagnostiek, behandeling en/of geneeskundige begeleiding.

De ervaringsdeskundige werker NLQF 5 is niet opgenomen in de beroepenlijst van de Veldnorm. Voor behandelconsulten en groepsconsulten door ervaringsdeskundige werkers NLQF 5 zijn er facultatieve prestaties. Zorgaanbieders kunnen facultatieve prestaties declareren als er een schriftelijke overeenstemming is tussen de zorgaanbieder en zorgverzekeraar over het gebruik van die facultatieve prestaties. Partijen adviseren gebruikers van deze facultatieve prestaties maximaal de tarieven voor 'behandelconsulten/groepsconsulten overige beroepen, ambulant sectie III multidisciplinair', danwel 'behandelconsulten/groepsconsulten overige beroepen, danwel (in de forensische zorg) 'Forensische en beveiligde zorg - niet klinische of ambulante zorg' te hanteren.

3.5 ZORGVRAAGTYPERING

3.5.1 Uitgangspunten

Partijen hebben de kenmerken en gebruiksdoelen van zorgvraagtypering voor de ggz vastgelegd in de 'Startnotitie doelen Zorgvraagtypering' (bijlage G). Deze blijven onverkort gelden.

3.5.2 Indeling zorgvraagtypering ggz

De zorgvraagtypering ggz bestaat uit zorgvraagtypen 1 t/m 21, ingedeeld in drie hoofdgroepen (X, Y, Z). De hoofdgroepen en de zorgvraagtypen zijn beschreven in het document 'Beschrijving zorgvraagtypen ggz' (bijlage J).

3.5.3 Vaststelling van typering: ggz

De regiebehandelaar is verantwoordelijk voor de vastlegging van het juiste zorgvraagtype. Hij gaat daarbij uit van de omschrijvingen in het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen ggz'.

De HoNOS+ is het verplichte methodisch hulpmiddel voor zorgvraagtypering in de ggz. Partijen hanteren de in het programma vastgestelde omschrijvingen in het document 'HoNOS+, toelichting bij de scores' (bijlage I).

Er zijn twee werkwijzen om het zorgvraagtype met de HoNOS+ te bepalen:

1. Invullen van de volledige HoNOS+ en de scores toetsen aan kleurschema's en omschrijvingen in het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen'.
2. Invullen van een gedeeltelijke HoNOS+ (dynamische route), waarbij de ICT de relevante vragen aanwijst. Er moeten dan altijd voldoende vragen worden doorlopen om een 95% zekerheid te hebben dat de uitkomst hetzelfde is als bij het volledig doorlopen van de HoNOS+. In 5% van de (aselect gekozen) typeringsmomenten moet ook bij de keuze voor werkwijze 2 de volledige HoNOS+ worden ingevuld.

Voor zowel werkwijze 1 als 2 geldt dat de regiebehandelaar van het voorstel kan afwijken.

Partijen stelden samen een 'Handleiding zorgvraagtypering ggz' (bijlage H) op voor behandelaars en zullen deze onderhouden. Partijen houden zich aan de meest recente versie van de handleiding.

De borging hiervan is geregeld in de regeling Geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg van de NZa. Daarin staat dat de zorgvraagtypering conform de veldafspraken wordt gedaan, door de regiebehandelaar.

3.5.4 Hertypering in de ggz

Hertypering vindt plaats op logische (evaluatie)momenten in het behandelproces. Elk zorgvraagtype heeft een termijn die richtinggevend is voor het moment van hertyperen. Deze 'reviewtermijnen' staan in de 'Beschrijving Zorgvraagtypen ggz'. Op het eerste contactmoment na 1 jaar waarin niet is ge-hertypeerd, zal altijd moeten worden getypeerd.

3.5.5 Indeling zorgvraagtypering fz

Voor elke forensische patiënt bepaalt de hoofdbehandelaar met bestaande risicotaxatie instrumenten het recidive risico (niveau 1 t/m 5 volgens de gestandaardiseerde risk levels, Hanson et al., 2017). De ernst van het delict kan ervoor zorgen dat een patiënt maximaal met 1 niveau opschuift, omhoog of omlaag. Exceptionele problemen met betrekking tot de responsiviteit kunnen leiden tot 1 categorie hoger. Dit leidt tot een totaalscore in de range 0 t/m 7.

3.5.6 Vaststellen van typering: fz

In de 'Handleiding zorgvraagtypering forensische zorg' (bijlage K) is vastgelegd hoe zorgvraagtypering in de forensische zorg door partijen wordt toegepast.

3.5.7 Hertypering in de fz

Hertypering in de forensische zorg vindt plaats als er opnieuw een risicotaxatie moet worden afgenomen. Afhankelijk van het gehanteerde instrument is dit minimaal eens per 365 dagen.

3.5.8 Doorontwikkeling en onderhoud

In de komende jaren zullen de partijen werken aan de doorontwikkeling van de zorgvraagtypering in de ggz en fz.

Partijen onderzoeken in de doorontwikkeling in ieder geval hoe meer gebruik gemaakt kan worden van informatie die al wordt vastgelegd, bijvoorbeeld in andere gestandaardiseerde vragenlijst of in ZIB's. Ook wordt onderzocht hoe specifieke patiëntgroepen een plaats kunnen krijgen in het model, zoals patiënten met somatische comorbiditeit, verslavingen, LVB of SOLK. Deze en andere onderwerpen agenderen partijen in de doorontwikkelagenda.

Partijen nemen de handleiding zorgvraagtypering ggz, de HoNOS+, zorgvraagtypen ggz en het implementatieplan zorgvraagtypering fz mee in het jaarlijkse onderhoud van de veldafspraken volgens artikel 3.1.2.

3.6 VERANTWOORDING EN CONTROLE

3.6.1 Uitgangspunten

- Zorgaanbieders en zorgverzekeraars hebben een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de juiste besteding juiste zorguitgaven. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars hebben daarin elk hun eigen wettelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Partijen zijn het, in navolging van het advies 'Blijk van vertrouwen – anders verantwoorden voor goede zorg' van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, erover eens dat verantwoording de voorkeur heeft boven controle. Het initiatief en de verantwoordelijkheid voor verantwoording ligt bij de zorgaanbieder die verantwoording aflegt en niet bij degene die verantwoording vraagt. Dit kan alleen vanaf een toereikend transparantie-niveau bij de zorgaanbieder. Bij onvoldoende transparantie kan de zorgverzekeraar extra informatie opvragen, rekening houdend met de verantwoordingsmethodiek die zorgverzekeraar en zorgaanbieder toepassen.
- Partijen streven naar proces- en systeemgerichte beheersing aan de voorkant van het zorgproces en naar het voorkomen van controles achteraf.
- Partijen zoeken naar efficiency in de verantwoordingsketen en streven ernaar dat de verantwoording voor meerdere doeleinden (bijvoorbeeld jaarrekening) kan worden ingezet. We automatiseren regels en de veldafspraken over verantwoording en controle waar het kan.
- Partijen professionaliseren de verantwoordingsketen en stimuleren zorgaanbieders waar nodig om hun verantwoordelijkheid voor een goede bedrijfsvoering te nemen en om registraties 'first-time-right' te laten plaatsvinden. Partijen zien de invoering van Horizontaal Toezicht bij zorginstellingen als een passende werkwijze hiervoor.
- Zorgaanbieders werken aan efficiëntere en effectievere administratieve processen die borgen dat facturen in één keer goed zijn. Partijen zorgen voor een efficiënt correctieproces en zorgen voor een tijdige afwikkeling van correcties volgens de notitie 'Foutcorrectie in het declaratieverkeer' (bijlage L).
- De V&C-lijst is een hulpmiddel voor het inrichten van processen en systemen. De lijst is een van de middelen die partijen kunnen inzetten in hun streven naar 'First Time Right' en naar het zoveel mogelijk voorkomen van correcties achteraf.
- Zorgaanbieders en zorgverzekeraars houden zich aan de afspraken in deze paragraaf. De andere partijen bevorderen de naleving.

3.6.2 Reikwijdte

De afspraken in deze paragraaf gaan over correct registreren en declareren van zorg, over hoe zorgaanbieder zich hierover kunnen verantwoorden en over de manier waarop zorgverzekeraars en DJI hier uitvoering aan geven in hun controleplannen. Ze gaan niet over de inhoud en naleving van afspraken in het concurrentieel deel van overeenkomsten tussen zorgverzekeraar en zorgaanbieder en ook niet over afhandeling van (verzekerden)signalen en fraude(onderzoek).

3.6.3 Inrichting van interne processen

- Zorgaanbieders en zorgverzekeraars spannen zich zo veel als mogelijk in om hun interne processen of (voor zover van toepassing) hun praktijkvoering conform veldafpraak verantwoording en controle in te richten.
- Zorgaanbieders en zorgverzekeraars zorgen voor een optimale inrichting van de ICT, zodat die de uitvoering van deze afspraken zo goed als mogelijk ondersteunt.
- Zorgaanbieders dragen zorg voor transparante processen en kunnen laten zien hoe registraties, declaraties uitgevoerd zijn.
- Zorgverzekeraars zorgen voor een transparant betalings- en correctieproces.

3.6.4 Correct registreren en declareren

- Zorgaanbieders en zorgverzekeraars houden zich aan de 'Spelregels correct registreren en declareren' in bijlage M:
 - De spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar is een operationalisering van het Landelijk Kwaliteitsstatuut als het gaat om correct registreren en declareren;
 - De spelregel Diagnostiek voorafgaand aan onverzekerde zorg is een operationalisering van de aanspraak op verzekerde zorg als het gaat om niet verzekerde diagnostiek;
 - Spelregels Planning – realisatie, Groepsconsulten en Reistijd zijn een operationalisering van afspraken over de registratie waarnaar wordt verwezen in de regelgeving van de NZa.
- Zorgaanbieders en zorgverzekeraars gebruiken de beschrijvingen in de V&C-lijst (bijlage N) over correct registreren en declareren als hulpmiddel om systemen en registratie- en declaratieprocessen in te richten en risico's op onjuiste registraties en declaraties te voorkomen.
- Zorgaanbieders spannen zich in om gebruik te maken van EPD's die ondersteuning bieden bij:
 - het inrichten van registratie- en declaratieprocessen conform regelgeving en gemaakte veldafspraken, en;
 - het aantonen van de in het EPD ingebouwde beheersmaatregelen.Partijen onderzoeken de mogelijkheid om EPD's hiervoor te certificeren.

3.6.5 Afspraken over onderhoud en doorontwikkeling

- Partijen spreken minimaal twee keer per jaar over de implementatie van de veldafspraken over verantwoording en controle.
- Partijen nemen de spelregels correct registreren en declareren en de V&C-lijst mee in het jaarlijkse onderhoud van de veldafspraken volgens artikel 3.1.2.
- Nieuwe spelregels over correct registreren en declareren en omschrijvingen in de V&C-lijst leggen partijen zoveel mogelijk vast in 'goed of fout' bepalingen.
- Partijen hebben hierbij nadrukkelijk oog voor het beperken van administratieve lasten.

3.7 GEPAST GEBRUIK

3.7.1 Achtergrond

Eén van de ontwerpcriteria van het zorgprestatie-model is dat het gepast gebruik moet bevorderen. Om binnen het zorgprestatie-model een verdere invulling te geven aan Gepast Gebruik is door het programma Zorgprestatie-model een werkgroep Gepast Gebruik ingesteld. De hiernavolgende definitie en uitgangspunten zijn het startpunt van de inhoudelijke gesprekken die we op landelijk niveau over dit onderwerp voeren in de periode tot aan de eerstvolgende update van de veldafspraken. Eerder heeft de taskforce Gepast Gebruik een inhoudelijk advies opgesteld over de mogelijkheden om als gecontracteerde zorginstelling procesgericht te verantwoorden over Gepast Gebruik. De in deze veldafpraak geformuleerde definitie en uitgangspunten zijn in lijn met dit door het bestuurlijk overleg hoofdlijnen-akkoord ggz vastgestelde advies.

3.7.2 Definitie Gepast Gebruik

In de gesprekken gaan we voor de geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg uit van de volgende definitie van Gepast Gebruik. Onder gepast gebruik verstaan we dat de zorg die wordt geleverd voldoende bewezen effectief zijn en dat alleen zorg wordt geleverd aan patiënten die deze zorg ook echt nodig hebben. Met bewezen effectief bedoelen we dat de zorg voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk. Met 'echt nodig hebben' bedoelen we dat de patiënt redelijkerwijs is aangewezen op de zorg gezien zijn gezondheidssituatie (medische noodzaak) en, voor forensische zorg, gezien het voorkomen van recidive.

3.7.3 Uitgangspunten Gepast Gebruik

In de inhoudelijke gesprekken zijn de volgende uitgangspunten het startpunt. Bij het maken van inhoudelijke afspraken kunnen uitgangspunten worden herzien.

1. Zorgaanbieders en zorgverleners zorgen samen voor een continue cyclus van reflecteren en leren over Gepast Gebruik, ze stimuleren de dialoog hierover en borgen dit in het (zorg)proces en/of de praktijkvoering.
2. Zorgaanbieders, zorgverleners en zorgverzekeraars kunnen onderwerpen aandragen voor het gesprek (landelijk of lokaal) over Gepast Gebruik, bijvoorbeeld naar aanleiding van (benchmark) analyses, landelijk uitgewerkte casussen of eigen inzichten. Deze onderwerpen kunnen bijdragen aan het reflecterend en lerend vermogen en kunnen als basis dienen voor te maken afspraken.
3. Zorgaanbieders, zorgverleners en zorgverzekeraars maken op basis van gelijkwaardigheid afspraken over Gepast Gebruik op groepsniveau (niet op het niveau van individuele patiënten) met als doel Gepast Gebruik te bevorderen. Onder het bevorderen van Gepast Gebruik, wordt zowel het voorkomen van overbehandeling als het voorkomen van onderbehandeling verstaan. Deze afspraken richten zich op het continue verbeteren naar de toekomst en niet het corrigeren van het verleden. Vooraf worden afspraken gemaakt over de eventuele consequenties van het niet halen van verbeterafspraken.
4. De onderbouwing van wat op groepsniveau Gepast Gebruik is en of zorg bij groepen patiënten effectief en medisch noodzakelijk is, is voorbehouden aan beroepsgroepen en moet uitlegbaar en transparant zijn.
5. Bij afwegingen over Gepast Gebruik op individueel niveau wordt door de behandelaar waar mogelijk de patiënt en diens naasten betrokken (samen beslissen).
6. Bij het maken van afspraken over Gepast Gebruik kunnen de informatie-elementen van het zorgprestatie-model worden ingezet, zoals zorgvraagtypering, beveiligingsniveaus, settings, beroepen, type consulten (diagnostiek, behandeling, groep), duur behandeling (in tijd), aantal consulten en verblijf.
7. Gepast Gebruik gaat ook over het voldoen aan wet- en regelgeving (rechtmatigheid) en daarmee is Gepast Gebruik een niet-concurrentieel onderwerp.

3.7.4 Versterking kwaliteitstransparantie

Partijen in de ggz werken in het programma Versterken kwaliteitstransparantie ggz samen aan het versterken van transparantie in de kwaliteit van de ggz, met ondersteuning van Zorginstituut Nederland. De dialoogtafels gepast gebruik van het Zorgprestatie-model hebben een vervolg in dit programma.

Partijen hebben in 2023 met ondersteuning van het Zorginstituut een uitvoeringsplan gemaakt. Dit plan bevat een infrastructuur en concrete agenda met inhoudelijke thema's. Daarover worden in 2024 en 2025 gesprekstafels georganiseerd.

3.8 OVERGANGSAFSPRAKEN

3.8.1 Inrichting generalistische basis-ggz

Partijen hadden al afgesproken dat het informatie-element 'basis-ggz profiel' zichtbaar blijft op de factuur tot het moment dat de verbeterde zorgvraagtypering is gerealiseerd. De inhoudelijke afspraken over het zichtbaar houden van de generalistische basis-ggz staan in de 'factsheet Basis-ggz in het zorgprestatie-model' in bijlage O.

4

ONDERTEKENING VELDAFSPRAKEN

Deze veldafspraken gaan in op 1 januari 2026 en blijven gelden totdat partijen anders overeenkomen.

De Nederlandse ggz

Dienst Justitiële Inrichtingen

Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde
Psychologen & psychotherapeuten

MIND

Nederlandse Federatie van UMC's

Nederlands Instituut van Psychologen

Nederlandse Vereniging van
Ziekenhuizen

Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie

Vereniging Gehandicaptenzorg
Nederland

Verpleegkundigen & Verzorgenden
Nederland

Zorgverzekeraars Nederland

MeerGGZ

BIJLAGEN BIJ VELDAFSPRAKEN

- [A. Verwijsafspraken ggz](#)
- [B. Verwijstypen en zorglabels](#)
- [C. Factsheet zorgtrajectnummer](#)
- [D. Handleiding contractering setting Hoogspecialistische ggz](#)
- [E. Limitatieve lijst Hoogspecialistische ggz 2026](#)
- [F. Inhoudelijk kader inzet tolken anderstaligen GGZ](#)
- [G. Startnotitie doelen zorgvraagtypering ggz](#)
- [H. Handleiding zorgvraagtypering ggz](#)
- [I. HoNOS+, toelichting bij de scores](#)
- [J. Beschrijving zorgvraagtypen ggz](#)
- [K. Handleiding zorgvraagtypering forensische zorg](#)
- [L. Foutcorrectie in het declaratieverkeer](#)
- [M. Spelregels correct registreren en declareren](#)
- [N. V&C-lijst 2025](#)
- [O. Factsheet Basis-ggz in het zorgprestatie-model](#)
- [P. Vermelden van zorgvraagtypering ggz op de factuur](#)
- [Q. Informatie-elementen bij facultatieve prestaties ervaringsdeskundige werker](#)
- [R. Informatie-elementen bij onderlinge dienstverlening](#)

A.

Verwijsafspraken ggz

Verwijsafspraken GGZ

Toelichting

1 Wanneer is een verwijzing nodig?

- Bij de eerste zorgprestatie voor een initiële zorgvraag moet er een verwijzing zijn. Behalve als het gaat om acute GGZ, spoedzorg of zorg onder de Wet verplichte ggz: zie daarvoor artikel 5.
- Als iemand uit zorg is en zich binnen 365 dagen na de laatste zorgprestatie opnieuw aanmeldt vanwege een terugval/recidive in verband met de initiële zorgvraag, dan is geen nieuwe verwijzing nodig.
- Als iemand uit zorg is en terugkomt met een nieuwe zorgvraag (ongeacht het aantal dagen vanaf de laatste zorgprestatie), dan is altijd een nieuwe verwijzing nodig.
- Als iemand niet uit zorg is, maar het zorgtraject om administratieve redenen meer dan 365 dagen geleden is afgesloten, moet er altijd een nieuwe verwijzing zijn om de patiënt weer in zorg te nemen.

Volgens artikel 14 lid 2 van de Zorgverzekeringswet (Zvw) is niet-acute zorg alleen toegankelijk met een verwijzing. Een zorgaanbieder mag een verwijzer niet achteraf vragen om een verwijzing op te stellen.

Iemand is uit zorg als de behandelaar en/of de persoon zelf de behandelrelatie heeft (hebben) beëindigd. Dit is terug te vinden in het dossier. De landelijke partijen bespreken nog hoe het verwijsproces eruit ziet rond het Verkennend gesprek in een Mentale gezondheidsnetwerk.

2 Geldigheidsduur van een verwijzing

- Er mogen maximaal negen maanden (275 dagen) zitten tussen de datum op de verwijzing en de datum van aanmelding bij de GGZ-aanbieder.
- De GGZ-aanbieder moet de aanmelddatum registreren, zodat gecontroleerd kan worden of de verwijzing nog geldig was en de zorg rechtmatig geleverd wordt.

Met de termijn van negen maanden is de kans kleiner dat de situatie in de tussentijd (te) veel verandert. De intake of de eerste afspraak mag meer dan negen maanden na de verwijzdatum plaatsvinden.

3 Inhoud van de verwijzing

- In de NHG-richtlijn 'Informatie-uitwisseling huisarts-GGZ' staat welke informatie er in een verwijzing moet staan. Bijvoorbeeld dat altijd het type GGZ (GB-GGZ of G-GGZ) moet worden vermeld.
- Bij een onvolledige verwijzing moet de zorgaanbieder informatie opvragen bij de verwijzer. De zorg mag wel meteen starten.

Als de inhoud van de verwijzing niet voldoet aan de NHG-richtlijn, moet de zorgaanbieder zich inspannen om de juiste informatie op te halen bij de verwijzer. Die inspanning moet blijken uit het dossier van de zorgaanbieder. Als alleen het type GGZ (GB-GGZ of G-GGZ) ontbreekt of niet klopt, maakt de zorgaanbieder zelf een keuze. De zorgaanbieder informeert de verwijzer daarover in de jaarlijkse voortgangsbrief.

4 Wie mag verwijzen?

- Huisarts
- Vanuit de medisch specialistische zorg: medisch specialist¹
- Specialist ouderengeneeskunde
- Arts verstandelijk gehandicapten
- Bedrijfsarts
- Straatdokter
- Bij doorverwijzing: de regiebehandelaar volgens het Landelijk Kwaliteitsstatuut 4.0

Op een verwijzing moet de persoonlijke AGB-code van de verwijzer staan. De ontvangende zorgaanbieder registreert deze persoonlijke AGB-code in het EPD. Vanuit de huisartsenzorg mag vanaf 2026 verwezen worden met de AGB-praktijkcode als verwijzing met een persoonlijke AGB-code niet mogelijk is.

¹ De landelijke partijen bespreken nog of vanuit de medisch specialistische zorg ook de physician assistant en de verpleegkundig specialist mogen verwijzen.

Toelichting

5 Spoed, acute GGZ of wettelijke kaders

Geen verwijzing aanwezig, maar wél GGZ nodig? Dan kan de zorg meteen starten. Dit geldt voor:

- Acute GGZ
- Spoedzorg
- Zorg onder de Wet Verplichte GGZ

De zorgaanbieder stuurt bij toestemming van de patiënt binnen 60 dagen een melding naar de huisarts en registreert verwijstype 03. Geeft de patiënt geen toestemming voor correspondentie met de huisarts of heeft de patiënt geen huisarts, dan wordt verwijstype 04 geregistreerd. Het moet gaan om een situatie waarin zorg echt niet uitgesteld kan worden volgens de professionele normen (zoals Wet BIG en Wkkgz).

- Instructies voor registratie van verwijstypen staan in de veldafpraak 'verwijstypen en zorglabels'.
- De zorgaanbieder registreert de melding aan de huisarts of het ontbreken van toestemming in het dossier van de patiënt. Deze registratie is belangrijk voor het vaststellen van de rechtmatigheid. De huisarts stuurt na de melding niet alsnog een verwijzing.

6 Doorverwijzing zonder nieuwe verwijzing

In deze gevallen is géén nieuwe verwijzing nodig, maar volstaat een doorverwijzing:

- Bij overgang van forensische zorg naar GGZ
- Als de zorg aansluit op Wlz-geïndiceerde GGZ
- Bij overgang van Jeugdwet naar ggz
- Als de zorg een vervolg is op acute GGZ
- Bij verwijzing tussen GGZ-aanbieders

De regiebehandelaar/hoofdbehandelaar is de (door)verwijzer. Vermeld de doorverwijzing in het dossier. Ook bij doorverwijzing moet de huisarts jaarlijks geïnformeerd worden (zie ook artikel 7).

Bij doorverwijzing registreert de ontvangende zorgaanbieder verwijstype 02. Kan de zorgaanbieder die een initiële verwijzing ontvangt de patiënt niet in zorg nemen? Dan meldt de zorgaanbieder dit bij de verwijzer. De zorgaanbieder verwijst dus niet zelf door. Let op: interne overgang van GB-GGZ naar G-GGZ (of andersom) binnen dezelfde zorgaanbieder geldt niet als doorverwijzen. Dit kan altijd, binnen de initiële verwijzing.

7 Verplichte informatie naar de huisarts (met toestemming patiënt)

De GGZ-zorgaanbieder informeert de huisarts:

- Na intake als patiënt in zorg komt
- Periodiek bij bijzonderheden (crisis, opname, diagnosewijziging)
- Als de patiënt uit zorg gaat
- Bij doorverwijzing
- Bij heraanmelding binnen 1 jaar bij terugval/recidive in verband met de initiële zorgvraag

Als de patiënt langer dan een half jaar bij een zorgaanbieder in zorg is, stuurt de zorgaanbieder jaarlijks een voortgangsverslag aan de huisarts. Dit bevat in ieder geval: verloop, medicatie(wijzigingen), controleafspraken, eventueel crisisplan en contactpersoon bij de GGZ.

Hoofdstuk 5.6 van de Landelijke samenwerkingsafspraken tussen huisarts, generalistische basis GGZ en gespecialiseerde GGZ (LGA) beschrijft welke elementen er in de terugkoppeling aan de huisarts moet staan.

8 Patiënt zonder huisarts

Een zorgaanbieder zorgt dat patiënten zonder huisarts een huisarts krijgen. De regiebehandelaar neemt contact op met nieuwe huisarts. Is er (nog) geen regiebehandelaar, dan doet de medisch-verantwoordelijke met een regie-behandelaarberoep dit. Deze acties worden vastgelegd in het dossier. Als een patiënt géén huisarts wil of als geen huisarts wordt gevonden, registreert de zorgaanbieder verwijstype 04.

De regiebehandelaarberoepen staan in het Landelijk kwaliteitsstatuut ggz.

B.

Verwijstypen en zorglabels

Verwijstypen en zorglabels

Zorgprestatiemodel GGZ & FZ

22 juli 2025

In het programma Zorgprestatiemodel werken deze partijen samen:

1 Verwijstypen

Zorglabels worden gebruikt om extra informatie aan prestaties te koppelen. Omdat verschillende labels te maken hebben met de overgang van patiënten van de ene naar een andere bekostiging, gaan wij hieronder eerst in op de verwijzing, die meestal de aanleiding is voor zo'n overgang.

Het hebben van een geldige verwijzing is een voorwaarde voor toegang tot geneeskundige ggz. Soms kan uit de AGB-code van de verwijzer al informatie over de verwijzing worden afgeleid. Dit werkt echter niet in alle gevallen, bijvoorbeeld als de AGB-code ontbreekt. Als geen AGB-code is ingevuld, is niet zonder onderzoek duidelijk of het gaat om een zelfverwijzer, om een verwijzer zonder AGB-code of om bemoeizorg aan iemand van wie de huisarts (nog) niet bekend is. Daarom is het nuttig om (ook) een verwijstypecode te hebben. In het programma is besloten om verwijstypes te blijven gebruiken, naast de AGB-code van de verwijzer. De verwijstypen voor het zorgprestatiemodel zijn:

Nr.	Verwijstype	Vermelding op factuur onder 'AGB-verwijzer'	Proces/voorwaarde
01	Verwijzing aanwezig	AGB van de initiële verwijzer	Betreft erkende verwijzer volgens de verwijfsafspraken.
02	Doorverwijzing	AGB van verwijzende regiebehandelaar	Betreft verwijzing volgens de verwijfsafspraken.
03	Geen verwijzing aanwezig vanwege uitzondering, verlate correspondentie	Geen AGB tot moment dat huisarts is geïnformeerd. Uiterlijk na 60 dagen: AGB-huisarts.	Huisarts informeren over in behandeling nemen. Vanaf moment melden aan huisarts AGB-code huisarts vermelden op factuur (uiterlijk 60 dagen na start traject).
04	Geen verwijzing aanwezig vanwege uitzondering, door patiënt geen correspondentie toegestaan	Geen AGB, omdat patiënt geen toestemming geeft voor correspondentie.	Deze code wordt als gebruikt als huisarts niet geïnformeerd mag worden.
05	Geen verwijzing	Geen AGB	Factuur mag niet naar zorgverzekeraar
06	Geen verwijzing, andere rechtmatigheidsgrond	Geen AGB	Alleen voor fz
07	Verwijzing aanwezig, maar verwijzer heeft geen AGB-code	Geen AGB	Betreft erkende verwijzer volgens de verwijfsafspraken, maar verwijzer heeft geen AGB-code (bijvoorbeeld buitenlandse zorgaanbieder)

Om te voorkomen dat het verwijstype van reeds bestaande patiënten handmatig moet worden omgezet naar een nieuw verwijstype, mag voor de groep bestaande patiënten die op 1 januari 2022 nog in behandeling is onderstaande ‘mapping’ worden toegepast.

Oud verwijstype	Nieuw verwijstype (in het zorgprestatie-model)
1. Verwezen patiënt vanuit de eerste lijn (o.a. huisarts, bedrijfsarts);	01. Verwijzing aanwezig
2. Verwezen patiënt vanuit een (andere) ggz-instelling, instelling voor medisch specialistische zorg of ggz-praktijk;	01. Verwijzing aanwezig
3. Verwezen patiënt vanuit de crisiszorg of spoedeisende hulp;	01. Verwijzing aanwezig
4. Eigen patiënt (bijvoorbeeld vervolg-dbc);	02. Doorverwijzing
5. Verwezen patiënt, maar verwijzer heeft geen AGB-code (bijvoorbeeld bij verwijzing naar crisiszorg, buitenlandse zorgaanbieder);	07. Verwijzing aanwezig, maar verwijzer heeft geen AGB-code
6. Zelfverwijzer;	05. Geen verwijzing
7. Bemoeizorg;	01. Verwijzing aanwezig
8. Verwijzing langdurige GGZ	01. Verwijzing aanwezig

2 Zorglabels

Zorglabels worden gebruikt om prestaties te oormerken waarvoor een (tijdelijke) uitzonderingssituatie geldt. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk om bepaalde controleregels niet of anders toe te passen.

Er zijn verschillende soorten zorglabels:

- **Publieke zorglabels**
Deze labels zijn verankerd in de NZa-regelgeving en gelden voor alle zorgaanbieders. Deze zorglabels hebben een code die begint met een N.
- **Private zorglabels**
 - **Generiek**
Deze labels zijn verankerd in de veldafspraken en gelden voor alle zorgaanbieders. Deze zorglabels hebben een code die begint met een G.
 - **Specifiek**
Deze labels zijn verankerd in contacten tussen 1 of meerdere zorgaanbieders en 1 of meer verzekeraars en gelden alleen voor die contractpartijen. Deze zorglabels hebben een code die begint met een S.

De NZa publiceert de tabel met alle zorglabels. Publieke labels worden inhoudelijk gedefinieerd door de NZa. Private zorglabels worden gedefinieerd door het veld en kunnen bij de NZa worden aangemeld volgens een nog nader af te stemmen aanmeldproces. In onderstaande tabel zijn de publieke en private labels opgenomen die gelden in 2023.

Nr.	Labelnaam	Omschrijving	Doel	Gevolg	Verplicht indien van toepassing
N01	Uitzondering toegestane regiebehandelaar bij overgang jeugd-ggz	Voor patiënten die van Jeugdwet overgaan naar Zvw, zolang een regiebehandelaar verantwoordelijk is die wel in de Jeugdwet, maar niet in de Zvw regiebehandelaar kan zijn. Dit label wordt vermeld bij elke zorgprestatie zolang deze uitzondering geldig is, tot maximaal één jaar na overgang.	Voorkomen afwijzing declaratie vanwege niet-erkende regiebehandelaar.	De declaratie wordt niet afgewezen enkel omdat de regiebehandelaar niet voorkomt op de lijst met toegestane regiebehandelaars.	Ja op basis regelgeving
N04	Toeslag inzet tolk	Als de prestatie toeslag inzet tolk wordt gedeclareerd, wordt via dit label aangegeven of het gaat om een talentolk of om een gebaren tolk. Mogelijke waarden: talentolk, gebarentolk.	Herkenbaar maken of er een talentolk is ingezet of een gebaren tolk.		Ja op basis regelgeving
N05	Verblijf met rechtvaardigingsgrond	Op basis van de memo van Zorginstituut van 2 januari 2025, met referentie 2024034465. Voor situaties waar het medisch noodzakelijk verblijf wordt voortgezet, ondanks dat het verblijf niet medisch noodzakelijk is in verband met de geneeskundige ggz.	Herkenbaar maken van VMR om het gebruik van VMR te kunnen monitoren en evalueren.		Ja op basis van regelgeving
G01	Uitzondering spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar: overige uitzonderingen	Voor patiënten die vanwege een andere uitzonderingssituatie dan 'wijziging financiering' en 'overgangsregeling' afwijken van de spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar. Dit label wordt vermeld bij elke zorgprestatie zolang deze uitzondering geldig is.	Herkenbaar maken van patiënten die vanwege een overige uitzondering nog geen consult met de regiebehandelaar hebben gehad.	De spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar hoeft niet te worden toegepast.	Ja op basis veldafpraak
G02	Uitzondering spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar: wijziging financiering	De minimale betrokkenheid van de regiebehandelaar is in een andere zorgwet geborgd. Voor patiënten die met eenzelfde zorgvraag overkomen naar de Zvw, vanuit de Jeugdwet, Wet forensische zorg, Wet langdurige zorg of van niet-of anders-verzekerd. Dit label wordt vermeld bij elke zorgprestatie zolang deze uitzondering geldig is, tot maximaal één jaar na overgang.	Herkenbaar maken van patiënten waarbij betrokkenheid regiebehandelaar geregeld is vanuit andere financiering.	De spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar hoeft niet te worden toegepast.	Ja op basis veldafpraak
G03	Ketenveldnorm levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg	Dit zorglabel identificeert patiënten die geïncludeerd zijn in de <u>levenslooppaak</u> van de Ketenveldnorm levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg. De zorg van deze patiënten wordt vaak geleverd in meerdere	Herkenbaar maken van patiënten die geïncludeerd zijn in de levensloopfunctie van de Ketenveldnorm, zodat we aparte, controleerbare inhoudelijke en financiële	Hiermee kunnen in de declaraties patiënten geïdentificeerd worden waarvoor aparte inhoudelijke en financiële contractuele	Ja op basis veldafpraak

Nr.	Labelnaam	Omschrijving	Doel	Gevolg	Verplicht indien van toepassing
		behandelsettings en financiering kan vanuit meerdere financiers komen (Zvw, FZ, Wlz). Dit label wordt vermeld bij elke zorgprestatie zolang deze patiënt is geïncorporeerd in de levenslooppaanpak.	afspraken kunnen vastleggen in contracten tussen aanbieder en financier.	afspraken gemaakt worden.	
G04	Acute ggz buiten budget	Acute ggz, die buiten de eerste drie budget gefinancierde dagen valt, geleverd door aangewezen zorgaanbieders. NB: vastlegging alleen als dit geautomatiseerd mogelijk is.	Inzicht in duur en omvang van de acute ggz buiten budget.	Verzekeraar kan declaraties herkennen en afspraken volgen.	Ja op basis veldafpraak
G05	Zorgvraagtype ggz met reden niet aanwezig	Dit zorglabel identificeert declaraties waarop het zorgvraagtype ggz ontbreekt. ¹ Dit zorglabel kan in de volgende twee zorginhoudelijke uitzonderingssituaties worden gebruikt bij zorgprestaties anders dan diagnostiekconsulten: 1: de regiebehandelaar kan onmogelijk een betrouwbaar zorgvraagtype vaststellen vanwege het psychiatrisch toestandsbeeld van de patiënt (zoals delier of ernstige intoxicatie) of; 2: er worden om zorginhoudelijke redenen (zoals een noodzakelijk systeemgesprek of detoxbehandeling) één of meer zorgprestaties, anders dan enkel diagnostiekconsulten, geleverd voordat het behandelplan en/of de diagnose zijn vastgesteld. Dit zorglabel kan worden gebruikt tot maximaal 42 dagen vanaf de datum van de eerste zorgprestatie die bij het zorgtrajectnummer geregistreerd is.	Herkenbaar maken van de declaratie, zodat deze niet enkel om het ontbreken van het zorgvraagtype ggz wordt afgewezen.	Onterechte afwijzingen worden voorkomen.	Ja op basis veldafpraak → beschikbaar per 1 april 2023.
G06	Zorgvraagtype ggz niet aanwezig vanwege gebruik Zorgvraagtype fz	Dit zorglabel identificeert declaraties waarop het zorgvraagtype ggz ontbreekt, omdat zorgvraagtypering fz is toegepast.	Herkenbaar maken van de declaratie, zodat deze niet enkel om het ontbreken van het zorgvraagtype ggz wordt afgewezen.	Onterechte afwijzingen worden voorkomen.	Ja op basis veldafpraak → beschikbaar per 1 april 2023 ²

¹ In deze uitzonderingssituaties kan ook de DSM-hoofdgroep nog onbekend zijn. Dan mag bij toepassing van dit label ook de DSM-hoofdgroep ontbreken op de declaratie.

² Er zijn vijf instellingen die dit label mogen hanteren vanaf 1 januari 2022: De Forensische Zorgspecialisten, Fivoor, Tactus Verslavingszorg, GGZ Noord-Holland-Noord en FPC de Rooyse Wissel.

Nr.	Labelnaam	Omschrijving	Doel	Gevolg	Verplicht indien van toepassing
S01	Digitale zorg	Over deze digitale zorg zijn private afspraken gemaakt.	Herkenbaar maken van digitale zorg waarover zorgverzekeraar en zorgaanbieder inhoudelijke en/of financiële afspraken hebben gemaakt, zodat deze afspraken gevolgd kunnen worden.	Deze zorg telt mee voor de gemaakte afspraken.	Nee (tenzij contract-afpraak)
S02	Basis-ggz UMAMI	Private afspraak over basis-ggz. Dit label wordt vermeld bij elke zorgprestatie zolang deze uitzondering geldig is.	Herkenbaar maken van patiënten die onder UMAMI-regeling vallen.	Verzekeraar weet dat deze prestatie onder aanvullende afspraken valt.	Nee (tenzij contract-afpraak)
S03	Basis-ggz ELEO	Private afspraak over basis-ggz. Dit label wordt vermeld bij elke zorgprestatie zolang deze uitzondering geldig is.	Herkenbaar maken van patiënten die onder ELEO-regeling vallen.	Verzekeraar weet dat deze prestatie onder aanvullende afspraken valt.	Nee (tenzij contract-afpraak)

Factsheet zorgtrajectnummer

Factsheet Zorgtrajectnummer

In deze factsheet staat wat de gebruiksdoelen van het zorgtrajectnummer zijn en hoe het zorgtrajectnummer in de praktijk kan worden toegepast.

Gebruiksdoelen

Toezen op aanspraak (ggz)

Zorgverzekeraars moeten controleren of gedeclareerde zorgprestaties voldoen aan de aanspraak op verzekerde zorg. Zij moeten dus een koppeling kunnen leggen tussen één of meer zorgvragen en een verzameling zorgprestaties. Ook als een zorgaanbieder die zorgprestaties op verschillende momenten in rekening brengt. Het zorgtrajectnummer maakt de koppeling mogelijk. Ook als er geen contractrelatie is tussen zorgaanbieder en zorgverzekeraar.

Toezen op aanspraak (fz)

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) moet kunnen controleren of gedeclareerde zorgprestaties voldoen aan de aanspraak op forensische zorg. Zij moeten dus een koppeling kunnen leggen tussen een forensische titel, een plaatsingsbesluit, inkoopafspraken en een verzameling zorgprestaties. Ook als een zorgaanbieder die zorgprestaties op verschillende momenten in rekening brengt.

Volgen van afspraken (ggz en fz)

In het zorgprestatiemodel is er een verschil tussen bekostiging en vergoeding. Bekostiging is het door de overheid voorgeschreven systeem van prestaties en tarieven, dat bepaalt hoe een zorgaanbieder geleverde zorg moet declareren. Vergoeding gaat over hoeveel de zorgaanbieder uiteindelijk vergoed krijgt. Om de twee op elkaar aan te kunnen sluiten moet er een manier zijn om een verzameling van prestaties af te bakenen waarvoor een bepaalde afspraak geldt. Die manier is het zorgtrajectnummer.

Bij het ontwikkelen van het zorgprestatiemodel houden wij altijd de tien ontwerpcriteria in het oog. Daarom hebben de partijen in het programma afgesproken dat het zorgtrajectnummer niet tot een vorm van trajectbekostiging moet leiden. Dat betekent bijvoorbeeld dat een zorgverzekeraar het zorgtrajectnummer niet kan gebruiken om een 'traject' terug te vorderen als één van de declaraties niet klopt. Partijen hebben ook afgesproken dat ze er alles aan doen om zorgaanbieders zo snel mogelijk na afloop van een boekjaar (bijvoorbeeld op 1 maart) duidelijkheid te laten hebben over hun omzet.

Wat is een zorgtrajectnummer?

Het zorgtrajectnummer is de unieke alfa-numerieke identificatie die het administratieve verband tussen één of meer zorgvragen van een patiënt en gedeclareerde prestaties aangeeft. Het zorgtrajectnummer faciliteert de procesgerichte verantwoording (ontwerpcriterium 7) en het gesprek over gepast gebruik

(ontwerpcriterium 9). Het zorgtrajectnummer maakt duidelijk welke prestaties uit een grotere verzameling van prestaties 'bij elkaar horen'. Als de prestaties in samenhang kunnen worden verantwoord en besproken, ontstaat een zinvolle context.

Hoe ziet het zorgtrajectnummer er uit?

Het zorgtrajectnummer wordt gevormd door een random UUID ('universally unique identifier') versie 4. Meer informatie over de UUID-standaard staat in de functionele specificaties van het zorgprestatiemodel.

Let op: In eerdere berichtgeving staat dat de AGB-code onderdeel uitmaakt van het zorgtrajectnummer. Omdat de AGB-code van een declarant al wordt vermeld op de factuur, is besloten deze niet ook nog in het zorgtrajectnummer op te nemen.

Wat bepaalt de startdatum en einddatum van het zorgtrajectnummer?

ggz

Een zorgtrajectnummer heeft altijd een startdatum. Dat is de datum van de eerste zorgprestatie die bij het zorgtrajectnummer is geregistreerd. Deze datum is geen onderdeel van het zorgtrajectnummer zelf, maar wordt apart meegestuurd in het declaratiebericht. Een zorgtrajectnummer wordt automatisch afgesloten als er 365 kalenderdagen geen zorgprestatie is geleverd. De zorgaanbieder kan een zorgtrajectnummer ook zelf afsluiten voor die 365 dagen om zijn, als de behandeling (voor de Zvw) wordt afgesloten.

fz

Een zorgtrajectnummer heeft altijd een startdatum. Dat is de datum waarop de indicatie is vastgesteld. Alle zorgprestaties worden aan het zorgtrajectnummer gekoppeld.

Een zorgtrajectnummer wordt afgesloten als de forensische titel afloopt of de behandeling stopt. Vervalt de forensische titel terwijl de zorg nog doorloopt? Dan wordt het zorgtrajectnummer afgesloten op de dag van de laatste zorgprestatie binnen de fz. Op dat moment wordt een nieuw ggz-trajectnummer geopend.

Wat als achteraf de startdatum wijzigt

AANGEPAST ANTWOORD (NOV 2021): Blijkt tijdens een zorgtraject dat de als startdatum gebruikte datum niet juist is, bijvoorbeeld omdat er nog een eerdere zorgprestatie blijkt te zijn uitgevoerd? Het vermelden van de juiste startdatum is verplicht volgens de nadere regel van de NZa. De al verstuurd declaraties zijn daarmee achteraf onjuist en moeten eerst worden gecrediteerd voordat een declaratie met een andere startdatum bij dat zorgtrajectnummer gedeclareerd kan worden.

Startdatum voor overgangspatiënten

Het zorgtraject van patiënten die in 2021 gespecialiseerde ggz, generalistische basis-ggz of forensische zorg hebben ontvangen die in 2022 wordt voortgezet, krijgt als startdatum 1-1-2022.

Wie geeft het zorgtrajectnummer uit?

ggz

Elke zorgaanbieder (declarant met eigen AGB-code) kan zelf zorgtrajectnummers uitgeven. Elk nummer is zowel binnen de instelling als landelijk uniek door het UUID. Er is geen centrale registratie van zorgtrajectnummers. Een zorgaanbieder kan dus niet zien of een patiënt al een zorgtrajectnummer heeft bij een andere zorgaanbieder. De zorgverzekeraar kan wel signaleren dat er meerdere nummers zijn bij een BSN.

fz

DJI bepaalt het zorgtrajectnummer en beheert de centrale registratie van zorgtrajectnummers voor de fz. Elk nummer is (door het UUID) uniek.

Volgt het nummer de patiënt?

ggz

Nee. Als een patiënt wordt doorverwezen naar een andere zorgaanbieder krijgt hij daar een nieuw zorgtrajectnummer. Een patiënt kan dus ook meerdere trajectnummers hebben ontstaan bij verschillende zorgaanbieders.

fz

Ja. Zolang een patiënt dezelfde forensische titel en zorgvraag heeft, blijft het zorgtrajectnummer gelijk. Ook als de patiënt wordt doorverwezen naar een andere zorgaanbieder. Een patiënt heeft ook 1 zorgtrajectnummer als gelijktijdig door meerdere zorgaanbieders zorg wordt geleverd. Een patiënt kan dus niet meerdere trajectnummers hebben bij verschillende zorgaanbieders op hetzelfde moment.

Kunnen er binnen één zorgaanbieder meerdere trajectnummers ontstaan voor één patiënt?

ggz

Nee, niet als het gaat om meerdere ggz-zorgtrajectnummers. Afgesproken is dat er bij één en dezelfde zorgaanbieder geen sprake kan zijn van parallelle zorgtrajectnummers. Het kan wel voorkomen dat bij één zorgaanbieder zowel een ggz-zorgtrajectnummer als een fz-zorgtrajectnummer openstaat.

fz

Nee, niet als het gaat om meerdere ggz-zorgtrajectnummers. Het kan wel voorkomen dat bij één zorgaanbieder zowel een ggz-zorgtrajectnummer als een fz-zorgtrajectnummer openstaat.

Geeft een onderaannemer zelf een zorgtrajectnummer uit?

ggz

Nee. Bij onderlinge dienstverlening gebruikt de onderaannemer het zorgtrajectnummer van de zorgaanbieder die de dienstverlening heeft aangevraagd.

Verandert het zorgtrajectnummer als DJI voor een patiënt die in zorg is bij een FZ-zorgaanbieder een nieuwe FZ-titel opstuurt?

fz

Het FZ-zorgtraject loopt gelijk met de (toekomstige) definitie voor de trajectindicatie. Daarin verandert het zorgtrajectnummer alleen als daar inhoudelijke redenen voor zijn vanuit de indicatiestelling of het strafrechtelijke traject. Een verlenging van titel of aanpassing daarvan leidt dan in ieder geval niet per definitie tot een nieuw zorgtraject, meestal niet zelfs. Uiteindelijk bepaalt de indicatiesteller wat de zorgvraag is en komt er een zorgtrajectnummer. Het is aan de indicatiesteller om een nieuw zorgtrajectnummer aan te maken als de titel en inhoudelijke zorgvraag wijzigen.

Wat als een patiënt na afsluiten van het zorgtrajectnummer terugkomt?

ggz

Was het zorgtrajectnummer van de patiënt vanwege het einde van de behandeling afgesloten? Dan wordt een nieuw zorgtrajectnummer geopend als de patiënt daarna weer terugkomt. Behalve als het gaat om terugval of recidive binnen een jaar na de laatste zorgprestatie. Dan moet het 'oude' zorgtrajectnummer opnieuw worden gebruikt.

Als de patiënt een nieuwe verwijzing heeft, is dat een belangrijke indicatie dat het niet gaat om terugval of recidive en dat er dus een nieuw zorgtrajectnummer moet worden geopend.

D.

Handreiking contractering setting Hoogspecialistische ggz

Handreiking contractering setting **Hoogspecialistische ggz**

oktober 2021

Inhoud

A. Toelichting bij de totstandkoming	4
B. Handreiking contractering setting hoogspecialistische ggz	6
Bijlage 1 • Toelichting: Hoogspecialistische zorg door PAAZ en PUK	14
Bijlage 2 • Veldnormen Medisch Psychiatrische Units - NVvP 2014	16
Bijlage 3 • Kwaliteitsindicatoren Generieke Module Ziekenhuispsychiatrie	19
Bijlage 4 • Criteria voor TOPGGz-keurmerk	23

Handreiking contractering setting 'Hoogspecialistische ggz'

A. Toelichting bij de totstandkoming

Doel en opbouw

Deze handreiking is bedoeld voor zorgverzekeraars en aanbieders van geestelijke gezondheidszorg (ggz) om met minimale transactiekosten lokaal te komen tot contractering van hoogspecialistische ggz zoals bedoeld in de gelijknamig setting van het Zorgprestatiemodel (ZPM). Daartoe worden in dit document waar mogelijk objectiveerbare, onderscheidende en op feiten herleidbare criteria aangedragen, die recht doen aan de klinische praktijk en de noodzaak van het hogere tarief voor de hoogspecialistische setting onderbouwen.

In deze handreiking wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- 1. Doel van deze handreiking**
- 2. Uitgangspunten voor deze handreiking**
- 3. Definitie hoogspecialistische ggz**
- 4 De plaats van de hoogspecialistische ggz in de sector / de zorgketen en de verwijlsroute**
- 5. Aspecten van de hoogspecialistische zorg die bijdragen aan hoger percentage indirecte tijd**
- 6. Juridische houdbaarheid, incl. normering, verantwoording en spreiding van het aanbod**
- 7. Proces om te komen tot een uniform overzicht van aanbieders van hoogspecialistische ggz**

Afbakening: wat wordt niet bekostigd uit het tarief van hoogspecialistische setting

Deze handreiking betreft de contractering van de setting 'hoogspecialistische ggz'. Het tarief voor deze setting is gebaseerd op de directe en indirecte kosten voor patiëntenzorg. Er zijn andere kostenposten, die randvoorwaardelijk zijn voor het leveren van die zorg. De meest relevante worden onderstaand opgesomd, met daarbij de wijze waarop deze kosten zijn verdisconteerd in prestaties of tarieven.

- extra bouwkundige en apparatuurkosten om hoogspecialistische ggz te kunnen leveren - bijvoorbeeld: extra beveiligde kamers bij behandeling van psychiatrisch ontregelde patiënten met infectieuze aandoeningen, steriele ruimtes om intraveneuze medicatie te bereiden, verkoeverkamervoorziening (inclusief apparatuur om de vitale functies van patiënten te bewaken) bij ECT, apparatuur voor afstellen neuromodulator bij experimentele DBS (deep brain stimulation), -> verdisconteert in de prestatie
- kosten voor verblijfsdagen -> bekostiging op basis van het tarief voor verblijfsdagen
- hoogspecialistische diensten voor niet-ingeschreven patiënten (consultatie en advies) -> bekostigingsvraag is onderdeel van gesprek over beoogde beschikbaarheidsbijdrage hoogspecialistische ggz
- infrastructuur en personele inzet voor onderzoek en kennisverspreiding buiten het eigen behandelteam -> bekostiging op basis van beoogde beschikbaarheidsbijdrage hoogspecialistische ggz

Werkgroep

Deze handreiking is het product van een werkgroep waarin vertegenwoordigers van zorgverzekeraars en van (koepel)organisaties van hoogspecialistische ggz aanbieders zitting hadden. Deze werkgroep rapporteert aan het landelijk Programma Zorgprestatiemodel.

B. Handreiking contractering setting hoogspecialistische ggz

1. Doel van deze handreiking

Deze handreiking is bedoeld als instrument voor zorgverzekeraars en ggz-aanbieders (ziekenhuizen met PAAZ/PUK¹ en ggz-instellingen met TOP-GGz²-afdelingen) om met vermindering van extra transactiekosten samen in de onderlinge contractonderhandeling te kunnen vaststellen op welke afdeling/ specifiek onderdeel van een afdeling/ locatie (verder te noemen: *afdeling*) er sprake is van hoogspecialistische ggz.

Hiertoe worden de onderscheidende kenmerken van de hoogspecialistische ggz gegeven: de hoogspecialistische zorgvragen van patiënten, de plaats in de sector/ keten, de elementen van het hoogspecialistisch zorgaanbod die bijdragen aan extra indirecte kosten en het aantoonbaar voldoen aan de eigen kwaliteitsnorm voor het aanbieden van hoogspecialistische zorg. De combinatie van deze aspecten rechtvaardigt het contracteren van de “setting hoogspecialistische ggz” in het Zorgprestatiemodel (ZPM).

Stichting TOPGGz, NFU en NVZ stellen een overzicht beschikbaar aan het ZN-kenniscentrum GGZ van afdelingen die voldoen aan de criteria uit deze handreiking, incl. specialisatie en klinische capaciteit (bedden). Deze lijst is het richtinggevende referentiekader voor zorgverzekeraars en zorgaanbieders bij de contractering van hoogspecialistische ggz.

2. Uitgangspunten voor deze handreiking

bron: Rapportage uitkomsten werkgroep prestatielijst en setting, 4 december 2019

1. *Settings moeten functioneel worden omschreven.* Zie paragraaf 3 onderstaand voor definities.
2. *Settings moeten elkaar uitsluiten.* Zie de omschrijving van de plek in de sector/ keten in paragraaf 4.
3. *Tussen settings moet een substantieel kostenverschil bestaan.* Het gaat hierbij om kostenverschillen voor het leveren van patiëntenzorg die niet op een andere manier door het zorgprestatiemodel worden gecorrigeerd. Zie paragraaf 5 onderstaand voor de inhoudelijke onderbouwing van de extra indirecte kosten.

1 Voor de leesbaarheid wordt in de tekst steeds PUK en PAAZ gehanteerd. Hieronder dient begrepen te worden: dat deel van PUK en PAAZ dat voldoet aan de normen voor de hoogspecialistisch setting zoals nader omschreven in paragraaf 6.1.

2 Deze afdelingen hebben het TOPGG-keurmerk; zij voldoen dus aan alle criteria die hiervoor gelden. Zie verder in paragraaf 6.1 en bijlage 4.

4. *Settings moeten juridische houdbaar zijn (handhaafbaar en controleerbaar).* Zie onderstaande uitwerking in paragraaf 6.
5. *Het hanteren van settings in de bekostiging moet geen grote administratieve belasting met zich meebrengen.* Dit wordt bereikt door aansluiting op bestaande normen en controle daarop; zie paragraaf 6.
6. *Prikkels en gedrag: De mogelijkheid tot gamen/upcoden moet worden beperkt.* De (strengere) normen en toetsing daarop zoals beschreven in paragraaf 6 dammen deze risico's in.

Een algemeen uitgangspunt voor elke setting in het ZPM is dat deze op afdelingsniveau wordt gecontracteerd. Wanneer dit gekoppeld is aan een periodieke accreditatie heeft dit meerdere voordelen:

- aanbieders van hoogspecialistische ggz voldoen aan concrete criteria,
- de setting is functioneel omschreven,
- er is een heldere en harde scheiding met de andere settings,
- het biedt een juridisch sterkere basis,
- dit beperkt de administratieve lasten.
- een transparante accreditatie in combinatie met een concentratie en spreidingsbeleid³ kunnen bijdragen aan een goede verdeling over het land en capaciteit die past bij de vraag.

Op basis van deze uitgangspunten is een concrete handreiking opgesteld voor de onderhandeling over en contractering van het tarief hoogspecialistische setting tussen zorgverzekeraars en individuele aanbieders.

3. Definitie hoogspecialistische ggz

Patiënten met hoogspecialistische ggz zorgvraag voldoen aan 3 kenmerken:

- de patiënt heeft (een) ernstige, complexe en/of zeldzame aandoening(en) of complicatie(s), of er is sprake van een voorspelbaar ernstig beloop van de klachten voor de patiënt dat vermijdbaar is door het hoogspecialistisch zorgaanbod;
- de patiënt heeft onvoldoende baat gehad of zal naar verwachting onvoldoende baat hebben bij een behandeling conform de professionele standaard in de specialistische ggz;
- de patiënt zal naar verwachting profiteren van hoogspecialistische ggz (de hoogspecialistische behandeling is geïndiceerd voor de patiënt in kwestie).

Deze problematiek vereist complexe én veelal innovatieve kennis en vaardigheden betreffende diagnostiek en/of behandeling. Dit wordt geborgd met een nadere afbakening van de plaats in de sector / keten van hoogspecialistische ggz.

3 Een beleid voor concentratie en spreiding is nog niet beschikbaar ten tijde van het opleveren van de handreiking. In de oplegger bij deze notitie is te lezen dat partijen zich nu inspannen om hier snel invulling aan te geven.

4 De plaats van de hoogspecialistische ggz in de sector / de zorgketen en de verwijzroute

- *Verwijzing* voor hoogspecialistische ggz (3^e lijn) gebeurt vanuit de tweede lijn indien diagnostiek en/of behandeling in de specialistische ggz (2^e lijn) niet afdoende is gebleken. Soms kan verwijzing direct vanuit de eerste lijn of tweede lijn medisch specialisten worden gedaan, indien de verwijzer inschat dat diagnostiek en/of behandeling in de specialistische ggz niet afdoende zal zijn of (in geval van zeldzame aandoening) niet beschikbaar is. Alle verwijzers hanteren hiervoor dezelfde criteria cq. de relevante beslissingsondersteunende tools.
- *Toetsing op hoogspecialistisch karakter van de zorgvraag*

De NZa-basisregel is dat iedere patiënt die ingeschreven wordt op een setting, moet voldoen aan de criteria voor die setting. Als tijdens de nadere diagnose en/of behandeling blijkt dat andere interventies (die strikt genomen niet passen bij de setting) (op dat moment) beter passen bij de patiënt, dan kan dat geleverd worden zonder dat de setting aangepast hoeft te worden en tegen het aan de setting toegekende tarief.

Aanbieders van hoogspecialistische ggz triageren bij aanmelding op basis van de bovenstaande definities in de context van hun eigen doelgroepspecifieke expertise. Dit gebeurt op basis van het klinisch oordeel van een daartoe bevoegd en bekwaam professional met behulp van hierop toegesneden gevalideerde beslissingsondersteunende instrumenten; voor TOPGGz-afdelingen zijn dit de Decision Tools⁴, voor MPU op PUK en PAAZ gelden de veldnormen voor de MPU⁵, voor niet-MPU patiënten hanteert de PUK artikel 1.4 van de WHOWO. Zo garanderen deze afdelingen dat bij instroom de patiënten voldoen aan de criteria van de hoogspecialistische ggz. Mochten patiënten die bij start van hun behandeling een hoogspecialistisch zorgvraag hadden, in de loop van hun behandeling niet meer voldoen aan die norm, of wanneer er een andere dan een hoogspecialistische behandeling geïndiceerd blijkt, dan heeft dit geen gevolgen voor de toegekende setting hoogspecialistisch, noch voor het daaraan gekoppelde tarief, conform de bovenstaand aangehaalde NZa basisregel. Deze regel is dus geen beperking voor de continuïteit van zorg binnen de hoogspecialistische afdeling.

Indien de afdeling voor hoogspecialistische ggz ook bij de start van de zorgvraag, zorg biedt voor patiënten met een zorgvraag die buiten de hoogspecialistische criteria valt, dan mag de setting hoogspecialistisch alleen gecontracteerd worden voor het verwachte aandeel van de hoogspecialistische patiënten in de afdelingspopulatie. Voor de afdeling betekent dit dat er een administratieve knip dient te worden gemaakt tussen patiënten die wel en patiënten die niet onder de hoogspecialistische criteria vallen. Administratief ressorteren de professionals dan onder verschillende teams, terwijl in de praktijk naadloos samengewerkt wordt in één team. De aan de patiënt toegekende setting is bepalend voor de declaratie van de verrichte behandeling.

In het contracteringsgesprek tussen zorgaanbieder en verzekeraar is het

4 <https://www.topggz.nl/decision-tools-de-juiste-zorg-op-de-juiste-plaats>

5 <https://www.nvvp.net/stream/veldnormen-mpu-juni-2014>
(ook opgenomen in bijlage 2)

zaak dat aangetoond wordt welk aandeel de hoogspecialistische patiëntenpopulatie betreft, en welk deel daarbuiten valt (en waarop dus een andere setting van toepassing is). In veel gevallen is uit de historie informatie beschikbaar over het aandeel hoogspecialistische patiënten van de afdeling, zoals uit de gegevens van de TOPGGz visitatie en de kwaliteitsvisitaties van de psychiaters op de MPU.

- Inbedding in keten met reguliere specialistische zorg
Een afdeling voor hoogspecialistische zorg kan alleen adequaat functioneren als er (zo snel mogelijk) afgeschaald kan worden naar zorg in de gespecialiseerde ggz, zodra de hoogspecialistische zorg niet meer nodig is. Dit betekent dat de hooggespecialiseerde afdeling functioneert in een keten met reguliere specialistische ggz, binnen en/of buiten de eigen ggz-instelling/ziekenhuis.

5. Aspecten van de hoogspecialistische zorg die bijdragen aan hoger percentage indirecte tijd

Wat maakt dat hoogspecialistische ggz meer indirecte tijd kost?

Behandelen van patiënten met een hoogspecialistische zorgvraag is individueel maatwerk; richtlijnen bieden veelal geen passend antwoord bij de ernstige, complexe of zeldzame problematiek. In de hoogspecialistische ggz worden daarom ook nieuwe behandelvormen ontwikkeld en het resultaat daarvan wordt onderzocht op effectiviteit. In de hoogspecialistische ggz gaat het per definitie om multidisciplinaire behandeling: voor het verlenen van hoogspecialistische ggz is een infrastructuur nodig waarin verschillende disciplines op hoogspecialistisch kennis- en vaardigheidsniveau samenwerken, ook bij de aanpak van complicaties. Ook bij op- en afschalen is individueel maatwerk noodzakelijk om in afstemming in de keten tot passende vervolgzorg te komen.

De elementen in de hoogspecialistische ggz die bijdragen aan meer indirecte tijdsbesteding aan de patiëntenzorg door behandelaars zijn⁶:

- *langer aanmeldtraject*, bijvoorbeeld doordat uitgebreider dossieronderzoek en intercollegiaal overleg nodig zijn vanwege de veelheid aan eerdere behandelingen voor een of meerdere aandoeningen
- *meer afstemming met ketenzorgpartners bij aanmelding en ontslag*, met name bij aanmeldingen van buiten de regio om de indicatiestelling adequaat te laten plaatsvinden, maar ook de kennisoverdracht naar (meestal) de gespecialiseerde ggz om de zorg weer af te schalen in het kader van benodigde vervolgzorg
- *meer voorbereiding bij het bepalen en regelen van passende complexe diagnostiek* (bijvoorbeeld: dossieranalyse, wetenschappelijke literatuur raadplegen, vooroverleg met collega's, diagnostische onderzoeken plannen zoals MRI-scans, labonderzoek, systeemonderzoek, neuropsychos-

⁶ De impactanalyses die het NZa in 2020 heeft opgesteld, gaan in op de omvang van de indirecte tijd per groep aanbieders.

logisch onderzoek), incl. kennisoverdracht binnen het behandelteam of naar direct betrokken andere specialisten om hoogspecialistische diagnostiek mogelijk te maken.

- *op maat maken van individueel behandelaanbod* voor vragen waar de bestaande richtlijnen geen passend antwoord bieden, incl. kennisoverdracht binnen het behandelteam om innovatieve, hoogspecialistische behandeling mogelijk te maken
- *meer multidisciplinair overleg* vanwege de betrokkenheid van meerdere specialisten, meer afstemming rond individuele zorgpaden; de kwaliteit van zorg wordt sterk bepaald door de integratie van de interventies van deze diverse specialisten/ disciplines.

6. Juridische houdbaarheid, incl. normering, verantwoording en spreiding van het aanbod

Normen voor aanbieders van hoogspecialistische ggz

Hoogspecialistische ggz wordt geboden in 3 onderdelen van de gezondheidszorg. In elk van die onderdelen worden eigen normen gehanteerd om de status van hoogspecialistische ggz af te bakenen; zie onderstaande tabel. Wanneer een afdeling voldoet aan de criteria van het eigen smaldeel dan geeft dit toegang tot het kunnen contracteren van het ZPM-tarief voor de setting hoogspecialistische ggz.

gezondheidszorg onderdeel	type afdeling	toetsingskader	aantoonbaar met
universitair medisch centrum	Psychiatrische Universitair Kliniek (PUK)	• Veldnormen MPU⁷ (alleen van toepassing voor PUK-ken met een MPU voor dat onderdeel) • Generieke Module Ziekenhuispsychiatrie⁸ • Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek⁹	Kwaliteitskeurmerk (JCI, NIAZ) + Kwaliteitsvisite n.t.b.
algemeen ziekenhuis	Medisch Psychiatrische Unit (MPU) als onderdeel van een Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ)	• Veldnormen MPU • Generieke Module Ziekenhuispsychiatrie	Kwaliteitskeurmerk (JCI, NIAZ) + Kwaliteitsvisite n.t.b.
organisatie voor geestelijke gezondheidszorg	Topklinische ggz (TOPGGz-) afdeling	TOPGGz-criteria ¹⁰	TOPGGz-keurmerk (voldoen aan alle criteria)

7 <https://www.nvvp.net/stream/veldnormen-mpu-juni-2014> - zie ook bijlage 2

8 <https://www.ggzstandaarden.nl/generieke-modules/ziekenhuispsychiatrie/kwaliteitsindicatoren> - zie ook bijlage

9 In de Wet op het Hoger Onderwijs (Wet HO) wordt de derdelijns functie van de PUK beschreven - zie ook https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_322715_22/1/

10 <https://www.topggz.nl/sites/default/files/files/attachment/Criteria%202019-2022%20V20.01.pdf> - zie ook bijlage 4

7. Proces om te komen tot een uniform overzicht van aanbieders van hoogspecialistische ggz

De Nederlandse ggz, NFU, NVZ en ZN zullen bij de eerstvolgende aanpassing van de veldafspraken (uiterlijk 1 juli 2022) de inhoudelijke bepalingen uit de handreiking en de samenstelling van de limitatieve lijst evalueren. Aanpassingen kunnen dan worden verwerkt in de update van de veldafspraken die per 2023 van kracht worden.

Voor het aanpassen van criteria waaraan een afdeling moet voldoen om te worden opgenomen op de limitatieve lijst ligt het primaat bij de professionals in het betreffende segment (umc, algemeen ziekenhuis, ggz-instelling). Zij consulteren daarbij partijen van belanghebbenden zoals te doen gebruikelijk bij de ontwikkeling van normen in de sector.

Uiterlijk 31 mei van ieder jaar publiceren Stichting TOPGGz, NFU, NVZ en ZN gezamenlijk een overzicht van afdelingen die voldoen aan de criteria uit de handreiking, inclusief specialisatie en klinische capaciteit (bedden). Het is een limitatieve lijst met aanbieders die aan de inhoudelijke criteria van de handreiking voldoen en die in aanmerking komen voor een contract over het toepassen van de setting hoogspecialistisch. Deze lijst is het richtinggevende referentiekader voor de contractering van hoogspecialistische ggz tussen zorgverzekeraar en zorgaanbieder.

BIJLAGE 1

Toelichting: Hoogspecialistische zorg door PAAZ en PUK

Binnen de UMC's (PUK) en op de medisch-psychiatrische unit (MPU) van algemene/topklinische ziekenhuizen (PAAZ) wordt hoogspecialistische zorg geboden aan patiënten met ernstige psychiatrische aandoeningen. Daarnaast heeft de PUK bijkomende academische functies, zoals het opleiden van artsen en doen van hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek. De PUK delegeert regelmatig delen van deze academische functies aan de STZ-ziekenhuizen, zoals stageplaatsen voor studenten en bijdragen aan klinisch wetenschappelijke studies.

Derdelijns zorg. Patiënten die voor hoogspecialistische zorg naar de PUK worden verwezen, hebben al veel reguliere behandelingen gehad zonder een bevredigend resultaat. Het gaat dan om second/third/fourth opinions op verzoek van patiënt/regiebehandelaar, gevolgd door collegiaal overleg, een behandeladvies, en/of overname van behandeling door de PUK. Het betreft dan patiënten met complexe klinische problemen, vaak met een combinatie van verschillende psychiatrische en somatische diagnoses, die elders niet adequaat gediagnosticeerd en/of behandeld kunnen worden. Een PUK heeft voor deze complexe patiënten vaak een eigen/additioneel en gepersonaliseerd diagnostiek- en behandel aanbod, waarbij regelmatig verschillende medische, verpleegkundige en paramedische disciplines intensief betrokken zijn. Daardoor verschilt de beroepmix van ingezette behandelaren door de PUK van de reguliere ggz.

MPU-zorg. Het speerpunt voor de MPU op de PUK/PAAZ zijn de patiënten die naast hun psychiatrische ziekte(n) ook een somatische ziekte(n) hebben, die tevens medisch-specialistische zorg behoeft. In vrijwel alle gevallen betreft het patiënten met zeer heterogene medische problematiek, zowel ten aanzien van de psychiatrische stoornissen als ook de comorbide somatische aandoeningen. De aard en de ernst van de somatische problematiek kan variëren, maar deze is als regel moeilijker te behandelen naast de psychiatrische stoornis(-sen), en patiënten met combinaties van problemen lopen veel meer kans op mortaliteit, morbiditeit en complicaties, met een ongunstig beloop wanneer niet op beide gebieden optimale zorg kan worden geleverd.

Dit vraagt nauwe afstemming tussen de psychiater, andere medisch specialisten, verpleegkundigen en paramedici, vanuit een breed scala aan vakgebieden. Daardoor verschilt de beroepmix van ingezette behandelaren op de MPU van de reguliere ggz. Patiënten vragen veelal een individueel, op de persoon afgestemd diagnostisch- en behandelplan dat de reguliere richtlijnen voor de diagnostiek en behandeling van de verschillende onderliggende aandoeningen veelal overstijgt. Zowel ten aanzien van de bemoeienis van hoogopgeleide specialisten vanuit verschillende medische disciplines, als ten aanzien van de zorgomgeving vraagt dit aanvullende mogelijkheden ten opzichte van reguliere ggz. Daarnaast zijn voor optimale, veilige en doelmatige hoogspecialistische zorg regelmatig aanvullende hoogspecialistische

diagnostische instrumenten (bijvoorbeeld: bewaking van vitale functies, laboratoriumonderzoek, beeldvormende technieken) in hogere frequentie (bijvoorbeeld: meerdere keren per dag, 24/7 beschikbaarheid van deze faciliteiten) noodzakelijk; dit vraagt meer indirecte tijdsbesteding door de (regie-)behandelaren van de patiënten op de MPU.

De Veldnormen MPU (zie bijlage 2; geautoriseerd door de NVvP, met betrokkenheid van wetenschappelijke verenigingen van medisch specialisten, het ministerie van VWS, ZN, de Nederlandse ggz, de IGJ, de NVZ, de NFU en MIND) geeft de normen waaraan een klinische setting (PAAZ/PUK) moet voldoen om deze hoogspecialistische zorgvragen te kunnen beantwoorden. Dit vraagt om gespecialiseerde afdelingen, meestal binnen een groter geheel van een PUK/PAAZ of somatische afdeling van UMC/algemeen ziekenhuis, waarbij bouwtechnische faciliteiten beschikbaar zijn, breder geschoold medisch en ondersteunend personeel (zowel psychiatrisch als somatisch) aanwezig is, en voldoende personele capaciteit om deze complexe zorg 24/7 te kunnen bieden. De multidisciplinaire, intensieve inzet van hoogopgeleide medisch specialisten geldt regelmatig ook voor de second/third/fourth opinions die klinisch en/of poliklinisch worden gedaan, eveneens conform de veldnormen MPU.

Daarom zullen de ZPM-consulten, gedeclareerd vanuit deze hoogspecialistische setting, de derdelijns PUK en de MPU vanuit PUK/PAAZ, meer indirecte tijd moeten faciliteren om aan deze minimale veldnormen te kunnen voldoen (bijvoorbeeld ten behoeve van meer indirecte tijd voor multidisciplinair overleg, meer uitzoekwerk, meer regelwerk betreffende aan te vragen hoogspecialistische diagnostische onderzoeken, meer afstemming tussen medisch specialismen, huisartsen, apothekers, ambulante GGZ, en indicatiestellers/hulpverleners in de WMO/WLZ, bieden van coaching aan collega-instellingen, bieden van consultatie, et cetera).

BIJLAGE 2

VELDNORMEN Medisch Psychiatrische Units - NVvP 2014¹¹

Veldnorm 1 Het type zorg waarin een medisch psychiatrische unit (MPU) kan voorzien, betreft geïntegreerde psychiatrische en somatische diagnostiek en behandeling van patiënten waarvoor een klinische setting voor medisch-specialistische zorg vereist is. Op een MPU kunnen patiënten met een gemiddelde tot hoge somatische zorgzwaarte gediagnosticeerd, behandeld en verpleegd worden, zoals dat kan op een algemene ziekenhuisafdeling. Daarnaast kunnen op de MPU patiënten met een gemiddelde tot hoge psychiatrische zorgzwaarte gediagnosticeerd, behandeld en verpleegd worden, zoals op een psychiatrische (opname)afdeling.

Veldnorm 2 De MPU biedt 24 uur per dag, 7 dagen per week, op maat multidisciplinaire diagnostiek, behandeling en verpleging. Hierbij wordt een beroep gedaan op de expertise vanuit de psychiatrie en de andere medisch-specialistische vakgebieden, zoals aanwezig in het (algemeen of academisch) ziekenhuis. De medisch specialisten zijn ervaren en geschoold in de behandeling van patiënten met complexe problemen en zij zijn bekend met de werkwijzen van de MPU en het ziekenhuis.

Patiënten met de volgende zorgvragen kunnen op een MPU gediagnosticeerd, behandeld en verpleegd worden. Dit betreft een niet-limitatieve opsomming vanwege de grote variabiliteit in de mogelijke comorbide somatische en psychiatrische problematiek.

De MPU-patiënt betreft een patiënt(e) met:

- een kans op acute verslechtering van de somatische toestand, waardoor per direct nodig zijn: aanvullend onderzoek (bv. radiologie, laboratorium, ECG, EEG), specifieke behandeling (bv. operatie, partus, spoed-ECT), medisch-specialistische consultatie (bv. van internist, chirurg, cardioloog, gynaecoloog, neuroloog) en/of specialistische verpleegkundige zorg (bv. intensive care, hartbewaking, mediumcarebewaking van vitale lichaamsfuncties);
- zuurstofafhankelijkheid waarvoor toediening van medische gassen en monitoring van de zuurstofsaturatie noodzakelijk zijn;
- ondervoeding, een inadequate voedsel- en vochtinname en/of het niet mogelijk zijn van orale voeding/vochttoediening, waarvoor parenterale toediening van voeding, vocht, medicatie en/of bloed noodzakelijk zijn (intraveneus, intramusculair en/of subcutaan);
- decubitus, brandwonden en/of operatiewonden, die behandeld en verzorgd moeten worden;

¹¹ <http://www.nvvp.net/stream/veldnormen-mpu-juni-2014>

- een indicatie voor blaaskatheterisatie en bepaling van blaasresidu;
- een indicatie voor een maaghevel, maagsonde of PEGsonde;
- (totale) ADL-afhankelijkheid en immobiliteit, waarvoor totale bedverpleging noodzakelijk is;
- rolstoelafhankelijkheid, waarbij begeleiding en (poging tot) mobilisatie nodig zijn;
- een terminale zorgbehoefte in de laatste levensfase, waarbij ook verzorging geboden moet worden na het overlijden (inclusief de opvang van de nabestaanden);
- (kans op) gevaarlijk gedrag (bv. agressie, suïcidaliteit) voortkomend vanuit de psychiatrische aandoening, waarvoor noodzakelijk zijn: beschermende maatregelen, behandeling en specifieke verpleegkundige zorg (bv. intensief toezicht op gevaarlijk gedrag, vrijheidsbeneming, beperkingen in bezoek en/of andere prikkels, deescalerende technieken, fixatie op bed, separatie, noodmedicatie);
- een (kans op) verstoring van de realiteitstoetsing, cognitieve en/of executieve hersenfuncties die leidt tot verdwalen, inadequaat handelen en/of potentieel gevaar voor de patiënt(e) en zijn of haar omgeving, waarvoor specifieke verpleegkundige zorg en faciliteiten noodzakelijk zijn.

Veldnorm 3 Medisch-specialistische zorg op de MPU is organisatorisch volledig ingebed in de volgende categorieën van instellingen voor medische specialistische zorg: algemene ziekenhuizen en universitaire medische centra.

Veldnorm 4 De aansturing en bedrijfsvoering van een MPU dienen geborgd te zijn met zowel bedrijfsmatige expertise als medisch inhoudelijke expertise en dienen aan te sluiten bij de gebruikelijke organisatievorm van de betreffende instelling voor medisch-specialistische zorg.

Veldnorm 5 De instelling voor medisch-specialistische zorg waar een MPU is gevestigd, beschikt tevens minimaal over de ziekenhuispsychiatrische functies consultatieve psychiatrie (conform de NVvP-richtlijn) en een polikliniek.

Veldnorm 6 Een MPU heeft samenwerkingsafspraken met haar verwijzers en nazorginstanties, zowel binnen als buiten het ziekenhuis. Doel van deze afspraken is duidelijkheid te scheppen over de somatische en psychiatrische behandelmogelijkheden van de MPU en een soepele samenwerking te bewerkstelligen. Deze schriftelijke samenwerkingsafspraken behelzen: opname- en ontslagcriteria, aanmeldingsprocedure, verdeling van verantwoordelijkheid tussen verwijzende instelling, verwijzend medisch specialist en MPU-psychiater, terugplaatsingsafspraken en -garantie rond ontslag, structureel overleg en opschalen naar een hoger inhoudelijk en bestuurlijk verantwoordelijk niveau bij conflict of onduidelijkheid.

Veldnorm 7 Een MPU beschikt ten minste over een verpleegkundig team waarin zowel somatisch- als psychiatrisch-verpleegkundige expertise aanwezig is. Verpleegkundigen op een MPU hebben minimaal kwalificatieniveau 4 (verpleegkundige 2e niveau mbo 4). Per dienst zijn op de werkvloer beide expertisegebieden aanwezig. De verpleegkundige bezettingsnorm is minimaal 1,0 fte per bed¹².

Veldnorm 8 Op een MPU is het mogelijk minimaal de volgende professionals te betrekken bij de zorg voor de patiënt: activiteitenbegeleider, maatschappelijk werker, ergotherapeut, fysiotherapeut, diëtist, logopedist en GZ-psycholoog.

Veldnorm 9 Op de MPU zijn ruimtelijke voorzieningen aanwezig die zowel psychiatrische als somatische medisch-specialistische zorg mogelijk maken. Dit betekent dat ten minste de volgende ruimtelijke faciliteiten aanwezig moeten zijn:

- één of meerdere afzonderingsruimtes of faciliteiten voor veilige fixatie op bed of in stoel;
- één of meerdere eenpersoonskamers met voorzieningen voor zuurstof-toediening, infusen en totale bedverpleging;
- voldoende sanitaire voorzieningen voor het toepassen van bedverpleging;
- een bereidingsruimte voor medicatie, waarin volgens de huidige richtlijnen o.a. intraveneuze medicatie kan worden voorbereid;
- voldoende opslagruimte voor verpleegkundige materialen benodigd bij de somatische zorg.

Veldnorm 10 Voor MPU-patiënten dient ECT 24 uur per dag, 7 dagen per week, drempelloos en snel beschikbaar te zijn. Dit kan door in het eigen (algemeen of academisch) ziekenhuis een ECT-faciliteit ter beschikking te hebben, of door daarover met andere MPU's bindende afspraken te hebben vastgelegd over het gebruik van de ECT-faciliteit in geval van een spoedindicatie.

¹² Uitgaande van verblijfs categorie E waarvoor minimaal 1,0 fte per bed vereist is, zie tariefbeschikking tweedelijns curatieve ggz van de NZa met kenmerk TB/CU-5062-1 (2013) en TB/CU-5070 (2014).

BIJLAGE 3

Kwaliteitsindicatoren Generieke Module Ziekenhuispsychiatrie

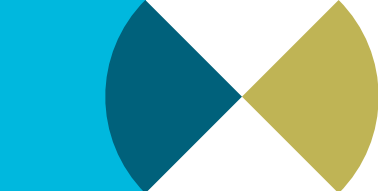
Voor toelichting en operationalisatie:
zie [Generieke Module Ziekenhuispsychiatrie](#)

	Omschrijving	Waarden
STRUCTUURINDICATOREN		
<i>Overstijgende structuurindicatoren</i>		
S1	Beschikbaarheid ➤ In elk ziekenhuis is het mogelijk om binnen 24 uur psychiatrische consultatie te verrichten (zie ook procesindicator P4); ➤ Ziekenhuizen met een psychiatrische consultatieve dienst hebben tevens ten minste een polikliniek voor kortdurende nazorg; ➤ Ziekenhuizen met een MPU hebben zowel een psychiatrische consultatieve dienst en een polikliniek voor ziekenhuispsychiatrie (deze deelindicator is gelijk aan structuurindicator V5).	<i>Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking; Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandel faciliteiten</i>
S2	Organisatorische inbedding Professionals op de polikliniek, dagbehandeling, de psychiatrische consultatieve dienst en de Medisch Psychiatrische Unit zijn organisatorisch goed ingebed in het ziekenhuis. Met deze inbedding wordt tenminste bedoeld: 1. Gebruik van een gemeenschappelijk medisch dossier waarin dossiervoering van psychiatrische en somatische behandelaars wederzijds raadpleegbaar is; 2. Specifiek voor psychiaters 3. Deelname aan accreditatie-, visitatie- en scholingsprogramma's van het ziekenhuis; 4. Deelname aan stafoormissies en protocolontwikkeling van het ziekenhuis; 5. Lidmaatschap van de vereniging medische staf/het stafoontent.	<i>Goede samenwerking; Continuïteit en ketenzorg</i>
S3	Bijscholingsprogramma Het ziekenhuis heeft ten minste een bijscholingsprogramma ziekenhuispsychiatrie (zie ook bijlage 4 Onderwijs over psychiatrie in het ziekenhuis) voor niet-psychiatrisch opgeleide artsen en verpleegkundigen werkzaam op de spoedeisende hulp (SEH). Het bijscholingsprogramma voorziet in structurele jaarlijkse (bij)scholing voor deze disciplines: nabesoreken van casuïstiek is onvoldoende.	<i>Destigmatisering door verspreiding van kennis en vaardigheden; Vroege opsporing en tijdige zorgverlening</i>
S4	Informatieoverdracht Het ziekenhuis heeft een protocol over informatieoverdracht rond de zorg voor patiënten met somatisch-psychiatrische comorbiditeit conform de eisen uit Informatieoverdracht.	<i>Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking tussen disciplines: integratie van zorgverlening</i>

STRUCTUURINDICATOREN

Structuurindicatoren specifiek voor MPU's (overgenomen van Veldnormen Medisch Psychiatrische Units [1])

V1	Geïntegreerde diagnostiek en behandeling, zorgvraagzwaarte Een MPU voorziet in geïntegreerde, klinische psychiatrische en somatische diagnostiek en behandeling. De zorgvraagzwaarte komt overeen met die van een reguliere psychiatrische en somatische (opname)afdeling.	Goede samenwerking tussen disciplines: integratie van zorgverlening; Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandelafdelingen
V2	24/7 beschikbaarheidsfunctie, competenties medisch specialisten, zorgvragen - Een MPU biedt 24/7 multidisciplinaire diagnostiek, verpleging en behandeling; - De betrokken medisch specialisten zijn ervaren en geschoold in het behandelen van patiënten met complexe somatisch-psychiatrische comorbiditeit. Ook zijn zij bekend met de werkwijzen van de MPU en het ziekenhuis; C. De veldnorm bevat een niet-limitatieve lijst met tien zorgvragen die op een MPU gediagnosticeerd, behandeld en verpleegd kunnen worden (zie de tekst van deze veldnorm [1]).	Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandelafdelingen; Destigmatisering door verspreiding van kennis en vaardigheden; Goede samenwerking tussen disciplines: integratie van zorgverlening
V3	Organisatorische inbedding Zorg op de MPU is organisatorisch volledig ingebed in algemene of universitaire ziekenhuizen (zie ook structuurnorm S2).	Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking tussen disciplines: integratie van zorgverlening
V4	Aansturing en bedrijfsvoering De aansturing en de bedrijfsvoering van een MPU dienen geborgd te zijn met zowel bedrijfsmatige expertise als medisch inhoudelijke expertise en dienen aan te sluiten bij de gebruikelijke organisatievorm van het betreffende ziekenhuis.	Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking
V5	Continuïteit en interne ketenzorg Het ziekenhuis met een MPU moet ook een consultatieve psychiatrische dienst en polikliniek voor ziekenhuispsychiatrie hebben.	Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking
V6	Continuïteit en externe ketenzorg Een MPU heeft samenwerkingsafspraken met verwijzers en nazorginstanties binnen en buiten het ziekenhuis. Deze schriftelijke samenwerkingsafspraken behelzen: opname- en ontslagcriteria, aanmeldingsprocedure, verdeling van verantwoordelijkheid tussen verwijzende instelling, verwijzend medisch specialist en MPU-psychiater, terugplaatsingsafspraken en -garantie rond ontslag, structureel overleg en opschalen naar een hoger inhoudelijk en bestuurlijk verantwoordelijk niveau bij conflict of onduidelijkheid.	Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking
V7	Verpleegkundige expertise en bezetting De MPU beschikt over zowel somatische als psychiatrische verpleegkundige expertise. Verpleegkundigen zijn minimaal MBO-4 geschoold en per dienst zijn beide expertises aanwezig. De verpleegkundige bezettingsnorm is minimaal 1,0 fte per bed (zie circulaire Nederlandse Zorgautoriteit [2], Nederlandse Zorgautoriteit [3]).	Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandelafdelingen
V8	Beschikbare niet-medische professionals Op een MPU is het mogelijk minimaal de volgende professionals te betrekken bij de zorg voor de patiënt: activiteitenbegeleider, maatschappelijk werker, ergotherapeut, fysiotherapeut, diëtist, logopedist en GZ-psycholoog.	Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandelafdelingen
V9	Ruimtelijke voorzieningen De ruimtelijke voorzieningen van de MPU maken zowel psychiatrische als somatische medisch-specialistische zorg mogelijk. Op de MPU zijn ruimtelijke voorzieningen aanwezig die zowel psychiatrische als somatische medisch-specialistische zorg mogelijk maken. Dit betekent dat ten minste de volgende ruimtelijke faciliteiten aanwezig moeten zijn: - Een of meerdere afzonderingsruimtes of faciliteiten voor veilige fixatie op bed of in stoel; - Een of meerdere eenpersoonskamers met voorzieningen voor zuurstoftoediening, infusen en totale bedverpleging; - Een bereidingsruimte voor medicatie, waarin volgens de huidige richtlijnen o.a. intraveneuze medicatie kan worden voorbereid; - Voldoende opslagruimte voor verpleegkundige materialen benodigd bij de somatische zorg.	Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandelafdelingen
V10	Beschikbaarheid elektroconvulsieve therapie (ECT) ECT is voor patiënten op de MPU 24/7 drempelloos en snel beschikbaar. Dit kan door in het eigen ziekenhuis een ECT-faciliteit ter beschikking te hebben, of door daarover met andere MPU's bindende afspraken te hebben vastgelegd over het gebruik van de ECT-faciliteit in geval van een spoedindicatie.	Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandelafdelingen

PROCESINDICATOREN		
Overstijgende procesindicatoren		
P1	Shared decision making Shared decision making wordt geïmplementeerd in alle ziekenhuispsychiatrische. Bespreking van voortgang binnen het team van zorgverleners vindt tenminste eenmaal per jaar plaats.	Gezamenlijke regievoering door patiënt en behandelaars
P2*	Patiënttevredenheid Bij afsluiting van de zorg wordt (schriftelijk) naar de patiënttevredenheid gevraagd. Verbeterpunten worden ten minste jaarlijks besproken binnen het team van behandelaars. Aan de hand van het haalbaarheidsonderzoek en landelijke ervaringen met <i>routine outcome monitoring</i> is deze indicator genormeerd op 50% van de behandeltrajecten en is de setting consultatieve psychiatrie uitgesloten van routinematige metingen. Er zijn verschillende manieren om naar patiënttevredenheid te vragen, waarbij de CQ-index een veelgebruikt instrument is. De keuze van het instrument staat de ziekenhuizen vrij, maar het gebruikte instrument moet ten minste een combinatie van kwantitatieve (bijvoorbeeld: ken een cijfer toe) en kwalitatieve evaluatie (bijvoorbeeld: wat vond u goed aan de zorg, wat kan verbeterd worden) bevatten.	Gezamenlijke regievoering door patiënt en behandelaars
*Nota bene: het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ bezig is met het ontwikkelen van overstijgende kwaliteitsindicatoren op het gebied van patiëntervaringen. Dit kan leiden tot het vervangen van procesindicator P2 [4].		

	<i>Procesindicatoren specifiek voor consultatieve psychiatrie en spoedeisende hulp (SEH)</i>	
P3	Tijdigheid consulten op de spoedeisende hulp (SEH) Consulten op de SEH worden binnen 30 minuten verricht, gemeten vanaf het moment van oproep tot komst van de a(n)ios psychiatrie of psychiater. Dit is het geval in 85% van de consulten. Het betreft urgentiegraden 1 en 2 uit de Generieke module Acute psychiatrie [5].	Vroege opsporing en tijdige zorgverlening; Goede samenwerking; Continuïteit en ketenzorg; Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandel faciliteiten
P4	Tijdigheid reguliere consulten Reguliere consulten worden op werkdagen binnen 24 uur na aanvraag verricht, gemeten van het moment van aanvraag tot het noteren van conclusie en beleid in het dossier. Dit is het geval in 85% van de consulten. De norm is gebaseerd op het haalbaarheidsonderzoek. N.B. Bij een regulier consult is geen sprake van spoed, zoals wordt vastgesteld door de consulterend psychiater, eventueel na overleg met de consultvrager.	Vroege opsporing en tijdige zorgverlening; Goede samenwerking; Continuïteit en ketenzorg; Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandel faciliteiten
	<i>Procesindicator specifiek voor Medisch Psychiatrische Units</i>	
P5	Tijdigheid MPU-opnames De wachttijd van indicatiestelling tot spoedopname op de Medisch Psychiatrische Unit is maximaal 24 uur. Dit is het geval in 85% van de spoedaanmeldingen. Of het spoed betreft, is ter inschatting aan de opnemend psychiater.	Vroege opsporing en tijdige zorgverlening; Bereikbaarheid en beschikbaarheid van behandel faciliteiten

UITKOMSTINDICATOREN*Generieke uitkomstindicatoren*

U1	Verschilscore kwaliteit van leven De EQ-5D-5L wordt aan het begin en eind van een behandeltraject afgenomen. De verschilscore wordt gemeten bij 50% van de behandeltrajecten op polikliniek, dagbehandeling en Medisch Psychiatrische Unit. Binnen de consultatieve psychiatrie is het gebruik van deze indicator in het haalbaarheidsonderzoek niet haalbaar gebleken.	<i>Zelfstandig functioneren en kwaliteit van leven</i>
U2	Verwijzerstevredenheid Jaarlijkse steekproef van de verwijzerstevredenheid met betrekking tot alle nieuwe patiënten in een periode van een kalendermaand. "In relatie tot de zorg voor deze patiënt, hoe beoordeelt u de zorg door onze afdeling? (0-10 schaal)? Wat vond u goed aan de zorg door onze afdeling? Wat kan er verbeterd worden?"	<i>Continuïteit en ketenzorg; Goede samenwerking</i>

*Nota bene: Het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz werkt op dit moment aan een generieke set kwaliteitsindicatoren [4]. De werkgroep heeft bij de ontwikkeling van deze generieke module nadrukkelijk voor een generieke uitkomstmaat (U1, de EQ-5D-5L) gekozen en niet voor symptoom- of ziektespecifieke maten. Belangrijkste argument hiervoor is de heterogeniteit aan (combinaties van) aandoeningen binnen de patiëntenzorg waarop deze module van toepassing is. De EQ-5D-5L kan in de open van de werkgroep dus alleen worden vervangen door een instrument met eenzelfde (generieke) grondslag.

BIJLAGE 4

Criteria voor TOPGGz-keurmerk

Geldig van 1 januari 2019 t/m 31 december 2022

Algemeen

Om het TOPGGz keurmerk te verwerven, vindt een beoordeling plaats van de afdeling (verder omschreven als 'de te visiteren eenheid') die minstens drie jaar gespecialiseerd is in een specifieke patiëntengroep. Er is sprake van team met een duidelijke visie op haar specialisatie en op hoogspecialistische functies. De te visiteren eenheid moet een herkenbare organisatorische eenheid zijn en heeft een op continuïteit gerichte omvang die voldoende is voor uitvoering van alle topklinische functies. De te visiteren eenheid kan ook een zorgprogramma, zorgpad of formeel netwerk zijn rondom een specifieke en duidelijk te beschrijven patiëntengroep. Er moet aantoonbaar sprake zijn van integratie van hoogspecialistische patiëntenzorg, innovatie, patiëntgebonden onderzoek en kennisoverdracht. Er wordt getoetst of de te visiteren eenheid voldoet aan de TOPGGz-criteria. Tevens wordt beoordeeld of alle hoogspecialistische functies van de te visiteren eenheid voldoende geborgd zijn voor minimaal 4 jaar, de looptijd van het keurmerk.

Het keurmerk kan toegekend worden aan afdelingen van ggz-instellingen, afdelingen psychiatrie van UMC's of algemene ziekenhuizen en aan netwerken waarin verschillende zorgaanbieders structureel samenwerken. Het keurmerk wordt verkregen voor een periode van 4 jaar. Daarna vindt standaard hervisiteer plaats.

Beoordeling van de te visiteren eenheid

Om het TOPGGz-keurmerk te verkrijgen moet worden voldaan aan alle criteria. Per criterium worden eisen gesteld aan de onderbouwing. De beoordeling is gebaseerd op 14 criteria met betrekking tot de volgende aandachtsgebieden:

- hoogspecialistische patiëntenzorg
- onderzoek, ontwikkeling en innovatie
- opleiding en kennisverspreiding
- commitment op lange termijn van de raad van bestuur

Toelichting:

De Raad van Bestuur waar de te visiteren eenheid formeel aan rapporteert is verantwoordelijk voor het commitment aan de te visiteren eenheid. Hierover zal ook worden gesproken tijdens de visitatie.

Wijzigingen en herstelbeleid

Na het behalen van het keurmerk is de te visiteren eenheid verplicht relevante wijzigingen die mogelijk van negatieve invloed zijn op het blijven voldoen aan de criteria en het daarop ingezette herstelbeleid **binnen een maand** te melden aan de visitatiecommissie via een mail aan visitatiecommissie@topggz.nl.

Relevante wijzigingen zijn bijvoorbeeld het (gedeeltelijk) vertrek van het boegbeeld, senior onderzoekers of hoogleraar, het (voortijdig) stoppen van een promotie of het wegvallen van de opleidingsplaats van de artikel 14 BIG beroepen. Het ingezette herstelbeleid moet er toe leiden dat de afdeling nog steeds aan de criteria voldoet, c.q. binnen uiterlijk 6 maanden weer zal voldoen. De visitatiecommissie beoordeelt op grond van het ingediende herstelbeleid conform de procedure of een tussentijdse hervisiteer noodzakelijk is (zie verder procedure 2019-2022).

Criteria TOPGGz 2019-2022

Criterium 1. De te visiteren eenheid

Het is duidelijk wat de contouren van de te visiteren eenheid zijn en in welke patiëntengroep zij is gespecialiseerd. Er is binnen de te visiteren eenheid aantoonbaar sprake van integratie van hoogspecialistische patiëntenzorg, innovatie, patiëntgebonden onderzoek en kennisoverdracht. De te visiteren eenheid heeft een op continuïteit gerichte omvang die voldoende is voor uitvoering van alle topklinische functies. De te visiteren eenheid kan ook een zorgprogramma, zorgpad of formeel netwerk zijn.

Vereiste onderbouwing:

Onderbouw dit met een beschrijving of overzicht van:

- a. De doelgroep waarin de te visiteren eenheid is gespecialiseerd: diagnose(s), leeftijdsgroepen (kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen, ouderen) en eventuele andere kenmerken.
- b. Het totaal aantal patiënten dat de te visiteren eenheid jaarlijks behandelt.
- c. Alle locaties die onderdeel zijn van de te visiteren eenheid en die daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de topklinische functies; geef aan wat de omvang en zorgfuncties zijn (poliklinisch, deeltijdbehandeling, klinisch open en gesloten, thuisbehandeling, crisisopvang) .
- d. Het hoogspecialistische zorgaanbod (diagnostiek en behandeling) en waarin dit zich onderscheidt van specialistische ggz.
- e. De aansturing van de te visiteren eenheid en de positionering ervan in de (moeder) organisatie (met een organigram van zowel de instelling als de te visiteren eenheid, inclusief de namen van het management).
- f. De positionering van de te visiteren eenheid binnen de regionale en landelijke zorgketen rondom de betreffende patiëntengroep.
- g. Alle zorginhoudelijke medewerkers die werkzaam zijn voor de te visiteren eenheid, inclusief de academische staf (naam, discipline, functie en % fte).

Criterium 2. Patiëntenpopulatie

Bij minstens 50% van de patiënten van de te visiteren eenheid waarvan de behandeling het afgelopen jaar gestart is, is sprake van een hoogspecialistische zorgvraag. Het betreft patiënten met ernstige, complexe en/of zeldzame aandoening(en), die onvoldoende baat hadden of naar verwachting zullen hebben bij een behandeling conform de professionele standaard in de specialistische ggz en die naar verwachting zullen profiteren van hoogspecialistische ggz.

Vereiste onderbouwing:

- Geef aan welke criteria de te visiteren eenheid hanteert om te bepalen of de patiënt een hoogspecialistische zorgvraag heeft en in aanmerking komt voor het hoogspecialistische zorgaanbod van de te visiteren eenheid (bij voorkeur met behulp van een wetenschappelijk gevalideerd besluitvormingsinstrument, zoals een decision tool).
- Geef het percentage patiënten aan met een hoogspecialistische zorgvraag (conform de criteria van 2a) in verhouding tot het totaal aantal patiënten waarvan de behandeling het afgelopen jaar is gestart bij de te visiteren eenheid. Dit moet minimaal 50% zijn. Maak een berekening op basis van gegevens over minimaal 1 kwartaal uit het jaar voorafgaand aan de visitatie.
- Geef aan welke uitstroomcriteria de te visiteren eenheid gebruikt om de behandeling te beëindigen (zoals in remissie, behandeldoel bereikt, indicatie voor begeleiding, geen of een andere (hoogspecialistische) zorgvraag meer).

Criterium 3. Consultatie & advies en second opinions

De te visiteren eenheid verricht systematisch hoogspecialistische 'consultatie & advies' en 'second opinions'. De te visiteren eenheid heeft hierin aantoonbaar ook een bovenregionale taak.

Onder hoogspecialistische consultatie & advies verstaan we intercollegiaal overleg over (een) individuele patiënt(en) met een behandelaar of een behandelteam in de gespecialiseerde ggz of een daarmee vergelijkbare behandelsetting buiten de eigen eenheid, waarbij de patiënt(en) niet zelf gezien word(t)(en).

Onder second opinions verstaan we een herbeoordeling van een zorgvraag/diagnose of behandeladvies waarbij de patiënt zelf gezien wordt. Deze herbeoordeling kan plaatsvinden op verzoek van een patiënt of diens behandelaar.

Vereiste onderbouwing:

- Beschrijf welke hoogspecialistische consultatie & advies activiteiten worden aangeboden, wie aanvragers van consultatie & advies zijn en welke professional(s) van de te visiteren eenheid deze consultaties uitvoeren. Het kan hierbij gaan om structurele en/of incidentele vormen (mondeling, schriftelijk, per mail of telefonisch). Geef een schatting van het totaal aantal consultaties en adviezen over minimaal een kwartaal uit het jaar voorafgaand aan de visitatie en geef een schatting van het aandeel van

de bovenregionale consultatie & adviesvragen. Geef een voorbeeld van een typische consultatie & adviesvraag die aan de te visiteren eenheid gesteld wordt en beschrijf wat de consultvrager en de patiënt hieraan zouden kunnen hebben.

- b. Beschrijf hoe een second opinion wordt uitgevoerd, wie aanvragers van een second opinion zijn en door welke professional(s) van de te visiteren eenheid deze worden uitgevoerd. Geef een schatting van het aantal second opinions over minimaal een kwartaal uit het jaar voorafgaand aan de visitatie en geef een schatting van het aandeel van de bovenregionale second opinions. Geef een voorbeeld van een typisch verzoek voor een second opinion die aan de te visiteren eenheid gesteld wordt en beschrijf wat de consultvrager en de patiënt hieraan zouden kunnen hebben.

criterium 4. Boegbeeld

De te visiteren eenheid heeft minimaal één en bij voorkeur meerdere 'boegbeelden'. Hiermee wordt een behandelaar bedoeld die (inter)nationaal erkend wordt binnen de ggz als autoriteit op het gebied van de betreffende patiëntengroep en die uitgebreide en jarenlange expertise heeft in de diagnostiek en behandeling van de specifieke doelgroep van de te visiteren eenheid.

Vereiste onderbouwing:

Een boegbeeld is minimaal twee dagen per week aan de te visiteren eenheid verbonden en daadwerkelijk betrokken bij de patiëntenzorg en het beleid van de te visiteren eenheid. Van boegbeelden wordt verwacht dat zij directe patiëntenzorg verrichten en bij consultaties en second opinions betrokken zijn. Per boegbeeld moet duidelijk worden gemaakt op welk (deel)terrein deze boegbeeld is. Onderbouw of iemand een boegbeeld is met een CV. Uit het cv wordt duidelijk dat behandelaar in kwestie geldt als autoriteit voor de betreffende doelgroep. Een boegbeeld verricht minimaal 16 uur klinische zorg. Het kan ook gaan om twee boegbeelden die samen minimaal 16 uur klinische zorg doen, waarbij elk boegbeeld wel minimaal 16 uur aan de afdeling verbonden is.

criterium 5. Innovaties

De te visiteren eenheid biedt minimaal twee innovaties aan op het gebied van diagnostiek en/of behandeling. Innovaties kunnen ook betrekking hebben op (terugval)preventie, (vroeg)diagnostiek, risicotaxatie en zelfmanagement. Alle opgevoerde innovaties worden aantoonbaar onderzocht op effectiviteit.

Vereiste onderbouwing:

Beschrijf per innovatie op welke doelgroep de innovatie zich richt, waaruit de innovatie bestaat, wat het innovatieve karakter is voor patiënten, waarin het zich onderscheidt van reguliere zorg en met welk design de innovatie wordt onderzocht op effectiviteit.

NB Hier kan verwezen worden naar onderzoek dat bij criterium 9 wordt opgevoerd.

Criterium 6. Effectmeting

De te visiteren eenheid past aantoonbaar systematische periodieke effect-evaluaties toe om inzicht te verkrijgen in de behandelresultaten. De resultaten worden aantoonbaar gebruikt bij de evaluatie van de individuele behandeling én bij de evaluatie van het zorgaanbod van de te visiteren eenheid.

Vereiste onderbouwing:

- Geef aan welke meetinstrumenten worden gebruikt om effecten in kaart te brengen en wanneer de meetmomenten zijn.
- Beschrijf op welke wijze de uitkomsten van effectmetingen worden gebruikt bij de evaluatie - bij voorkeur met de patiënt - van zijn/haar individuele behandeling.
- Beschrijf de resultaten van het zorgaanbod van de te visiteren eenheid op basis van data op groepsniveau.
- Beschrijf hoe de te visiteren eenheid inzicht krijgt in de waardering van de zorg door patiënten (en/of hun naasten) en wat de uitkomsten daarvan zijn.
- Beschrijf hoe de uitkomsten van effectmetingen worden gebruikt bij de evaluatie van het zorgaanbod van de te visiteren eenheid en welke aanpassingen/bijstellingen op basis daarvan gedaan zijn. Geef hiervan een concreet voorbeeld.

NB Afdelingen zijn vrij hoe zij de resultaten beschrijven. Voor de afdelingsinformatie op de TOPGGz-website werken we met een sjabloon dat ook gebruikt kan worden voor de onderbouwing van 6c en 6d.

Criterium 7. Senior onderzoekers

Er zijn minimaal twee gepromoveerde onderzoekers (verder te noemen senior onderzoekers) werkzaam op de te visiteren eenheid. Zij zijn betrokken bij, dan wel verantwoordelijk voor de inhoud en continuïteit van het onderzoeksbeleid van de te visiteren eenheid.

Vereiste onderbouwing:

Alle senior onderzoekers zijn gepromoveerd of hebben een daarmee aantoonbaar vergelijkbaar niveau. Onderbouw dit met CV's van de senior onderzoekers met daarin vermeld hoeveel uur per week zij bij de te visiteren eenheid werkzaam zijn en voor hoeveel uur zij daadwerkelijk onderzoek doen, dan wel betrokken zijn bij onderzoek op de te visiteren eenheid. Eén senior onderzoeker is ten minste drie dagen per week bij de te visiteren eenheid werkzaam en betrokken bij de directe patiëntenzorg. Een tweede senior onderzoeker is voor minimaal één dag in de week werkzaam bij de te visiteren eenheid en kan ook uitsluitend onderzoeker zijn.

criterium 8. Universitaire inbedding

Er is minimaal één hoogleraar verbonden aan de te visiteren eenheid die aantoonbaar een betekenisvolle bijdrage levert aan de topklinische taken (hoogspecialistische patiëntenzorg, innovatie, patiëntgebonden onderzoek en/of kennisoverdracht). Er is minimaal één formeel samenwerkingsverband met een universiteit en/of UMC waarvan zowel de te visiteren eenheid als universiteit en/of UMC aantoonbaar profiteert.

Vereiste onderbouwing:

- a. Licht toe hoe de hoogler(a)r(en) een betekenisvolle bijdrage lever(t) (en) aan de topklinische functies van de te visiteren eenheid en geef aan voor hoeveel uur de hoogler(a)r(en) aan de te visiteren eenheid verbonden is/zijn.
- b. Licht toe hoe de te visiteren eenheid en de universiteit en/of het UMC wederzijds profiteren van de samenwerking en voeg de formele samenwerkingsovereenkomst(en) toe. Het kan hierbij gaan om andere universiteiten / UMC's dan waaraan de hoogleraar verbonden is.

criterium 9. Patiëntgebonden onderzoek

De te visiteren eenheid doet structureel patiëntgebonden onderzoek. Dit onderzoek heeft betrekking op de kwaliteit, effectiviteit en/of efficiëntie van (terugval)preventie, (vroeg)diagnostiek en (innovatieve) behandeling van de doelgroep waarin de te visiteren eenheid is gespecialiseerd en waaraan patiënten van de te visiteren eenheid deelnemen.

Vereiste onderbouwing:

Er is sprake van een onderzoekstraditie van minimaal drie jaar voorafgaand aan de visitatie. Er lopen steeds minimaal twee onderzoeken, waarvan er minstens één een promotieonderzoek is. Het opgevoerde onderzoek hangt samen met de patiëntengroep waarin de te visiteren eenheid is gespecialiseerd.

Onderbouw dit met een overzicht van de lopende onderzoeken over de afgelopen drie jaar (titel, onderwerp, namen van de uitvoerende onderzoekers, startdatum van het onderzoek, fase waarin het onderzoek verkeert). Geef aan welke van de beschreven onderzoeken een promotieonderzoek is, vermeld wie de (co)promotoren zijn. Geef aan op welke wijze de promovendus bij de afdeling betrokken is.

criterium 10. Wetenschappelijke publicaties

Er zijn in de afgelopen drie jaar minimaal vijf wetenschappelijke publicaties verschenen in 'peer reviewed' wetenschappelijke tijdschriften, waarvan minimaal één in een internationaal tijdschrift. De publicaties gaan expliciet over de topklinische functies en de patiëntengroep waarin de te visiteren eenheid is gespecialiseerd en hangen samen met onderzoek dat op de te visiteren eenheid heeft plaatsgevonden.

Vereiste onderbouwing:

Onderbouw dit met een overzicht van minimaal 5 wetenschappelijke publicaties die de afgelopen drie jaar voorafgaand aan de visitatie verschenen zijn. Vermeld daarbij de auteurs, de datum van publicatie, de titel, het tijdschrift en in welke van de volgende zoekmachines het betreffende tijdschrift is gerefereerd (Pubmed, Medline, PsycINFO, PsycLIT, Embase), bij voorkeur met een link naar het artikel. Minimaal één auteur moet verbonden zijn aan de te visiteren eenheid ten tijde van het schrijven van het artikel. Maak de naam van de auteur(s) die aan de te visiteren eenheid verbonden is/zijn vet.

Verder geldt dat:

- abstracts voor symposia niet als wetenschappelijke publicatie worden beschouwd
- publicaties eveneens kunnen worden goedgekeurd als deze niet in de genoemde medische zoekmachines voorkomen, maar wel in vergelijkbare zoekmachines (bijv. juridische), mits deze artikelen relevant zijn voor de patiëntengroep
- publicaties mogen ook betrekking hebben op voorbereidend laboratorium- of preklinisch onderzoek.

Criterium 11. Kennisoverdracht

Professionals van de te visiteren eenheid leveren een aantoonbare bijdrage aan de ontwikkeling van het vakgebied door kennisoverdracht over de patiëntengroep en het hoogspecialistische zorgaanbod waarin de eenheid gespecialiseerd is.

Vereiste onderbouwing:

- a. Geef in een overzicht aan op welke gezaghebbende nationale en/of internationale congressen of symposia voordrachten gehouden zijn, die samenhangen met de betreffende patiëntengroep en het hoogspecialistische zorgaanbod, door professionals verbonden aan de te visiteren eenheid. Dit zijn in de afgelopen drie jaar minimaal drie voordrachten per jaar (lezingen, presentaties, posterpresentaties). Vermeld per jaar de belangrijkste drie voordrachten, de titel van het congres, titel van de voordracht en naam van de professional die de voordracht verzorgd heeft.
- b. Beschrijf welke activiteiten professionals verbonden aan de te visiteren eenheid de afgelopen drie jaar hebben ondernomen om kennis over te dragen aan professionals buiten de eigen eenheid over de patiëntengroep en/of het hoogspecialistische zorgaanbod. Geef een aantal voorbeelden zoals bijdragen aan boeken, richtlijnontwikkeling, een zelf georganiseerd symposium, klinische lessen, trainingen, (gast)docentschap op art 14. opleidingen.

Criterium 12. Patiëntenparticipatie

De te visiteren eenheid betreft aantoonbaar patiënten/ervaringsdeskundigen en/of hun vertegenwoordigers (naast betrokkenen en lokale, regionale of landelijke patiëntenverenigingen) bij de optimalisering en

co-creatie van de topklinische functies (hoogspecialistische patiëntenzorg, innovaties, patiëntgebonden onderzoek en/of kennisoverdracht). Beschrijf de wijze waarop dit wordt gedaan en geef aan wat hiervan de resultaten zijn.

Vereiste onderbouwing:

Geef een beschrijving van de activiteiten van de afgelopen drie jaar waarbij samengewerkt is met patiënten/ervaringsdeskundigen en/of hun vertegenwoordigers en hoe dat geleid heeft tot optimalisering van de hoogspecialistische functies. Dit kan betrekking hebben op:

- de organisatie van de zorg (denk aan ervaringsdeskundig personeel, patiëntgestuurde-informatievoorziening op de website, bijdragen aan activiteiten die patiëntenverenigingen organiseren waarvoor inhoudelijke expertise nodig is)
- het zorgaanbod (denk aan aanpassingen/bijstellingen van het behandel aanbod)
- onderzoek (denk aan mee beslissen over de onderzoekslijn of onderzoeksvragen of in onderzoek participeren)

Criterium 13. Opleidingsplaats voor art. 14 BIG beroepen

De te visiteren eenheid participeert in de opleiding van art. 14 BIG specialisten (psychiater, andere medisch specialist, klinisch psycholoog, klinisch neuropsycholoog, verpleegkundig specialist) en heeft minimaal één opleidingsplaats beschikbaar voor een voor de te visiteren eenheid en patiëntengroep relevante art. 14 BIG discipline.

Vereiste onderbouwing:

- a. Beschrijf op welke wijze de te visiteren eenheid participeert in de (verschillende) art. 14 BIG specialisten opleidingen. Denk hierbij aan erkenning als praktijkinstelling, erkenning als keuze-onderdeel van een art. 14 opleiding, beschikken over supervisors, beschikken over opleiders, verzorgen van (gast)lessen aan de betreffende opleiding.
- b. Geef aan welk(e) art. 14 opleidingsplaats(en) beschikbaar is/zijn op de te visiteren eenheid en wat de daadwerkelijke bezetting daarvan is geweest de afgelopen drie jaar.

Criterium 14. Commitment Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur borgt de kwaliteit en continuïteit van de te visiteren eenheid nu en minimaal de komende 4 jaar (de geldigheids termijn van het TOPGGz-keurmerk).

Vereiste onderbouwing:

- a. De Raad van Bestuur beschrijft het zorginhoudelijk commitment aan de te visiteren eenheid.
- b. De Raad van Bestuur beschrijft hoe de verschillende topklinische functies (hoogspecialistische patiëntenzorg, innovatie, patiëntgebonden onderzoek en kennisoverdracht) worden gefinancierd.

Zelfevaluatie en eindoordeel

Toelichting:

De te visiteren eenheid schrijft een korte zelfevaluatie en geeft hierbij aan wat haar sterke en zwakke kanten en ontwikkelpunten voor de komende vier jaar zijn.

E.

Limitatieve lijst Hoogspecialistische ggz 2026

UMC's met een Psychiatrische Universiteitskliniek (PUK)

Naam	Plaats
Amsterdam UMC	Amsterdam
Erasmus MC	Rotterdam
Leids Universitair Medisch Centrum	Leiden
Maastricht UMC+	Maastricht
Radboudumc	Nijmegen
UMC Utrecht	Utrecht
UMCG	Groningen

Algemene ziekenhuizen waarvan de Medisch Psychiatrische Unit (MPU) voldoet aan de veldnormen MPU

Naam	Plaats
Albert Schweitzer ziekenhuis	Dordrecht
Amphia Ziekenhuis	Breda
Bravis Ziekenhuis - locatie Bergen op Zoom	Bergen op Zoom
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis	Nijmegen
Catharina Ziekenhuis	Eindhoven
Dijklander Ziekenhuis	Hoorn
ETZ - locatie Elisabeth	Tilburg
ETZ - locatie TweeSteden	Tilburg
Geleire Ziekenhuizen - locatie Apeldoorn	Apeldoorn
Isala	Zwolle
Máxima Medisch Centrum	Veldhoven
Medisch Centrum Leeuwarden	Leeuwarden
Medisch Spectrum Twente	Enschede
OLVG - locatie Oost	Amsterdam
OLVG - locatie West	Amsterdam
Parnassia Groep - locatie Maastad Ziekenhuis	Rotterdam
Rijnstate Ziekenhuis	Arnhem
Rode Kruis Ziekenhuis	Beverwijk
Spaarne Gasthuis - locatie Oost	Haarlem
St. Antonius Ziekenhuis	Nieuwegein
Tergooi	Blaricum
Ziekenhuis Groep Twente	Hengelo
Zuyderland Ziekenhuis	Heerlen

TOPGGZ-afdelingen (bron: stichting TOPGGZ - peildatum 12-12-2025)

Instelling	Afdeling	Specialisatie	Doelgroep	Locatie
Altrecht	Altrecht Academisch Angstcentrum	angststoornissen en psychotrauma	Jongvolwassenen en volwassenen	Utrecht
Altrecht	Altrecht Bipolair	bipolair	Jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Utrecht
Altrecht	Altrecht Eetstoornissen Rintveld	eetstoornissen	Kinderen (vanaf 7 jaar), jongeren, jongvolwassenen en volwassenen	Zeist
Altrecht	Altrecht Psychosomatiek Eikenboom	psychosomatiek	Jongvolwassenen en volwassenen	Zeist
Arkin	Jellinek, locatie Obrechtstraat	verslaving	Volwassenen	Amsterdam
Arkin	Mentrum Herstelondersteunende Vervolgklinieken (HOV)	EPA in combinatie met andere aandoeningen	Jongvolwassenen en volwassenen	Amsterdam
Arkin	Novrum, Centrum voor eetstoornissen en obesitas	eetstoornissen	Jongvolwassenen en volwassenen	Amstelveen
Arkin	NPI Specialist in persoonlijkheidsproblematiek	persoonlijkheidsstoornissen	Jongeren, jongvolwassenen en volwassenen	Amsterdam
Arkin	Sinaï Centrum	PTSS en trauma-gerelateerde klachten	Volwassenen en ouderen	Amstelveen
ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum	ARQ Centrum 45	psychotrauma	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen, gezinnen en ouderen	Dieren
De Forensische Ziegspecialisten	De Waag, Zorglijn Aggressie en Vermogen	forensisch	Jongvolwassenen en volwassenen	Utrecht
De Viersprong	Persoonlijkheidsstoornissen bij jongeren	persoonlijkheidsstoornissen	Kinderen en jongeren	Halteren
De Viersprong	Persoonlijkheidsstoornissen bij volwassenen	persoonlijkheidsstoornissen	Jongvolwassenen en volwassenen	Halteren
Dimence	Alkura, Specialistisch Centrum Aanhoudende Lichamelijke Klachten	psychosomatiek	Jongvolwassenen, volwassenen	Deventer
Dimence	Network Dimence Bipolair	bipolair	Jongeren (vanaf 15 jaar), jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Deventer
Dimence	Specialistisch Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen (SCOS)	autisme en ADHD	Jongvolwassenen (vanaf 18 jaar), volwassenen	Deventer
Emergis	Eetstoornis Expert Netwerk	eetstoornissen	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen en volwassenen	Den Haag
GGNet	Amrum, expertisecentrum Eetstoornissen	eetstoornissen	Jongeren (vanaf 12 jaar), jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Zutphen
GGNet	Selta Apeldoorn	persoonlijkheidsstoornissen	Jongvolwassenen en volwassenen	Apeldoorn
GGZ Breburg	PersonaCura	senoren met persoonlijkheidsstoornissen en autisme	Ouderen (vanaf 60 jaar)	Tilburg
GGZ Centraal	Expertisecentrum voor Transdiagnostische Psychotherapie	angststoornissen, psychotrauma, persoonlijkheidsstoornissen	Volwassenen	Emelo
GGZ Centraal	Expertisecentrum Vroege Interventie Helping Young People Early (HYPE)	jongeren met borderline persoonlijkheidsstoornis	Jongeren en jongvolwassenen	Amersfoort

GGZ Drenthe	Forensische Psychiatrische Kliniek	forensisch	jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Assen
GGZ Drenthe	Psychoedircuit	psychosen	jongeren (vanaf 14 jaar), jongvolwassenen en volwassenen	Assen
GGZ inGeest	Academische Zorglijn Bipolair	bipolair	jongeren en jongvolwassenen	Amsterdam
GGZ inGeest	Centrum voor Ouderen- en Neuropsychiatrie	senioren met stemmingsstoornissen en neuropsychiatrie	Volwassenen en ouderen	Amsterdam
GGZ inGeest	Polikliniek Angst en Dwang	angststoornissen	Jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Amsterdam
GGZ inGeest	Polikliniek Depressie, locatie De Nieuwe Valerius (DNV)	depressie	Jongvolwassenen (vanaf 18 jaar), volwassenen en ouderen	Amsterdam
GGZ Oost-Brabant	Depressie Expertisecentrum Jeugd (DEC-J)	depressie	jongeren en jongvolwassenen	Oss
GGZ Oost-Brabant	Expertisecentrum Hersenletsel en Neuropsychiatrie	niet-aangeboden hersenletsel met psychiatrische problematiek	Jongvolwassenen (vanaf 18 jaar), volwassenen	Boekel
GGZ Rivierduinen	Expertisecentrum Eerststoornissen Ursula	eerststoornissen	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Leiden
GGZ	De Catamaran, Forensische Jeugd- en Orthopsychiatrie	gedragsstoornissen en forensisch	jongeren en jongvolwassenen	Endhoven
GGZ	Vroege Interventie Buitengewone Ervaringen (VIBE)	psychosen	Jongeren, jongvolwassenen en volwassenen	Endhoven
Helen Dowling Instituut	Expertisecentrum psycho-oncologie	psycho-oncologie	Jongvolwassenen en volwassenen	Blithoven
Karakter	Centrum Jonge Kind	kinderen tot 6 jaar met ernstige psychiatrische problematiek	Kinderen (0-6 jaar) (alleen Jeugdwet)	Nijmegen
Karakter	Zorglijn Autisme-ADHD (Neurobiologische ontwikkelingsstoornissen)	autisme ADHD	Kinderen en jongeren (van 6 tot 18 jaar) (alleen Jeugdwet)	Nijmegen
Lentis	Autisme Team Noord-Nederland Groningen, Jonx	autisme	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Groningen
Lentis	Centrum integrale Psychiatrie (CIP)	angststoornissen en depressie	Jongvolwassenen en volwassenen	Groningen
Lewel	Centrum voor trauma en gezin	psychotrauma	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen (tot 21 jaar) en gezinnen	Amsterdam
Lewel	Complexe gedragsstoornissen en forensische jeugdpsychiatrie	gedragsstoornissen en forensisch	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen en gezinnen	Duivendrecht
Lewel	Expertisecentrum Dwang, Angst en Tics (DAT)	angststoornissen	Kinderen, jongeren (t/m 18 jaar) en gezinnen	Amsterdam
Mondriaan	Academisch centrum voor angst, dwang en trauma	angststoornissen en psychotrauma	Jongvolwassenen en volwassenen	Maastricht
Mondriaan	Topklinisch centrum voor ouderen met persoonlijkheidsstoornissen	senioren met persoonlijkheidsstoornissen	Ouderen	Heerlen
Mondriaan	Transitiepsychiatrie	transitiepsychiatrie	jongeren en jongvolwassenen	Heerlen
Novadic Kentron	NK Vught detox, diagnostiek en behandeling	verslaving	Jongvolwassenen en volwassenen	Vught
Parnassia Groep	Afdeling en Kenningscentrum ADHD bij volwassenen en ouderen - PsyQ Haaglanden	ADHD	Jongvolwassenen (vanaf 18 jaar), volwassenen en ouderen	Den Haag
Parnassia Groep	Centrum Dubbele Problematiek	verslaving	jongvolwassenen en volwassenen	Den Haag
Parnassia Groep	De Banijaard Ambulant - Den Haag	LVB	Kinderen en jongeren (alleen Jeugdwet)	Oosterbeek
Parnassia Groep	Leo Kannerhuis	autisme	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Den Haag
Parnassia Groep	PsyQ EDIT Haaglanden	psychosen	jongeren (vanaf 16 jaar), jongvolwassenen en volwassenen (t/m 35 jaar)	Den Haag
Parnassia Groep	PsyQ Programma Angststoornissen	angststoornissen	Volwassenen	Den Haag
Parnassia Groep	PsyQ Psychotrauma Haaglanden	psychotrauma	Volwassenen	Den Haag
Parnassia Groep	Sarr Autisme Rotterdam	autisme	Kinderen, jongeren, jongvolwassenen en volwassenen	Rotterdam
Parnassia Groep	Expertisecentrum Hardnekkig Depressie	depressie	Volwassenen	Nijmegen
Pro Persona	Expertisecentrum Depressie	depressie	Jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Lent
Pro Persona	Overwaal Expertisecentrum Angst, Dwang en PTSS	angststoornissen	jongeren, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Den Bosch
Reinier van Arkel	Psychotraumacentrum Zuid Nederland	psychotrauma	Gezinnen, volwassenen en ouderen	Deventer
Tactus	Centrum Verslaving & LVB	LVB en verslaving	Jongvolwassenen, volwassenen en ouderen	Venray
Vincent van Gogh	Centrum voor Neuropsychiatrie	neuropsychiatrie	jongeren (vanaf 12 jaar), jongvolwassenen, volwassenen, en ouderen	Venray
Vincent van Gogh	Korsakov Centrum voor alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen	verslaving	Volwassenen en ouderen	Venray

De onderstaande (afdelingen van) instellingen voor academische Kinder- en Jeugdpsychiatrie worden mogelijk op termijn toegeelaten tot de lijst

Karakter
Accare
LUMC Curium
Lewel

F.

Inhoudelijk kader inzet tolken anderstaligen GGZ

Inhoudelijk kader inzet tolken anderstaligen GGZ

26 oktober 2021

Inleiding

In het kader van de invoering van het zorgprestatiemodel is een nieuw vast te stellen tarief nodig voor de inzet van Tolken Anderstaligen.

Hiervoor is nodig een onderliggend inhoudelijk kader, waarop gesteund kan worden bij de beslissing al dan niet een tolk in te zetten bij de te verlenen zorg. Het inhoudelijk kader dient antwoord te geven op de vraag: 'wanneer is het gepast een tolk anderstaligen in te zetten'.

Belangrijk daarbij is dat we vaststellen dat het uiteindelijk aan de inhoudelijk deskundige zorgprofessional is deze keuze te maken. Criteria voor de inzet van een tolk anderstaligen zijn deels kwalitatief van aard en vaak ook afhankelijk van de specifieke, door de zorgprofessional in te schatten situatie. De uiteindelijke keuze is daarom nooit in een 100% sluitend keuzemodel te vangen.

In aanvulling op eigen professionele standaarden biedt dit kader de mogelijkheid een zorgvuldige afweging te maken over de inzet van professionele tolken anderstaligen binnen de GGZ.

Het (afwegings-/beoordelings)kader is helder en toetsbaar en borgt gepast en doelmatig gebruik van de inzet van professionele tolken anderstaligen. Bij achteraf controle op declaraties kan op basis van dit beoordelingskader de inzet getoetst worden.

Bestaande inhoudelijk kader

Het bestaande inhoudelijk kader dateert uit 2014 ([kwaliteitskader Tolkgebruik bij anderstaligen in de zorg](#)) en is door diverse (zorg)partijen gezamenlijk vastgesteld. Op pagina 9 is een beoordelingsschema opgenomen voor de inzet van professionele tolken.

Het Zorginstituut heeft zich in 2019 [uitgesproken](#) over deze problematiek. In de [Generieke module diversiteit in de GGZ](#) die in 2018 is geaccordeerd wordt ook verwezen naar het bestaande kwaliteitskader. Op dit moment verkent het Zorginstituut samen met de Johannes Wierstichting de mogelijkheid om te komen tot een brede kwaliteitsstandaard 'Taalbarrières in de Zorg en het Sociaal Domein'. Dit traject zal nog enige tijd duren.

Veldnormen bij de inzet van tolken als aanvulling op kwaliteitskader 2014

1. Het bestaande kwaliteitskader uit 2014 is leidend zo lang er nog geen nieuwe en - voor de GGZ passende - kwaliteitsstandaard is.
2. De doelgroep betreft heel eenvoudig de 'anderstaligen'. Er worden hiervoor geen specifieke doelgroepen als statushouders etc. onderscheiden.
3. Er wordt gewerkt met behandelaren die de taal spreken van de patiënt, dan wel dat gesproken kan worden in een gemeenschappelijke taal. Naast Nederlands is dat veelal Engels of Frans. Dan geldt niet de toeslag voor de inzet van een tolk.
4. Wanneer een gemeenschappelijk taal niet mogelijk is, is het in de meeste gevallen mogelijk en praktisch haalbaar, dat een telefonische tolk of een tolk via beeldbellen worden ingezet. Dan geldt de toeslag voor de inzet van een tolk.

5. Er zijn echter situaties dat een telefonische tolk niet voldoende is en er niet tot behandeling kan worden overgegaan. Dan kan de inzet van een life-tolk nodig zijn. Criteria voor de inzet van life tolken zijn opgesteld door enkele aanbieders waaronder ARQ Centrum '45 Zie bijlage 'Criteria inzet life-tolken'.
6. Wanneer een tolk noodzakelijk ingezet wordt, dient dit een professionele tolk te zijn, die gehouden is aan professionele standaarden, certificering en beroepscode. Certificering is geborgd middels de Wet beëdigde tolken en vertalers (Wbtv). Aan inschrijving in het Register beëdigde tolken en vertalers (Rbtv) zijn eisen verbonden ten aanzien van kwaliteit en integriteit (zie hiervoor bijlage 'Kwaliteitsstandaarden professionele tolk').
7. Het besluit om een tolk in te zetten ligt altijd bij de regiebehandelaar en de keuze wordt opgenomen in het behandelplan.
8. Wat betreft het soort ggz-zorg worden geen uitzonderingen gemaakt. Inzet is zorgbreed.
9. Zoveel mogelijk is sprake van 'geplande tolkeninzet'. Inzet op afroep is met name bedoeld voor crisissituaties.
10. Lokaal dient de inzet (en toeslag) van tolken onderwerp van gesprek te zijn tussen aanbieder en verzekeraar en te worden opgenomen in de contracten met betrokken verzekeraars.

Bijlage: Criteria inzet life-tolken

Er wordt van uit gegaan, dat gewerkt wordt met behandelaren die de taal spreken van de patiënt, dan wel dat gesproken kan worden in een gemeenschappelijke taal. Naast Nederlands is dat veelal Engels of Frans.

Als dit niet mogelijk is, is het doorgaans mogelijk en praktisch haalbaar, dat een telefonische tolk worden ingezet. Zonder deze inzet kan de behandeling niet geboden worden. Er kan immers geen diagnostiek worden verricht, en geen behandelplan worden opgesteld gezamenlijk met de patiënt (d.w.z. met verplichte informed consent).

Er zijn echter situaties dat een telefonische tolk niet voldoende is, waardoor niet tot behandeling kan worden overgegaan. Dit zijn met name onderstaande situaties:

- Groepsgesprekken (waaronder systemen) waarbij, vanwege de groepsdynamiek, een telefonische tolk niet kan functioneren
- Gesprekken met een patiënt die achterdochtig of psychotisch is: in een belangrijk deel der gevallen is een telefonische tolk niet mogelijk.
- Gesprekken met een patiënt die extreem angstig is en zich moeilijk kan uitdrukken: in een belangrijk deel der gevallen is een telefonische tolk niet mogelijk.

Toelichting op inzet life tolk in groepen en individuele behandeling:

Therapeutische behandeling in groepen zijn bij veel instellingen een vast onderdeel van het behandelprogramma. Groepsbehandelingen dragen bij aan een positief behandelresultaat en zijn tevens kostenefficiënt. Voor de patiëntengroep asielzoekers zijn groepsbehandeling echter onuitvoerbaar indien er uitsluitend kan worden gemaakt van een telefonische tolk.

- Via een speakertelefoon kan een tolk zich onmogelijk verstaanbaar maken voor de hele groep.
- De tolk hoort niet goed wat er gezegd wordt en kan niet duidelijk maken aan zijn patiënt wat er gezegd is. Kan ook de verbale inbreng van de patiënt niet terug communiceren naar de groep als geheel.
- In de groep zijn patiënten uit meerdere landen en dus ook meerdere tolken. Het is onmogelijk om deze allemaal via de telefoon te laten vertalen. Life is het al een uitdaging, maar via de telefoon onmogelijk.
- Groepen samenstellen van patiënten uit één taalgebied is praktisch onmogelijk.
- Een telefonische tolk kan de groepsdynamiek telefonisch niet volgen, waardoor gesprekken en oefeningen chaotisch worden en niet leiden tot resultaat.
- Bij behandeling van gezinnen, ambulant of klinisch, zoals o.a. Multi Family therapie (MFT). Deze gezinsgesprekken kunnen niet met een telefonische tolk gevoerd worden omdat dan de gesprekken niet te volgen zijn. Doordat er meerder mensen in de kamer zijn is het voor een tolk heel lastig te volgen wie wat zegt en is het verre van effectief. Deze gesprekken zijn zonde van de tijd omdat patiënten en behandelaren elkaar dan niet goed begrijpen, met

grote kans op miscommunicatie, verkeerde diagnose en een behandeling die niet aansluit bij het trauma waar iemand voor behandeld moet worden.

- Groepsbehandeling is veelal kosten-effectiever dan individuele therapie. Het niet kunnen inzetten van een life-tolk leidt tot een toename van individuele therapieën.

Toelichting tolken voor angstige en achterdochtige/psychotische patiënten:

De individuele patiënten die een tolk nodig hebben zijn patiënten die achterdochtig en/of psychotisch zijn. Zij weten niet wie er achter de telefoon zit, wantrouwen iedereen of zijn te chaotisch / verward om een goed gesprek via de telefoon te voeren. Er zijn achterdochtige patiënten die nauwelijks in de behandelkamer durven te zitten. Ook patiënten die extreem angstig zijn, vrijwel niet durven te spreken en/of zich moeilijk kunnen uitdrukken zijn niet behandelbaar zonder een life tolk. Dit maakt dat traumabehandeling of een intake met een telefonische tolk niet effectief is of zelfs onmogelijk. Het duurt daardoor ook veel langer om vertrouwen te krijgen in de behandelaar. De behandeling / opname duurt daardoor veel langer of is onmogelijk voor deze groep.

Bijlage: Kwaliteitsstandaarden professionele tolk

Voorwaarde is dat een tolk het werk uitvoert als beëdigd tolk. Dit is vanwege kwaliteits- en integriteitsnormen in de branche heel belangrijk. De registratie en monitoring van beëdigde tolken wordt uitgevoerd door het Bureau Register voor beëdigde tolken en vertalers ([Bureau Rbtv](#)). Zij beantwoorden vragen over de inschrijving in het register en of inschrijving mogelijk is op basis van huidige werkervaring, certificaten en diploma's.

Enkele voorwaarden:

1. Het register bestaat uit twee niveaus. Deze zijn bepaald op taalniveaus;
 - a. Niveau 1: Nederlands en vreemde taal beide aantoonbaar op C1 niveau (ERK)
 - b. Niveau 2: Nederlands en vreemde taal op B2 niveau (ERK)
2. Het behalen van een erkende tolkvaardigheidstoets. Dit is mogelijk bij verschillende opleiders:
 - a. KTV Kennisnet in Nijkerk (losse modules en toetsen kun je hier volgen)
 - b. ITV Hogescholen in Utrecht, en (opleidingstraject van een aantal zaterdagen)
 - c. SIGV in Zaandam (dit is de opleider met volledig opleidingsaanbod en rechtstreekse toegang tot het register)
3. Het aantonen van een Verklaring Omtrent Gedrag
4. De registratie in het register heeft een looptijd van 5 jaar. Hierbij dient een tolk te voldoen aan de Permanente Educatie-eis.

Links naar website Rbtv:

[Voorwaarden inschrijving Rbtv](#)

[Inschrijving verlengen](#)

G.

Startnotitie doelen zorgvraagtypering

Startnotitie doelen Zorgvraagtypering

Datum: 22 januari 2020

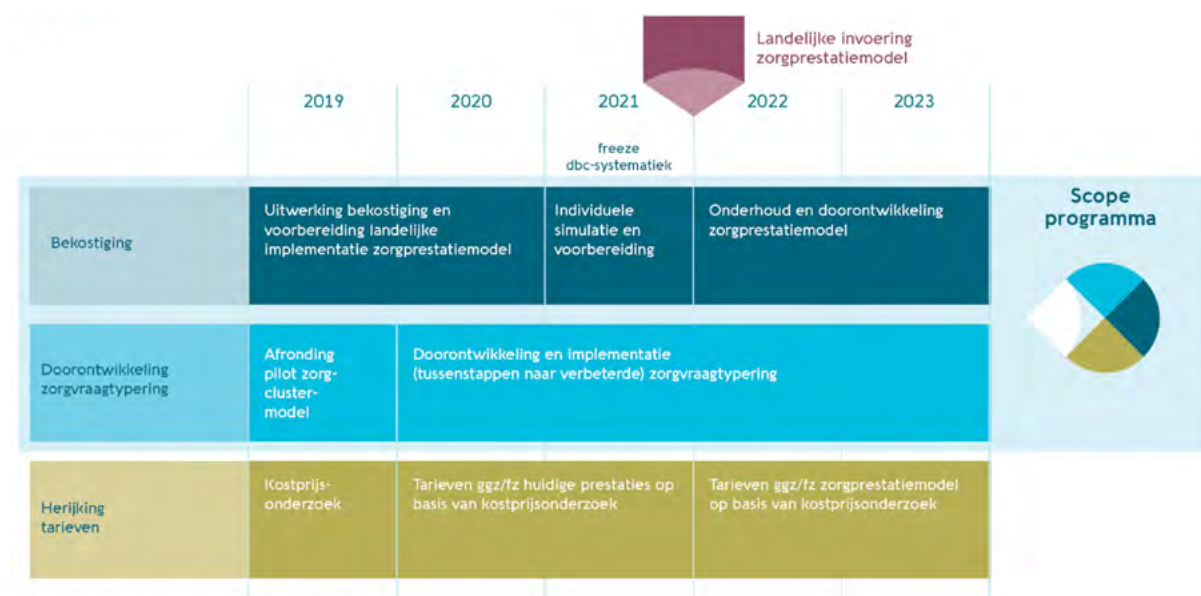
Status: Vastgesteld door de Bestuurlijke commissie zorgprestatiemodel

INLEIDING

Met invoering van het zorgprestatiemodel wordt afscheid genomen van de producten van de generalistische basis-ggz en prestaties als dbc's, dbbc's en zzp's in de geneeskundige gespecialiseerde ggz en de fz. Dit staat in het advies 'zorgprestatiemodel ggz en fz' dat de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) in mei 2019 heeft uitgebracht aan de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Justitie en Veiligheid. De betrokken staatssecretaris en minister hebben laten weten dit advies over te zullen nemen, als tenminste bij de uitwerking nog een aantal zaken wordt bevestigd.

In het advies schrijft de NZa: *Met deze nieuwe bekostiging zijn we er nog niet. We zien dit als een startpunt. Een verbetering van de zorgvraagtypering van patiënten is nodig om fundamentele stappen te zetten naar nog betere klinische herkenbaarheid en meer sturing op gepaste en doelmatige zorg. Partijen committeren zich aan deze doorontwikkeling en zullen daarbij de input vanuit de pilots van het zorgclustermodel gebruiken.*

Per 1 juni 2019 is een programma gestart waarin veldpartijen samen werken aan de verdere uitwerking en implementatie van het zorgprestatiemodel én aan de verdere ontwikkeling van de zorgvraagtypering: het programma zorgprestatiemodel ggz en fz. De scope en globale planning van dit programma staan hieronder.

In het programma wordt onderscheid gemaakt tussen bekostiging en vergoeding. Bekostiging is het door de overheid voorgeschreven systeem van prestaties en tarieven, dat bepaalt hoe een zorgaanbieder geleverde zorg moet declareren. Vergoeding gaat over hoeveel de zorgaanbieder uiteindelijk betaald krijgt. Vergoeding gaat dus over de manier waarop we in de praktijk begrenzings aanbrengen, bijvoorbeeld met bandbreedtes per patiëntgroep voor duur en intensiteit van de behandeling. Het is nader uit te werken hoe zorgvraagtypering wordt gepositioneerd ten opzichte van de bekostiging en in hoeverre gezamenlijk bindende afspraken kunnen worden gemaakt. De doorontwikkeling van de zorgvraagtypering is niet afhankelijk van de ontwikkeling van de bekostiging en vice versa.

Binnen het programma zijn werkgroepen actief die specifieke onderwerpen voorbereiden en gezamenlijke voorstellen inbrengen in het programma. Een van deze werkgroepen (werkgroep 8) richt zich op de doorontwikkeling van de zorgvraagtypering.

De opdracht van de Werkgroep Zorgvraagtypering is: *Ontwikkel een verbeterde zorgvraagtypering voor de ggz en fz. Interpreteer de uitkomsten van de pilots en ontwikkel een routekaart met tijdspad om deze zorgvraagtypering (of als dat nodig is: een alternatief scenario) te ontwikkelen en te implementeren. Laat daarbij zien hoe en wanneer de verbeterde zorgvraagtypering gebruikt kan worden om de doelen uit het Hoofdpijnenakkoord met betrekking tot de ondersteuning van gepast gebruik te realiseren. (...)*

Een van de deelopdrachten is, om eerst **een gezamenlijke denkrichting te ontwikkelen** ten aanzien van de manieren waarop een verbeterde zorgvraagtypering gebruikt kan worden om het doel uit het HLA (verbeterde ondersteuning van gepast gebruik) te realiseren.

Partijen zijn het erover eens dat de forensische zorg hierbij een eigen positie inneemt, doordat daar vooral veiligheid en recidiverisico de inzet van zorg bepalen, en gewerkt wordt met indicaties van NIFP. Wij onderzoeken nog, hoe hiermee moet worden omgegaan.

Volgens de tijdlijn in deze startnotitie zullen alle zorgaanbieders per 2022 starten met het uniform registreren van de gegevens die nodig zijn met het oog zorgvraagtypering. Het gaat om gegevens op het niveau van de individuele patiënt en diens behandeling. Dit hoeven niet altijd 'nieuwe' gegevens te zijn. Wij gaan er vanuit dat uitvoering van bijvoorbeeld horizontaal toezicht en het invulling geven aan gepast gebruik waar mogelijk van dezelfde gegevens gebruik maken, zodat per saldo de administratieve lasten afnemen.

OPZET STARTNOTITIE

Wij bespreken in deze notitie achtereenvolgens:

1. Zorgvraagtypering: kenmerken en afbakening
Wat verstaan we precies onder zorgvraagtypering? Hoe verhoudt zorgvraagtypering zich tot andere afspraken, regels en de zorgprestaties?
2. Inzet zorgvraagtypering gezien vanuit actoren
Wat heb ik eraan als patiënt, zorgaanbieder, zorgverzekeraar, maatschappij?
3. Gebruiksdoelen zorgvraagtypering
Wat zijn (mogelijke) gebruiksdoelen, gezien 1 en 2?
4. Vervolgstappen
Welke (tussen)stappen zien wij in de ontwikkeling van de zorgvraagtypering?

1. ZORGVRAAGTYPERING: KENMERKEN EN AFBAKENING

Het Hoofdlijnenakkoord vult logischerwijs niet in detail in hoe zorgvraagtypering kan worden ingezet om *een verbeterde ondersteuning van gepast gebruik* te bereiken. Het noemt als voorbeeld wel *het goed en tijdig op- en afschalen van zorg*, en geeft mee dat de lessen uit de pilot moeten worden benut. Inmiddels is wel, zoals afgesproken in het Hoofdlijnenakkoord, het proces van verantwoording op gepast gebruik in de ggz verder ingevuld, door een advies van de Taskforce Gepast Gebruik ggz.

Om 'zorgvraagtypering' en doelen die ermee kunnen worden bereikt in te kaderen, bespreken wij hieronder eerst een aantal algemene kenmerken: wat verstaan we nu precies onder zorgvraagtypering? En hoe verhoudt de zorgvraagtypering zich tot de andere onderdelen van het stelsel? Zorgvraagtypering staat immers niet op zichzelf, maar zal moeten aansluiten op het stelsel van prestaties en tarieven om de zorg af te rekenen (vanaf 2022: het zorgprestatiemodel), van regels over aanspraak op zorg, en van afspraken over vergoeding van zorg. Zorgvraagtypering moet in dat stelsel passen. Bovendien heeft de zorgvraagtypering al 'een geschiedenis'. De zorgvraagtypering die nu in pilotvorm wordt getest, is een aan de Nederlandse situatie aangepaste versie van het 'Engelse model' voor het profileren van patiëntgroepen, het zorgclustermodel. Dat model zou eerder in combinatie met zorgprestaties de nieuwe bekostigingsstructuur voor ggz en fz worden. Via de zorgclusters zouden de (ernst van de) zorgvraag van de patiënt, dagelijkse gevolgen ervan (bijvoorbeeld op functioneren), en eigenschappen van de patiënt in de bekostiging worden betrokken

1. Zorgvraagtypering is **een middel om de (werkelijke) zorgbehoefte transparant te maken**. Het helpt een verband te leggen tussen zorgvraag en inzet van zorg. Daarbij kan het gaan over *zorgzwaarte*, maar bijvoorbeeld ook over de kans op herstel of op stabiliteit, terugval of recidive. Hierover zijn al veel data beschikbaar. De te ontwikkelen structuur van de zorgvraagtypering kan helpen die in onderling verband te brengen. Het is hierbij van belang dat alle zorgaanbieders de gegevens op een uniforme manier registreren.
2. De zorgvraagtypering is **een (onderbouwde) momentopname** van de zorgvraag van een patiënt. Opnieuw typeren, bijvoorbeeld op een review-moment of na een behandeltraject kan richtinggevend zijn voor op- of afschalen of voortzetten van zorg. Het is echter geen middel voor het afrekenen van de behandeling van een individuele patiënt.
3. Bij een beter inzicht in werkelijke zorgbehoefte kan **voor groepen van patiënten** worden voorspeld **welke inzet van zorg** naar verwachting nodig is. Inzet van zorg kan bijvoorbeeld worden afgemeten aan het aantal en de soort zorgprestaties die worden gedeclareerd. De typering van een individuele zorgvraag zal niet bepalen wat de beste zorg is voor de individuele zorgvrager. Maar groepen van patiënten met een bepaalde zorgvraagtypering zullen naar verwachting wél een enigszins stabiele bandbreedte voor wat betreft zorginzet laten zien.
4. Zorgvraagtypering maakt **afspraken mogelijk tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders** over wat voor specifieke patiëntengroepen een reële vergoeding is, gegeven de voor die groep gepaste zorg. Het is daarmee een belangrijke aanvulling op (en in de toekomst mogelijk: een alternatief voor) de DSM-classificatie, die op zichzelf onvoldoende voorspellende waarde heeft voor bijvoorbeeld de te verwachten zorgzwaarte. Zorgvraagtypering bepaalt niet de inzet van zorg voor *individuele* patiënten, maar kan wel worden betrokken in een gesprek daarover tussen zorgverlener en patiënt, of tussen zorgprofessionals onderling. De werkgroep merkt daarbij op dat de forensische zorg een heel eigen karakter heeft. De inzet van zorg is daar meer richtinggevend.
5. Omdat maatschappelijke omstandigheden en inzichten kunnen veranderen, kan het zorgvraagtyperingsmodel zelf ook veranderen. Naarmate meer data beschikbaar zijn, zijn betere voorspellingen mogelijk en kan het model verder worden verfijnd. Het model van de zorgvraagtypering is

'lerend'. Op termijn zou zorgvraagtypering daardoor ook een rol kunnen gaan spelen in bijvoorbeeld zorgstandaarden of bij het bepalen van de aanspraak op zorg.

6. De prestatieregulering regelt de bekostiging van de zorg. Dit zijn de regels van de overheid waarin staat welke zorgprestaties in rekening mogen worden gebracht, wie dat mogen doen en vaak ook welke bedrag maximaal in rekening mag worden gebracht. Uit deze regels volgt bijvoorbeeld wat onder een declarabel consult moet worden verstaan. De zorgvraagtypering is geen onderdeel van de bekostiging, maar wel een **verrijking van het Zorgprestatiemodel** die bedoeld is om (gegeven de bekostiging) in de praktijk gepast gebruik en doelmatigheid te bevorderen. Hoe zorgvraagtypering wordt gepositioneerd ten opzichte van de bekostiging en in hoeverre gezamenlijk bindende afspraken kunnen worden gemaakt, moet nog worden uitgewerkt.
7. Zorgvraagtypering beschrijft niet wat goede zorg is bij een bepaalde aandoening of symptoom, of hoe die zorg georganiseerd zou moeten worden. Dat doen kwaliteits- en zorgstandaarden. Er is wel een relatie tussen de standaarden en de zorgvraagtypering. Als wij ervan uitgaan dat de zorg in de praktijk volgens de standaarden wordt geleverd, dan vertaalt zich dit (met een zekere bandbreedte) in de behandeling die bij een getypeerde zorgvraag verwacht mag worden. En op termijn zou een kwaliteitsstandaard kunnen voorschrijven dat het toepassen van de zorgvraagtypering onderdeel is van goede zorg. Zorgvraagtypering **bevordert gepaste en doelmatige zorg**, door op groepsniveau over- en onderbehandeling tegen te gaan.
8. Zorgvraagtypering is **geen vervanging voor diagnostiek**. Wel kan de zorgvraag worden getypeerd als er nog geen duidelijke klinische diagnose is. Wij nemen aan dat de diagnose een factor is die van invloed kan zijn op het zorgvraagtype.
9. **De aanspraak op zorg** – geneeskundige zorg zoals medisch-specialisten (psychiaters) en klinisch psychologen die plegen te bieden – **verandert niet** door invoering van de zorgvraagtypering. De zorgvraagtypering is in eerste instantie een hulpmiddel bij het maken van afspraken over vergoeding en gepast gebruik van de zorg die een verzekerde op grond van de Zorgverzekeringswet of de Wet forensische zorg krijgt. Het is wel wenselijk dat zorgvraagtypering, aanspraak en zorgstandaarden (op termijn) een samenhangend geheel gaan vormen.
10. De mogelijkheden van zorgvraagtypering kunnen beperkt worden door privacyregels. De **speelruimte moet tijdig in kaart worden gebracht**, zodat hier bij de ontwikkeling van de zorgvraagtypering rekening mee kan worden gehouden. De zorgvraagtypering moet ook voldoen aan de ontwerpcriteria van het zorgprestatiemodel, en mag bijvoorbeeld niet gepaard gaan met meer administratieve lasten.

2. INZET ZORGVRAAGTYPERING BEZIEN VANUIT ACTOREN EN MAATSCHAPPIJ

In deze paragraaf verkennen wij hoe zorgvraagtypering voor patiënt, zorgprofessional, zorgaanbieder, zorgverzekeraar en de maatschappij als geheel in de nabije of verdere toekomst van nut zou kunnen zijn. **Het gaat daarbij vooral om de ‘denkrichting’: de werkgroep gaat er niet van uit dat elke stelling werkelijk haalbaar zal blijken.** Dit zal afhangen van hoe de zorgvraagtypering zich gaat ontwikkelen, maar bijvoorbeeld ook van feitelijke omstandigheden: voor een grote instelling zal de situatie anders zijn dan bij een vrijgevestigde zorgverlener. De voorbeelden vertalen wij in paragraaf 3 naar mogelijke gebruiksdoelen.

Bezien vanuit de patiënt

- Ik ben beter toegerust voor het proces van ‘shared decision making’: ik kan vooraf nadenken over hoe een behandeltraject aansluit bij mijn behoefte en verwachting.
- Als ik mijn zorgtype weet, kan ik nagaan wat voor behandeltraject ik in grote lijnen zou kunnen krijgen.
- De zorgvraagtypering maken zowel mijn zorgvraag als het aanbod van de zorgverleners beter herkenbaar, specifiek.
- Ik merk dat de wachtlijsten korter worden, omdat aanbieders de zorg beter kunnen plannen.

Bezien vanuit de zorgprofessional

- Ik ben beter toegerust voor het proces van ‘shared decision making’: de patiënt weet binnen welke bandbreedte de tijd en financiering ongeveer zouden moeten liggen bij haar/zijn zorgvraag.
- Ik kan beter aan verwijzers uitleggen welke patiënten naar mij kunnen worden verwezen.
- Ik heb een extra aanknopingspunt voor kwaliteitsontwikkeling – ik gebruik de zorgvraagtypering om zelf of met andere zorgverleners te reflecteren op de zorg die wij leveren.
- Zorgvraagtypering is een extra hulpmiddel bij tussentijdse evaluatie met de cliënt.

Bezien vanuit de zorgaanbieder

- Ik hoef minder vaak toestemming vooraf te vragen bij de zorgverzekeraar. Dat doe ik alleen als ik voor een gehele groep substantieel ga afwijken van de voor het zorgvraagtype afgesproken bandbreedte.
- Ik ben minder tijd kwijt aan discussies met verzekeraars over de zorg die ik heb geleverd en over de zorgwaarde van mijn patiënten, want ik heb de zorgvraag op de afgesproken manier getypeerd en ben gemiddeld binnen de afgesproken normen gebleven.
- De vergoedingsafspraken die ik met zorgverzekeraars maak, zijn beter dan voorheen afgestemd op mijn patiëntenpopulatie.
- Ik kan instroom beter plannen, door de voorspellende waarde van de zorgvraagtypering.
- Ik kan mijn productportfolio eenvoudig inzichtelijk maken.

Bezien vanuit de zorgverzekeraar

- Zorginkoop: Ik kan inschatten hoe vaak de verschillende zorgvraagtypen in mijn populatie voorkomen en maak op basis daarvan afspraken met zorgaanbieders. In sommige gevallen gaan wij daarbij stapsgewijs over naar populatiebepaling.
- Ik kan beter inschatten hoeveel zorg ik moet inkopen om aan mijn zorgplicht te voldoen, omdat er een duidelijker verband is tussen de zorgvraagtypen die in mijn populatie voorkomen en de hoeveelheid zorg die daarvoor nodig is.
- Ik kan makkelijker in gesprek gaan over over- en onderbehandeling op groepsniveau, en of het voor bepaalde (sub)groepen al dan niet nodig is om van het gemiddelde profiel bij de getypeerde zorgvraag af te wijken.
- Het is eenvoudiger om wachtlijstbemiddeling te verlenen voor patiënten met een getypeerde zorgvraag, omdat ik weet welke aanbieders welk aanbod hebben en hoeveel daarvan al is ingezet.

- Doordat wij afspraken hebben gemaakt over de bandbreedte van de zorginzet op groepsniveau, kan ik makkelijker en beter toegerust in gesprek gaan over gepast gebruik. In die gesprekken hebben we eenheid van taal.

Bezien vanuit de maatschappij

- Zorgvraagtypering draagt bij aan een duurzame, goed werkende ggz en fz. Zorgverzekeraars en zorgaanbieders zorgen samen voor de juiste afstemming van het zorgaanbod op de zorgbehoefte van (groepen van) patiënten. De beschikbare middelen worden op die manier optimaal ingezet.
- Zorgvraagtypering zorgt ervoor dat geestelijke gezondheidszorg efficiënt wordt ingezet. Doordat wij data op een gestructureerde manier in onderling verband kunnen bezien, weten wij bijvoorbeeld hoe een ggz-traject effect heeft in andere domeinen, bijvoorbeeld door een afname in het gebruik van somatisch zorg, door effect op de ondersteuningsbehoefte in het sociaal domein, of bij forensische zorg, door effecten op het benodigde veiligheidsniveau. Zo kunnen wij onderbouwde keuzes maken over allocatie van middelen.
- De afstemming tussen verschillende zorgdomeinen (preventie, geneeskundige en forensische zorg, langdurige zorg, ondersteuning door gemeenten) wordt makkelijker en beter. Zorgvraagtypering helpt om groepen van zorgvragers aan te wijzen waarover de domeinen regionaal afspraken maken.

3. DOELEN ZORGVRAAGTYPERING

In paragraaf 1 is al aangegeven dat het doel van de zorgvraagtypering volgt uit het Hoofdlijnenakkoord: de zorgvraagtypering moet gepast gebruik van zorg gaan ondersteunen. Een ander belangrijk doel is het vergroten van de klinische herkenbaarheid. Samen vormen deze doelen het hoofddoel. Het Hoofdlijnenakkoord noemt de vermindering van administratieve lasten hierbij als randvoorwaarde. Een robuust systeem voor zorgvraagtypering draagt bij aan een optimale allocatie van beschikbare middelen. Daarmee kunnen zorgaanbieders en zorgverzekeraars over en weer betrouwbare partners zijn en gezamenlijk bijdragen aan een duurzaam, goed werkend stelsel voor ggz en fz.

Deze notitie gaat over de manieren waarop de zorgvraagtypering gebruikt kan worden om deze doelen te realiseren. Die ‘manieren waarop’ noemen wij hierna de gebruiksdoelen, omdat ze gaan over het praktisch toepassen van zorgvraagtypering. Er zijn vijf gebruiksdoelen gedefinieerd en een randvoorwaarde:

1. Zorgvraagtypering **vergroot de klinische herkenbaarheid** van de zorg die nodig is bij een bepaalde zorgvraag van patiënten in de geneeskundige ggz en de fz. Het creëert een gezamenlijke begrippenkader voor (zorg)professionals, dat het gesprek tussen (zorg)professionals, zorgaanbieders en zorgverzekeraars over gepast gebruik van zorg op groepsniveau en praktijkvariatie vergemakkelijkt. In de toepassing van het model kan waar nodig worden gedifferentieerd, naar bijvoorbeeld omvang van de zorgaanbieder, complexiteit van zorg of naar de setting waar de zorg wordt geleverd.
2. Zorgvraagtypering **ondersteunt tussentijdse evaluatie** door het (periodiek) beoordelen of de inzet van zorg nog past bij de zorgvraag of dat moet worden op- of afgeschaald. Zorgvraagtypering ondersteunt ‘samen beslissen’ in de relatie patiënt-zorgverlener. De zorgvraagtypering bepaalt echter niet wat de behandeling van een individuele patiënt mag kosten.
3. Zorgvraagtypering is een **hulpmiddel bij het maken van afspraken** over in- en verkoop van zorg, en over behandelinzet bij groepen van patiënten. Voor groepen van patiënten kan bijvoorbeeld een bandbreedte worden afgesproken voor wat (op groepsniveau, in termen van zorgprestaties, setting e.d.) gepaste zorg is. In veldafspraken kan de contractering tussen met name kleinere zorgaanbieders en de zorgverzekeraars worden geüniformeerd. Zorgvraagtypering draagt zo bij aan transparantie over de keuzes van zorgverzekeraars in hun inkooprol. Voor niet-gecontracteerde zorg kan zorgvraagtypering ook een normatieve werking hebben.
4. Zorgvraagtypering is een **stimulus voor kennisontwikkeling**. Het stimuleert uniforme registratie van data door alle zorgaanbieders, en het gebruik van data die al beschikbaar zijn over de relatie tussen zorgvraag en inzet van zorg op groepsniveau. Deze kennis leidt weer tot betere zorgvraagtypering.
5. Zorgvraagtypering **vergemakkelijkt en verbetert planning van zorg** binnen het domein van de geneeskundige ggz en de fz, door inzicht te geven in het te verwachten zorgpad (zwaarte, duur, evaluatiemomenten). Zorgvraagtypering vergemakkelijkt en verbetert ook de coördinatie van zorg over domeinen heen, door het mogelijk te maken groepen van patiënten te definiëren, waar vervolgens afspraken over kunnen worden gemaakt.

Zorgvraagtypering draagt bij aan de vermindering van administratieve lasten. Door het uniform registreren van gegevens die voor meerdere doelen worden gebruikt neemt de registratiedruk af. De invulling van bovenstaande doelen leidt er toe dat de ook uitvoeringslasten afnemen.

4. VERVOLGSTAPPEN

In het voorgaande heeft de werkgroep vijf gebruiksdoelen en een randvoorwaarde geformuleerd. Het is duidelijk dat het ene gebruiksdoel sneller te realiseren zal zijn dan het andere. En dat er afhankelijkheden zijn: het ene gebruiksdoel bouwt voort op het andere. De opdracht aan de werkgroep spreekt in dit verband van een 'routekaart met tijdpad'. Als eerste aanzet daartoe schetst de werkgroep de onderstaande fasering.

De eerste fase **tot en met 2021**, waarin de implementatie van het zorgprestatiemodel wordt voorbereid, zal nodig zijn voor de (door)ontwikkeling van de zorgvraagtypering. In deze periode brengt de werkgroep de uitkomsten van de pilot in verband met de gebruiksdoelen van paragraaf 3. Dit leidt tot een tussenevaluatie van de pilot en de in de opdracht aan de werkgroep bedoelde routekaart. Ook zal de werkgroep aan de hand van de pilotdata een eindconclusie opstellen over de bruikbaarheid van het zorgclustermodel voor de zorgvraagtypering. In deze fase moet besloten worden welke data verzameld zullen worden, en hoe de regelgeving zo wordt ingericht dat een uniforme registratie door alle zorgaanbieders gewaarborgd is. Daarbij wordt ook de beoogde vermindering van administratieve lasten betrokken. Om het mogelijk te maken dat de 'minimale dataset' in de regelgeving van de NZa wordt opgenomen, moet deze begin 2021 bekend zijn. Aanpassingen in ICT moeten voor juli 2020 bekend zijn.

De tweede fase van **2022 tot 2024** staat in het teken van ervaring opdoen met het model. Er wordt informatie verzameld over de werking van het model in de praktijk, en er worden stappen gezet om de knelpunten die daarbij naar voren komen op te lossen.

Vanaf 2024 zou er dan een stabiele zorgvraagtypering kunnen zijn.

H.

Handleiding Zorgvraagtypering ggz

Handleiding zorgvraagtypering ggz

Januari 2024

Inleiding

Geneeskundige geestelijke gezondheidszorg wordt bekostigd met het zorgprestatiemodel. Zorgvraagtypering is onderdeel van het zorgprestatie-model. Zorgvraagtypering wordt een hulpmiddel bij keuzes over inzet van zorg bij groepen patiënten. Het zorgvraagtype geeft een momentopname van de problematiek van de patiënt en maakt de zwaarte van de zorg die nodig is duidelijker. Met zorgvraagtypering kan straks makkelijker worden besproken wat gepaste en doelmatige zorg is.

In de toekomst gaat zorgvraagtypering ondersteunen bij afspraken tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders over wat voor specifieke patiëntengroepen een reële vergoeding is, gegeven de voor die groep gepaste en doelmatige zorg.

Wie bepaalt het zorgvraagtype?

De regiebehandelaar is verantwoordelijk voor de juiste vastlegging van scores en bepaalt het juiste zorgvraagtype. Hij kan de zorgvraagtypering door een andere behandelaar laten voorbereiden.

Leeswijzer

Deze handleiding over zorgvraagtypering begint met de plaats van zorgvraagtypering in het zorgproces en de beschrijving van de hoofdgroepen en de zorgvraagtypen. In het hoofdstuk 'Aan de slag met zorgvraagtypering' staat hoe u de zorgvraag van een patiënt kunt typeren.

In dit document wordt beschreven hoe u de zorgvraag kunt typeren. U heeft nog twee andere documenten nodig:

- HoNOS+, Toelichting bij de scores
- Beschrijving Zorgvraagtypen

Deze documenten staan op de [website](#) van het zorgprestatiemodel en de website van de adviescommissie zorgvraagtypering.

Zorgvraagtypering in vogelvlucht

Zorgvraagtypering in het zorgproces

Zorgvraagtypering komt in het zorgproces terug. In deze paragraaf leest u wat er voor de zorgvraagtypering in welke fase van het zorgproces van u verwacht wordt.

Eerst: Bepalen zorgvraag en problematiek van de patiënt

Als een patiënt wordt verwezen naar de ggz stelt de regiebehandelaar in de diagnostische fase het juiste zorgvraagtype vast.

Hij scoort hiervoor de vragen van de HoNOS+-vragenlijst op basis van verkregen informatie en de klinische indruk. Het is toegestaan dat een andere behandelaar de scores alvast klaarzet. Maar ook in dat geval is het de regiebehandelaar die het juiste zorgvraagtype kiest.

Verplicht op de factuur

Deze verplichting staat in de Regeling geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg van de NZa. Het zorgvraagtype wordt verplicht op de factuur vermeld bij bijna alle zorgprestaties, behalve als er een geldige privacyverklaring is. Bij diagnostiekconsulten is het vermelden van het zorgvraagtype op de factuur optioneel.

Daarna: op logische momenten evalueren

Op logische momenten in het behandelproces evalueert de regiebehandelaar het zorgvraagtype. Daarbij vult hij opnieuw de HoNOS+-vragenlijst in. Voor elk zorgvraagtype is er een richtinggevende evaluatietermijn. Deze staat in het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen'.

3

20 zorgvraagtypen in 3 hoofdgroepen

Er zijn in totaal 20 verschillende zorgvraagtypen voor de ggz1, onderverdeeld in drie hoofdgroepen. De volledige beschrijvingen staan in het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen'.

Elk zorgvraagtype omschrijft (globaal) een groep personen met overeenkomende (zwaarte van) problematiek. De beschrijving heeft steeds een vaste opbouw:

- Een algemene omschrijving van de patiëntgroep
- Een omschrijving van de beperkingen van de patiënt
- Een inschatting van (eventuele) risico's die de problematiek van de patiënt met zich meebrengt
- Het recente en historische beloop van de problemen of aandoening
- Het bij het zorgvraagtype passende richtinggevende evaluatiemoment

Hoe verhoudt de DSM-classificatie zich tot het zorgvraagtype?

Met behulp van de DSM 5 wordt, aan de hand van klachten en symptomen, gekeken aan welke diagnoseclassificatie(s) de patiënt voldoet. De zorgvraagtypering kijkt vanuit een ander perspectief. Hierin vormen de inschatting van de aard en ernst van de klachten en gedragsproblemen, de beperkingen in het functioneren en het risico dat de patiënt voor zichzelf of zijn/haar omgeving vormt de basis. In het kader van het zorgprestatiemodel wordt deze indeling in de toekomst mogelijk gerelateerd aan de zorg die een patiënt nodig heeft en ontvangt in termen van intensiteit, hoeveelheid en duur.

Welke zorgvraagtypen zijn er?

3 hoofdgroepen

De zorgvraagtypen zijn ingedeeld in drie hoofdgroepen. Zorgvraagtypering begint altijd met het bepalen in welke van deze drie hoofdgroepen de problematiek van de patiënt het beste past.

Hoofdgroep X:

Een zorgvraag die verband houdt met een psychische aandoening, maar waarbij geen sprake is of sprake is geweest van verontrustende psychotische symptomen en/of wanen en hallucinaties

Hoofdgroep Y:

Een zorgvraag met (periodes van) verontrustende psychotische en/of manische symptomen en/of wanen en/of hallucinaties die hinder veroorzaken of veroorzaakt hebben en/of zich manifesteren of manifesteerden in bizar gedrag

Hoofdgroep Z:

Een zorgvraag waarin problematiek met geheugen of oriëntatie centraal staat, passend bij neurocognitieve problematiek zoals dementie en neurocognitieve stoornissen

Deze hoofdgroepen worden inhoudelijk beschreven in het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen'.

¹ De nummering van de zorgvraagtypen loopt tot zorgvraagtype 21. Er is een leeg zorgvraagtype, namelijk nummer 9. Nummer 9 ontbreekt voor reservedoeleinden. Daarom zijn er 20 inhoudelijke beschrijvingen van de zorgvraagtypen.

4

Een voorbeeld

Patiënten met een depressieve stoornis kunnen in verschillende zorgvraagtypen voorkomen. Afhankelijk van de zwaarte van de problematiek (het zorgvraagtype) kan de duur en intensiteit van de behandeling verschillen. In het algemeen kan aangenomen worden dat een patiënt met een depressieve stoornis die in zorgvraagtype 3 ingedeeld wordt een minder lange en intensieve behandeling nodig heeft, dan een patiënt met een depressieve stoornis die in zorgvraagtype 5 ingedeeld wordt. Dit terwijl de inhoud van de behandeling en de aard van de interventies niet sterk van elkaar hoeven te verschillen, omdat er in beide gevallen gebruik gemaakt wordt van dezelfde behandelrichtlijn en/of zorgstandaard, in dit geval voor een depressieve stoornis.

Hoe verhoudt de hulpvraag van de patiënt zich tot het zorgvraagtype?

Het zorgvraagtype beschrijft de zwaarte van de problematiek van de patiënt in termen van ernst van klachten, problemen, beperkingen en risico's zoals de regiebehandelaar die inschat. De hulpvraag van de patiënt gaat over klachten en problemen waar de patiënt hulp of behandeling voor vraagt. Het is mogelijk dat een patiënt met veel klachten, problemen en beperkingen zich aanmeldt met de vraag om behandeling van een deel van zijn of haar problematiek.

Een voorbeeld

Een patiënt die in zorgvraagtype 7² wordt ingedeeld, heeft als hulpvraag de behandeling van de psychische gevolgen van een traumatische ervaring. Voor de overige problematiek heeft de patiënt geen hulpvraag.

Op grond van de psychologische c.q. psychiatrische diagnostiek en in samenspraak met de patiënt wordt er een behandelplan opgesteld. Daarin gaat het om de aard van de behandeling en ook om de verwachte duur en intensiteit van de behandeling. Hierbij speelt dus niet alleen de zwaarte van de problematiek van de patiënt een rol maar ook de hulpvraag van de patiënt en de inhoudelijke/ diagnostische inschatting van de behandelaar welke behandeling op dat moment het beste aansluit bij de patiënt.

Het zorgvraagtype wordt bepaald door middel van de antwoorden op de HONOS+-vragenlijst in combinatie met de klinische indruk (zeker in geval van twijfel als iemand tussen twee typen in zit). De hulpvraag van de patiënt en de uiteindelijke behandeling zijn niet van invloed op het gekozen zorgvraagtype.

Het zorgvraagtype geeft een bandbreedte weer van de verwachte intensiteit, hoeveelheid en duur van de zorg. Zorgvraagtypering staat daarmee los van de inhoud van de behandeling van de individuele patiënt. Maar zorgvraagtypering kan wel ondersteunen bij het leveren van gepaste zorg, dat wil zeggen op- of afschalen van de zorg en begrenzing van behandelingen.

² Het zorgvraagtype waarin patiënten ingedeeld worden, die langdurig last hebben van psychische stoornissen en vaak duidelijke beperkingen ondervinden.

Aan de slag met zorgvraagtypering

U bepaalt het zorgvraagtype aan de hand van een gestructureerde vragenlijst: de HoNOS+-vragenlijst.

U heeft de keuze tussen twee manieren van typeren:

- Met behulp van de volledige HoNOS+-vragenlijst (volledige route)
- Met behulp van een aantal relevante vragen van de HoNOS+-vragenlijst (dynamische route)

In deze handleiding wordt de manier met de volledige HoNOS+-vragenlijst toegelicht. Voor enkele soorten van problematiek gelden aanvullende instructies. Die staan op pagina 16.

Instructie voor het typeren van de zorgvraag

Stap 1: Kies de hoofdgroep

Bepaal in welke van de drie hoofdgroepen de zorgvraag van de patiënt het beste past.

Stap 2: Invullen van de HoNOS+-vragenlijst

Vul de HoNOS+-vragenlijst in. Dit doet u op basis van de verkregen informatie en de klinische indruk. Er zijn een aantal algemene aandachtspunten om rekening mee te houden:

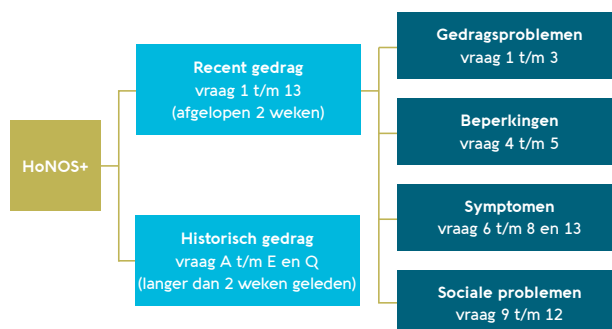
- Scoor elke vraag in volgorde van 1 – 13 en A – E en Q
- Gebruik **geen** informatie die bij een vorig item al is meegenomen
- Scoor het **meest ernstige probleem** dat zich heeft voorgedaan gedurende de afgelopen 2 weken (vraag 1 – 13) of langer dan 2 weken geleden (vraag A – E, Q)
- Scoor op klachten en problemen en niet op basis van een DSM-classificatie

Dynamische route

Als u de zorgvraag typeert via de dynamische route, volgt u niet standaard een vaste volgorde van vragen. Het EPD selecteert voor u de relevante vragen op basis van uw antwoorden. Welke vragen u beantwoordt en in welke volgorde, kan bij de dynamische route per keer verschillen.

Let hierop bij het scoren van de HoNOS+-vragen:

- Elke vraag van de HoNOS+-vragenlijst wordt gescoord met een zwaarte van 0 t/m 4. De stelregel hierbij is dat:
 - 0 = geen probleem
 - 1 = ondergeschikt probleem, vereist geen actie
 - 2 = licht ernstig probleem, maar duidelijk aanwezig
 - 3 = matig ernstig probleem
 - 4 = ernstig tot zeer ernstig probleem
- De beschrijving van de vragen bevat voorbeelden van gedragingen, maar het is geen uitputtende lijst van voorbeelden.

Aan de slag met zorgvraagtypering

Stap 3: Kiezen van een zorgvraagtype

In deze stap kiest u een zorgvraagtype voor uw patiënt. In stap 2 heeft u de hoofdgroep gekozen. In het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen' ziet u de zorgvraagtypen weergegeven die onder de hoofdgroep vallen. U vindt in hetzelfde document ook een complete beschrijving van elk zorgvraagtype.

Zorgvraagtypering bij specifieke problemen

Bipolaire stoornis

Wordt de problematiek van een patiënt veroorzaakt door een bipolaire stoornis? Kies dan een zorgvraagtype in hoofdgroep Y. De definitie van deze hoofdgroep is per 2024 aangepast.

Verslaving

De hoofdregel is dat u bij het scoren van een vraag geen informatie moet betrekken die al in een vorige vraag is gescoord. Bedenk hierbij wel dat de vragen vier verschillende soorten problemen betreffen: gedragsproblemen (vraag 1 t/m 3), beperkingen (4 en 5), symptomen (6, 7, 8 en 13) en sociale problemen (9 t/m 12). Als u bij vraag 3 de gedragsproblemen door alcohol- of drugsgebruik betreft, kunt u bij vraag 8 nog steeds het klinische probleem 'verslaving' scoren.

7

Zijn meerdere zorgvraagtypen mogelijk en/of twijfelt u over uw keuze?

Elk zorgvraagtype heeft een eigen kleurenschema. U kunt dit als hulpmiddel gebruiken bij het bepalen van het best passende zorgvraagtype. U vindt de kleurenschema's in het document 'Beschrijving Zorgvraagtypen' bij de beschrijving van het betreffende zorgvraagtype. Het kleurenschema laat met kleuren zien hoe passend dit zorgvraagtype is in relatie tot de antwoorden die gegeven zijn in de HoNOS+-vragenlijst. De antwoorden die u heeft gegeven kunt u met een X in het schema weergeven.

Als u het kleurenschema gebruikt gaat u als volgt te werk:

- **1. Kijk eerst naar de donkergroene vakjes.**
Deze vakjes moeten gescoord zijn bij dit zorgvraagtype. Als dit niet overeenkomt met uw scores, kijk dan of de scores wel overeenkomen met de donkergroene vakjes van een ander zorgvraagtype.
- **2. Vervolgens let u op de lichtgroene vakjes.**
Deze vertegenwoordigen de verwachte scores. U kunt het zorgvraagtype kiezen voor een patiënt, ook als de lichtgroene vakjes niet exact overeenkomen met de scores die u hebt gegeven. Dit impliceert echter een minder sterke match met dit zorgvraagtype.
- **3. Kijk tenslotte naar de gele vakjes.**
Dit zijn de scores die mogelijk gegeven kunnen worden aan patiënten binnen dit zorgvraagtype. Deze scores hebben significant minder invloed op de keuze, maar ze kunnen de behoefte aan extra interventies aangeven.

Let op: In hoofdgroep X hoeft bij de vragen 7 en 8 slechts bij één van de twee vragen de score overeen te komen met de donkergroene vakjes. De hoogste score is hierbij leidend.

8

HoNOS+. Toelichting bij de scores

HoNOS+

Toelichting bij de scores

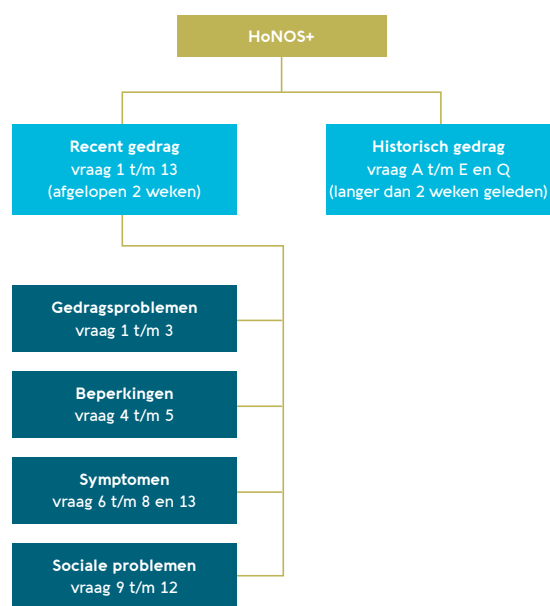
november 2023

De HoNOS+ en het scoringsschema met kleurcode

Belangrijke onderdelen van de zorgvraagtypering zijn de HoNOS+-vragenlijst en het scoringsschema met kleurcode. Hiermee bepaal je de zorgvraag van de patiënt, die uitgedrukt wordt in een zorgvraagtype. De vragen in dit instrument zijn gebaseerd op de HoNOS, waaraan enkele extra vragen zijn toegevoegd (vandaar de +). HoNOS is een internationaal erkende vragenlijst*. De vragen gaan over de vier verschillende soorten problemen die hiernaast zijn weergegeven. Dit onderscheid is van belang bij het vaststellen van een zorgvraagtype bij verslavingsproblematiek. De eerste twaalf vragen in de vragenlijst zijn HoNOS vragen. De laatste zeven vragen (vraag 13, A t/m E en Q) zijn op basis van onderzoek toegevoegd aan de zorgvraagtypering.

Deel 1 (vraag 1 t/m 13) bevat vragen met betrekking tot de ernst van de problemen van de patiënt tijdens de twee weken voorafgaand aan het invullen van de vragenlijst. Deze vragen zijn overgenomen van HoNOS.

Deel 2 (vraag A t/m E en Q) bevat vragen naar problemen vanuit een 'historisch' perspectief. Deze vragen brengen problemen in kaart die optreden op episodische of onvoorspelbare manieren. Scoring vindt plaats op basis van het klinische oordeel over de kans dat er nog steeds zorgen zijn rondom deze problematiek die niet genegeerd kunnen worden (oftewel dat er geen reden is om aan te nemen dat deze problematiek zich in de huidige situatie niet meer zal voordoen). Dit betekent dat elk probleem dat op het moment van het beantwoorden van de vragen relevant is en blijft, wordt gescoord.

Figuur 1. Opbouw HoNOS+

*HoNOS is ontwikkeld in opdracht van het Engelse Ministerie van Volksgezondheid (Wing e.a. 1998), met het doel om op eenvoudige, betrouwbare en valide wijze de geestelijke gezondheidstoestand en het sociaal functioneren van psychische patiënten in kaart te brengen.

Deel 1: Huidige gedragingen

Voor vragen 1-13, waardeer de meest ernstige gebeurtenis in de afgelopen twee weken.

1. Hyperactief of agressief of destructief of geagiteerd gedrag

	0	1	2	3	4
Inclusief: elk zulk gedrag ongeacht de oorzaak (drugs, alcohol, dementie, psychose, depressie, etc.) Exclusief: bizar gedrag dat gescoord wordt bij item 6 (hallucinaties en wanen).	Geen problemen van deze aard gedurende de afgelopen periode.	Geïrriteerdheid, ruzies, rusteloosheid etc., maar vereist geen actie.	Omvat agressieve gebaren, opdringerig of lastig vallen van anderen; bedreigingen of verbale agressie; kleinere schade aan eigendommen (zoals gebroken kopjes of raam); duidelijke hyperactiviteit of agitatie.	Fysiek agressief naar mens of dier; dreigende houding; meer ernstige hyperactiviteit of vernieling van eigendommen.	Minstens één ernstige fysieke aanval op mens of dier; vernielen van eigendommen (bijvoorbeeld brandstichting); ernstige intimidatie of aanstootgevend gedrag.

2. Opzettelijke zelfverwonding (suïcidepogingen, gedachten over suïcide, automutilatie)

	0	1	2	3	4
Exclusief: zelfverwonding per ongeluk ontstaan (bijvoorbeeld als gevolg van dementie of verstandelijke beperking); het probleem hierbij wordt gescoord op vraag 4, de verwonding op vraag 5. Exclusief: ziekte of verwonding als direct gevolg van alcohol- of drugsgebruik worden gescoord op vraag 3 (levercirrose of bijvoorbeeld verwondingen als gevolg van rijden onder invloed worden gescoord op vraag 5).	Geen problemen van deze aard gedurende de afgelopen periode.	Voorbijgaande gedachten over zelfmoord maar gering risico de afgelopen periode; geen zelfverwonding.	Licht risico gedurende de afgelopen periode; omvat ongevaarlijke zelfverwonding (zoals krassen in de pols).	Matig tot ernstig risico voor opzettelijke zelfverwonding gedurende de afgelopen periode; omvat voorbereidende activiteiten (zoals verzamelen van tabletten).	Ernstige suïcidepoging en/of ernstige opzettelijke zelfverwonding de afgelopen periode.

3

3. Problematisch alcohol- of drugsgebruik

	0	1	2	3	4
Exclusief: agressief of destructief gedrag als gevolg van alcohol of drugsgebruik. Dat wordt gescoord op vraag 1. Exclusief: lichamelijke ziekte of handicap als gevolg van alcohol- of drugsgebruik. Dat wordt gescoord op vraag 5.	Geen problemen van deze aard gedurende de afgelopen periode.	Enig overmatig gebruik, maar binnen de sociale norm.	Verlies van controle over alcohol- of drugsgebruik, maar niet ernstig verslaafd.	Duidelijke zucht naar of afhankelijkheid van alcohol of drugs met frequent controleverlies; risico's nemen onder invloed.	Incapabel door alcohol- of drugsproblemen.

4. Cognitieve problemen

	0	1	2	3	4
Inclusief: problemen met geheugen, oriëntatie en begripsvermogen passend bij enige stoornis: leerstoornis, dementie, schizofrenie, etc. Exclusief: tijdelijke problemen als gevolg van alcohol/ drugsgebruik (bijvoorbeeld een kater) die gescoord worden op vraag 3 (problematisch alcohol- of drugsgebruik).	Geen problemen van deze aard gedurende de afgelopen periode.	Ondergeschikte problemen met geheugen en begripsvermogen (bijvoorbeeld zo nu en dan vergeten van namen).	Licht, maar duidelijk aanwezige problemen (bijvoorbeeld verdwaald in een bekende omgeving, niet herkennen van een bekende); soms in verwarring bij het nemen van simpele beslissingen.	Duidelijke desoriëntatie in tijd, plaats of persoon; in de war gebracht door dagelijksgebeurtenissen; zo nu en dan incoherente spraak; vertraagd denken.	Ernstige desoriëntatie (bijvoorbeeld niet herkennen van familie); gevaar voor ongelukken; onbegrijpelijk taalgebruik; verlaagd bewustzijn of stupor.

4

5. Lichamelijke problemen of handicaps

	0	1	2	3	4
Inclusief: ziekte of handicap van elke oorsprong die mobiliteitsbeperkingen geven, het zicht of gehoor aantasten, dan wel anderszins interfereren met het persoonlijk functioneren. Inclusief: bijwerkingen van medicatie; effecten van drug- of alcoholgebruik; handicaps als gevolg van ongevallen of zelfverwonding voortkomend uit cognitieve problemen, rijden onder invloed, etc. Exclusief: psychische problemen of gedragsproblemen die gescoord worden op vraag 4 (cognitieve problemen).	Geen lichamelijke gezondheidsproblemen gedurende de afgelopen periode.	Ondergeschikte gezondheidsproblemen gedurende de afgelopen periode (bijvoorbeeld verkoudheid, niet ernstige val).	Lichamelijke gezondheidsproblemen leiden tot lichte beperking in mobiliteit en activiteiten.	Matige beperking in activiteiten ten gevolgen van lichamelijk gezondheidsprobleem.	Ernstige of volledige incapaciteit als gevolg van lichamelijk gezondheidsprobleem.

6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen

	0	1	2	3	4
Inclusief: hallucinaties en waanvoorstellingen ongeacht de diagnose. Inclusief: vreemd en bizar gedrag geassocieerd met hallucinaties of waanvoorstellingen. Exclusief: agressief, destructief of hyperactief gedrag dat voortkomt uit hallucinaties of wanen en dat gescoord wordt op vraag 1 (hyperactief en agressief gedrag).	Geen aanwijzingen voor hallucinaties of waanvoorstellingen gedurende de afgelopen periode.	Enigszins vreemde of excentrieke opvattingen niet in overeenstemming met de culturele normen.	Wanen of hallucinaties (bijvoorbeeld stemmen, visioenen) zijn aanwezig, maar vormen weinig hinder voor de patiënt en manifesteren zich niet in bizar gedrag, dus klinisch aantoonbaar maar licht.	Duidelijke preoccupatie met wanen of hallucinaties wat veel hinder veroorzaakt en/of zich manifesteert in duidelijk bizar gedrag, dus een matig ernstig klinisch probleem.	Geestesgesteldheid en gedrag wordt in ernstige mate en nadelig beïnvloed door wanen of hallucinaties, met een zware uitwerking op de patiënt.

5

7. Problemen met depressieve stemming

	0	1	2	3	4
Inclusief: gevoelens van minderwaardigheid en/of schuld. Exclusief: hyperactiviteit of geagiteerd gedrag. Dat wordt gescoord op vraag 1. Exclusief: suïcidegedachten of pogingen. Die worden gescoord op vraag 2. Exclusief: waanvoorstellingen of hallucinaties; die worden gescoord op vraag 6.	Geen problemen die samenhangen met een depressieve stemming gedurende de afgelopen periode.	Sombere gedachten of kleine veranderingen in stemming.	Lichte maar duidelijke depressie met hinder voor de patiënt (bijvoorbeeld schuldgevoelens, verminderd gevoel van eigenwaarde).	Depressie met oneigenlijk zelfverwijt; preoccupatie met schuldgevoelens.	Ernstige of zeer ernstige depressie met schuldgevoelens of zelfbeschuldiging.

6

8. Overige psychische en gedragsproblemen

	0	1	2	3	4
Scoor alleen het meest ernstige klinische probleem niet vallend onder item 6 (hallucinaties en wanen) en item 7 (depressieve stemming). Specificeer het type probleem volgens onderstaande indeling.	Geen aanwijzingen voor een van deze problemen gedurende de afgelopen periode.	Alleen ondergeschikte problemen.	Een probleem is klinisch licht aanwezig (patiënt heeft problemen gedeeltelijk onder controle).	Incidenteel ernstige aanval of hinder met verlies van controle (bijvoorbeeld moet angst opwekkende situaties helemaal vermijden, moet een buurman te hulp roepen). Dus een matig ernstig probleem.	Ernstig probleem overheerst de meeste activiteiten.
A Fobie	Angst of vermijdingsgedrag in antwoord op specifieke situaties / voorwerpen die niet in verhouding staan tot de werkelijke bedreiging.				
B Angst	Patiënt ervaart algemene angst, paniek of soortgelijke ervaringen.				
C Obsessief compulsief	Terugkerende dwanggedachten of dwanghandelingen die kwellend zijn en meestal door de patiënt worden waargenomen als irrationeel.				
D Reacties tot stressvolle situaties of trauma	Acute stress reacties en / of reactie op traumatische gebeurtenissen.				
E Dissociatief	Mentaal proces waarbij de patiënt zich loskoppelt van gedachten, gevoelens, herinneringen of gevoel van identiteit.				
F Somatoform	Persistente ervaren fysieke gezondheidsproblemen die geen bekende medische basis hebben.				
G Eetproblemen	Overmatige inname of aanhoudende beperking van de voedselinname; omvat gerelateerd gedrag om het gewicht te controleren zoals overmatige lichaamsbeweging, dieet etc.				
H Slaapproblemen	Problemen met de kwaliteit, de timing of de duur van de slaap die van invloed zijn op gevoelens van vermoeidheid, cognitieve functie of stemming.				
I Seksuele problemen	Verstoring van het vermogen van de patiënt om seksueel te reageren of seksueel genot te ervaren.				
J Verslaving	Afhankelijkheid van/zucht naar middelen of zaken zoals alcohol, drugs, gokken, gamen, etc				
K Overig	Elk andere mentaal of gedragsprobleem, niet elders gescoord, dat veelzeggend is en dat effect heeft op het gedrag.				

7

9. Problemen met relaties

	0	1	2	3	4
Scoor het meest ernstige probleem van de patiënt dat samenhangt met actief of passief terugtrekken uit sociale relaties en/of dat samenhangt met niet-ondersteunende, destructieve of zelfvernietigende relaties. Inclusief: problemen in de partnerrelatie. Inclusief: problemen met relaties die voorkomen uit bijvoorbeeld autismespectrumstoornis, een verstandelijke beperking of persoonlijkheidsstoornis.	Geen belangrijk probleem van deze aard gedurende de afgelopen periode.	Ondergeschikte niet-klinische problemen.	Duidelijk probleem in maken of onderhouden van ondersteunende relaties: patiënt klaagt hierover en/of de problemen zijn duidelijk voor anderen.	Blijvend belangrijk probleem als gevolg van actief of passief terugtrekken uit sociale relaties en/of als gevolg van relaties waar weinig of geen steun van uit gaat.	Ernstig en kommvool sociaal isolement wegens onvermogen tot communiceren met anderen en/of wegens terugtrekken uit sociale relaties.

8

10. Problemen met algemene dagelijks levensverrichtingen (ADL)

	0	1	2	3	4
Scoor het totale ADL niveau (bijvoorbeeld problemen met basale zelfzorgactiviteiten problemen met basale zelfzorgactiviteiten zoals eten, wassen, aankleden, naar het toilet gaan; ook complexe vaardigheden als budgetteren, regelen van woonruimte, werk en vrije tijd, mobiliteit en gebruik van openbaar vervoer, boodschappen doen, zelfontplooiing, etc.). Inclusief: gebrek aan motivatie om mogelijkheden te gebruiken die de zelfredzaamheid kunnen vergroten, want dit draagt bij aan een lager totaal ADL niveau. Exclusief: gebrek aan mogelijkheden om intacte bekwaamheden en vaardigheden uit te oefenen. Dit wordt gescoord bij de vragen 11-12.	Geen problemen van deze aard gedurende afgelopen periode; goed in staat op alle gebieden te functioneren.	Alleen ondergeschikte problemen (bijvoorbeeld slordig zijn, gedesorganiseerd).	Zelfzorg op peil, maar belangrijk onvermogen tot uitvoeren van één of meerdere van de genoemde complexe vaardigheden.	Belangrijk probleem op één of meer gebieden van zelfzorg (eten, wassen, aankleden, naar toilet gaan) en belangrijk onvermogen tot het uitvoeren van meerdere complexe vaardigheden.	Ernstige beperkingen op alle of bijna alle gebieden van zelfzorg en complexe vaardigheden.

9

11. Problemen met woonomstandigheden

	0	1	2	3	4
Scoor de globale ernst van problemen in de kwaliteit van de woonomstandigheden en het dagelijks huishouden. Is aan de basisbehoeften voldaan (verwarming, licht, hygiëne)? Zo ja, is er hulp bij het omgaan met eventuele beperkingen en zijn er mogelijkheden om aanwezige vaardigheden toe te kunnen passen en nieuwe vaardigheden te kunnen ontwikkelen? Exclusief: het niveau van functioneren; dat wordt gescoord op vraag 10 (problemen met ADL).	Accommodatie en woonomstandigheden zijn acceptabel; zij dragen ertoe bij om elke beperking gescoord op vraag 10 (problemen met ADL) zo beperkt mogelijk te houden en ondersteunen de zelfredzaamheid.	Accommodatie is redelijk acceptabel, al zijn er kleine of voorbijgaande problemen (bijvoorbeeld de locatie is niet ideaal, andere voorkeur, het eten niet lekker vinden, etc).	Belangrijke problemen op één of meerdere gebieden betreffende de accommodatie en/of het beleid (bijvoorbeeld beperkte keus; staf of gezin weten niet goed hoe handicaps te beperken of hoe te helpen bij het toepassen of ontwikkelen van nieuwe of intacte vaardigheden).	Zorgwekkende multipale problemen met betrekking tot de woonomstandigheden (bijvoorbeeld sommige basisvoorzieningen ontbreken); de woonomgeving heeft geen of minimale voorzieningen om de onafhankelijkheid van de patiënt te vergroten.	Accommodatie is onacceptabel (bijvoorbeeld basisvoorzieningen ontbreken, dreigende uithuiszetting of dakloosheid of woonomstandigheden zijn anderszins onacceptabel) en verergert de problemen van de patiënt.

N.B. Scoor de gebruikelijke woonomstandigheden van de patiënt in de afgelopen periode. Als de patiënt is opgenomen en dit naar verwachting nog tenminste 6 maanden blijft, scoor dan de situatie in de opname-setting.

10

12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden: beroepsmatig en vrije tijd

	0	1	2	3	4
Scoor de problemen in de kwaliteit van de dagelijkse omgeving van de patiënt. Is er hulp bij het omgaan met beperkingen, zijn er mogelijkheden tot behouden en vergroten van vaardigheden en activiteiten op gebied van werk en vrije tijd. Let op zaken als stigma, gebrek aan gekwalificeerd personeel, toegang tot voorzieningen (bijvoorbeeld bezettingsgraad en uitrusting van dagcentra, werkplaatsen, verenigingen). Exclusief: het niveau van functioneren zelf. Dat wordt gescoord op vraag 10. <i>N.B. Scoor de gebruikelijke situatie van de patiënt. Als de patiënt is opgenomen en dit naar verwachting nog tenminste 6 maanden blijft, scoor dan de situatie in de opname-setting.</i>	De dagelijkse omgeving van patiënt is acceptabel; draagt bij om elke beperking gescoord op vraag 10 (problemen met ADL) zo beperkt mogelijk te houden en ondersteunt de zelfredzaamheid.	Ondergeschikte of tijdelijke problemen (bijvoorbeeld verlate betaling door de uitkerende instantie); redelijke voorzieningen zijn beschikbaar, maar niet altijd op het gewenste moment, etc.	Beperkte keus in activiteiten; gebrek aan tolerantie (bijvoorbeeld onterecht de toegang geweigerd tot openbare voorzieningen zoals een bibliotheek of zwembad); belemmeringen door het ontbreken van een vaste woon- of verblijfplaats; onvoldoende mantelzorg of professionele zorg; zinvolle dagvoorziening is in principe beschikbaar, maar voor een beperkt aantal uren.	Duidelijke deficiëntie in diensten om handicaps tot een minimum te beperken; geen mogelijkheden om intacte vaardigheden te benutten of nieuwe vaardigheden toe te voegen; ongeschoolde zorg moeilijk toegankelijk.	Gebrek aan enige mogelijkheid tot activiteiten overdag verergert de problemen van de patiënt.

11

13. Sterke onredelijke gedachten, niet psychotisch in origine

	0	1	2	3	4
Scoor sterke onredelijke gedachten (die kunnen voorkomen bij mensen met stoornissen zoals bijvoorbeeld obsessieve-compulsieve stoornis, anorexia nervosa, persoonlijkheidsstoornis, ziekelijke jaloezie etc.). Exclusief: Waanideeën. Deze worden gescoord op vraag 6. Exclusief: De ernst van de hierboven genoemde stoornissen indien sterk onredelijke gedachten niet aanwezig zijn. Deze worden gescoord op vraag 8. Exclusief: Gedachten / gedragingen die in overeenstemming zijn met de culturele achtergrond van de persoon.	Geen sterke onredelijke gedachten.	Heeft onlogische of onredelijke gedachte(n), maar ziet in dat deze onlogisch of onredelijk zijn en is meestal in staat er tegen in te gaan. Ze hebben een ondergeschikte invloed op het leven van de persoon.	Heeft onlogische of onredelijke gedachte(n), maar soms in staat er tegen in te gaan. Ze hebben een lichte invloed op het leven van de persoon.	Heeft sterke onlogische en onredelijke gedachten, maar heeft enig inzicht in de relatie tussen de gedachten en de stoornis. Gedachten kunnen aan het wankelen worden gebracht door rationele argumenten. De persoon probeert de gedachten te weerstaan, maar met weinig effect. Ze hebben een duidelijk negatief effect op het leven van de persoon. Door de aandoening is de behandeling moeilijker dan normaal.	Heeft sterke onlogische of onredelijke gedachten, met weinig of geen inzicht in de relatie tussen de gedachten en de stoornis. De gedachten zijn niet gevoelig voor rationele argumenten. De persoon doet geen pogingen om weerstand te bieden aan de gedachten. Ze hebben een duidelijk negatieve impact op het leven van de persoon of van anderen. De aandoening is zeer therapieresistent.

12

Deel 2: Historische gedragingen

Voor vragen A – E en Q, waardeer de gebeurtenissen die zich op een episode of onvoorspelbare manier uiten. Niet elke gebeurtenis kan met een directe observatie of verslag van de gebeurtenis gescoord worden, maar het is aan de regiebehandelaar om te beoordelen of er nog steeds zorgen zijn rondom de vragen die gesteld worden die niet genegeerd kan worden (d.w.z. dat er geen wijzigingen zijn in gedrag als gevolg van tijd, therapie, medicatie of omgeving, etc.).

A. Geagiteerd gedrag/expansieve stemming (voorgaand)					
	0	1	2	3	4
Scoor agitatie en overactief gedrag dat het sociaal functioneren verstoort. Het gaat om gedrag dat leidt tot bezorgdheid bij of schade aan anderen. Inclusief: uitgelaten stemming die niet in verhouding staat tot de omstandigheden (bijv. veroorzaakt door drugs, alcohol, dementie, psychose, depressie etc.). Inclusief: overmatige prikkelbaarheid, rusteloosheid, intimidatie, obscene gedrag en agressie naar mensen, dieren of eigendom. Exclusief: bizar gedrag, dit wordt gescoord op vraag 6.	Geen problemen van deze aard.	Patiënt is prikkelbaar, geneigd tot tegenspreken en wat geagiteerd. Er zijn tekenen van opgewektheid of agitatie, maar deze veroorzaken geen ontregeling van het functioneren.	Uit verbale / non-verbale bedreigingen. Duwt / pest, maar er zijn geen aanwijzingen dat bewust wordt geprobeerd ernstige schade te veroorzaken. Veroorzaakt beperkte schade aan eigendommen (bijv. glas of servies). Is duidelijk overactief of geagiteerd.	Geagiteerde of dreigende manier van doen die angst bij anderen veroorzaakt. Fysieke agressie naar mensen of dieren. Vernieling van eigendommen. Veront-rustend niveau van euforische stemming, agitatie of rusteloosheid waardoor het functioneren aanzienlijk wordt verstoord.	Ernstige lichamelijke schade toegebracht aan personen / dieren. Zware vernieling van eigendommen. Persoon is zeer intimiderend of vertoont zeer obscene gedrag. Euforische stemming, agitatie of rusteloosheid, leidend tot volledige ontregeling van het functioneren.

13

B. Herhaaldelijke zelfverwonding (voorgaand)					
	0	1	2	3	4
Scoor herhaaldelijke daden van zelfbeschadiging die bedoeld zijn om mensen, stressvolle situaties of emoties te beïnvloeden of om zichzelf te verminderen voor welke reden dan ook. Inclusief: het zichzelf snijden, bijten, slaan, branden, het breken van botten of het nemen van giftige stoffen enz. Exclusief: het zichzelf per ongeluk verwonden (bijv. vanwege leerstoornis of cognitieve beperking; het cognitieve probleem worden gescoord op vraag 4 en de verwonding op vraag 5). Exclusief: letsel als direct gevolg van drugs-/alcoholgebruik (bijv. leverschade); dit wordt gescoord op vraag 5. Letsel opgelopen terwijl men onder invloed is, wordt gescoord op vraag 5.	Geen belangrijk probleem van deze aard gedurende de afgelopen periode.	Oppervlakkige krassen of ongevarende doses drugs.	Zichzelf oppervlakkig snijden, bijten, kneuzen, etc., of inname van kleine hoeveelheden gevaarlijke stoffen, wat waarschijnlijk niet tot substantiële schade leidt, zelfs wanneer hiervoor geen ziekenhuisbehandeling wordt gezocht.	Herhaaldelijke zelfverwonding die behandeling in het ziekenhuis vereist. Mogelijke gevaren als geen ziekenhuisbehandeling wordt gezocht. Echter, mits ziekenhuisbehandeling wordt gezocht, zal waarschijnlijk geen blijvende ernstige schade optreden zelfs indien het gedrag voortduurt.	Ernstige suicidepoging(en) of herhaaldelijke ernstige zelfverwonding die behandeling in het ziekenhuis vereist, en indien het gedrag voortduurt waarschijnlijk resulteert in blijvend ernstig letsel (d.w.z. ernstige littekens, verlammingen, schade aan de interne organen) en mogelijk overlijden.

14

C. Bescherming van kinderen en kwetsbare anderen (voorgaand)

	0	1	2	3	4
Scoor de mogelijke of daadwerkelijke gevolgen van de psychische aandoening of het gedrag van de patiënt, voor de veiligheid en het welzijn van kwetsbare mensen van elke leeftijd. Inclusief: elke patiënt die geregeld toegang tot en contact met kinderen of andere kwetsbare personen heeft. Exclusief: risico's voor een bredere populatie (worden gescoord op vraag A). Exclusief: problemen met relaties, die worden in vraag 9 gescoord.	De ziekte of het gedrag heeft geen duidelijke gevolgen voor de veiligheid of het welzijn van kwetsbare personen.	Er zijn lichte zorgen over de gevolgen van de ziekte of het gedrag voor de veiligheid of het welzijn van kwetsbare personen.	De ziekte of het gedrag heeft gevolgen voor de veiligheid of het welzijn van kwetsbare personen. De persoon is zich bewust van de mogelijke gevolgen, maar wordt ondersteund en is in staat om passende maatregelen te treffen.	De ziekte of het gedrag heeft gevolgen voor de veiligheid of het welzijn van kwetsbare personen, maar er wordt niet voldaan aan de criteria om 4 te scoren. Er kan sprake zijn van wanen of (risico op) opzettelijke zelfverwonding. De persoon is zich hier echter van bewust, kan actie ondernemen om de impact van het gedrag op de anderen aanzienlijk te verminderen, en wordt voldoende ondersteund.	Zonder maatregelen zal de ziekte waarschijnlijk – direct of indirect – belangrijke gevolgen hebben voor de veiligheid of het welzijn van kwetsbare personen. Er kan sprake zijn van problemen zoals wanen, ernstige bewuste zelfverwonding, of gebrek aan impulscontrole. Er is mogelijk een gebrek aan inzicht, een onvermogen of onwil om voorzorgsmaatregelen te nemen om kwetsbare personen te beschermen en/of een gebrek aan voldoende ondersteuning en bescherming van kwetsbare personen.

15

D. Betrokkenheid / motivatie (voorafgaand)

	0	1	2	3	4
Scoor de motivatie, het ziekte-inzicht, de acceptatie van zorg / behandeling en het vermogen om een verbinding aan te gaan met het zorgpersoneel. Inclusief: het vermogen, de bereidheid of motivatie om adequaat deel te nemen aan de zorg/behandeling, akkoord te gaan met persoonlijke doelen en afspraken na te komen. Problemen met de afhankelijkheid van zorg. Exclusief: cognitieve problemen zoals gescoord op vraag 4, de ernst van de ziekte of het niet nakomen van afspraken wegens praktische redenen.	Heeft het vermogen om op adequate wijze contacten met zorgverlening aan te gaan of te beëindigen. Heeft een goed begrip van de problemen en het zorgplan.	Enige terughoudendheid om contacten aan te gaan of klein risico op afhankelijkheid van zorg. Heeft begrip van eigen problemen.	Incidentele problemen op het gebied van betrokkenheid, d.w.z. gemiste afspraken, of tussen de afspraken door op ongepaste wijze contact opnemen met de zorgverlening. Enig begrip van de eigen problemen.	Oneigenlijk gebruik van de zorgverlening. Heeft weinig begrip van eigen problemen. Onbetrouwbaar in het nakomen van afspraken, of aanwezigheid bij afspraken is afhankelijk van aansporing of steun van buitenaf.	Neemt voortdurend contact op met verschillende zorgverleners, zoals de huisarts, spoedeisende hulpverlening, etc. Weinig of geen begrip van eigen problemen. Schijnt zich niet naar geplande zorg. Komt zelden opdagen bij afspraken. Weigert inbreng van zorgverlening. Of aanwezigheid en nakomen van afspraken sterk afhankelijk van intensieve aansporing en steun van buitenaf.

16

D. Betrokkenheid / motivatie (voorafgaand)

	0	1	2	3	4
Scoor de motivatie, het ziekte-inzicht, de acceptatie van zorg / behandeling en het vermogen om een verbinding aan te gaan met het zorgpersoneel. Inclusief: het vermogen, de bereidheid of motivatie om adequaat deel te nemen aan de zorg/behandeling, akkoord te gaan met persoonlijke doelen en afspraken na te komen. Problemen met de afhankelijkheid van zorg. Exclusief: cognitieve problemen zoals gescoord op vraag 4, de ernst van de ziekte of het niet nakomen van afspraken wegens praktische redenen.	Heeft het vermogen om op adequate wijze contacten met zorgverlening aan te gaan of te beëindigen. Heeft een goed begrip van de problemen en het zorgplan.	Enige terughoudendheid om contacten aan te gaan of klein risico op afhankelijkheid van zorg. Heeft begrip van eigen problemen.	Incidentele problemen op het gebied van betrokkenheid, d.w.z. gemiste afspraken, of tussen de afspraken door op ongepaste wijze contact opnemen met de zorgverlening. Enig begrip van de eigen problemen.	Oneigenlijk gebruik van de zorgverlening. Heeft weinig begrip van eigen problemen. Onbetrouwbaar in het nakomen van afspraken, of aanwezigheid bij afspraken is afhankelijk van aansporing of steun van buitenaf.	Neemt voortdurend contact op met verschillende zorgverleners, zoals de huisarts, spoedeisende hulpverlening, etc. Weinig of geen begrip van eigen problemen. Schikt zich niet naar geplande zorg. Komt zelden opdagen bij afspraken. Weigert inbreng van zorgverlening. Of aanwezigheid en nakomen van afspraken sterk afhankelijk van intensieve aansporing en steun van buitenaf.

17

E. Kwetsbaarheid (voorafgaand)

	0	1	2	3	4
Scoor het onvermogen van de persoon om zichzelf te beschermen tegen risico op schade aan de gezondheid, veiligheid of welzijn. Inclusief: fysieke, seksuele, emotionele en financiële uitbuiting of intimidatie. Exclusief: problemen met motivatie en betrokkenheid gescoord op vraag D.	Geen sprake van kwetsbaarheid.	Kwetsbaarheid heeft geen duidelijke gevolgen voor eigen gezondheid, veiligheid of welzijn.	Er zijn zorgen over het vermogen om de eigen gezondheid, veiligheid of welzijn te beschermen. Heeft ondersteuning nodig, of beëindiging van de bestaande steun zou de bezorgdheid vergroten.	Er zijn duidelijke aanwijzingen dat de kwetsbaarheid gevolgen heeft voor het vermogen van de persoon om de eigen gezondheid, veiligheid of welzijn te beschermen. Heeft ondersteuning nodig (maar niet voldoende ernstig om 4 te scoren), of beëindiging van de bestaande steun zou het risico vergroten.	Ernstige kwetsbaarheid – totaal onvermogen om zichzelf te beschermen, waardoor groot risico ontstaat voor de eigen gezondheid, veiligheid en welzijn.

Q. Problematisch alcohol- of drugsgebruik (voorafgaand)

	0	1	2	3	4
Exclusief: agressief of destructief gedrag als gevolg van alcohol- of drugsgebruik, dit wordt gescoord op vraag 1. Exclusief: lichamelijke ziekten of beperkingen als gevolg van alcohol- of drugsgebruik, dit wordt gescoord op vraag 5.	Geen problemen met alcohol- of drugsgebruik die relevant zijn voor het behandelplan.	Er zijn incidenten geweest van overmatig gebruik, maar deze vallen binnen de sociale norm.	Er zijn incidenten geweest waarbij alcohol- of drugsgebruik tot controleverlies hebben geleid, maar de persoon is nooit ernstig verslaafd geweest.	Er zijn perioden geweest van duidelijke verslaving of afhankelijkheid van alcohol of drugs, waarbij geregeld sprake was van controleverlies. Ook zijn onder invloed onverantwoorde risico's genomen.	Er is bewijs in de anamnese van aanhoudende of frequente handelingsonbekwaamheid veroorzaakt door een alcohol-/ drugsprobleem.

18

Beschrijving Zorgvraagtypen ggz

Beschrijving Zorgvraagtypen ggz

november 2023

Hoofddeling

X

X. Een zorgvraag die verband houdt met een psychische aandoening, maar waarbij geen sprake is of sprake is geweest van verontrustende psychotische symptomen en/of wanen en hallucinaties

- 1 Psychische aandoening - lichte problematiek
- 2 Psychische aandoening - lichte problematiek met grotere zorgvraag
- 3 Psychische aandoening - matige problematiek
- 4 Psychische aandoening - ernstige problematiek
- 5 Psychische aandoening - zeer ernstige problematiek
- 6 Psychische aandoening - sterk onredelijke overtuiging
- 7 Psychische aandoening - aanhoudend en/of zeer beperkend
- 8 Psychische aandoening - zeer risicovol/chaotische problematiek

Y

Y. Een zorgvraag met (perioden van) verontrustende psychotische en/of manische symptomen en/of wanen en/of hallucinaties die hinder veroorzaken of veroorzaakt hebben en/of zich manifesteren of manifesteerden in bizar gedrag

- 10 Psychotische stoornis - eerste episode
- 11 Psychotische stoornis - stabiel
- 12 Psychotische stoornis - chronisch en beperkend
- 13 Psychotische stoornis - beperkend met ernstige psychotische kenmerken
- 14 Psychotische stoornis - acute episode
- 15 Depressie met psychotische kenmerken - acute episode
- 16 Psychotische stoornis - chronisch, instabiel en ernstig middelenmisbruik
- 17 Psychotische stoornis - chronisch, instabiel en zeer lage motivatie/therapietrouw

Z

Z. Een zorgvraag waarin problematiek met geheugen of oriëntatie centraal staat, passend bij neurocognitieve problematiek zoals dementie en neurocognitieve stoornissen

- 18 Cognitieve beperking - licht
- 19 Cognitieve beperking - matig/lichte gedrags- of psychische complicaties
- 20 Cognitieve beperking - ernstig met matige gedrags- of psychische complicaties
- 21 Cognitieve beperking - ernstig met ernstige gedrags- of psychische complicaties

Hoofdgroep X

In deze hoofdgroep worden patiënten ingedeeld die in de regel last hebben van een "common mental disorder". Dit zijn bijvoorbeeld stemmingsstoornissen, angststoornissen, trauma en stress gerelateerde stoornissen, eetstoornissen, persoonlijkheidsstoornissen e.a. Hierbij is over het algemeen niet of nauwelijks sprake van psychotische symptomen of organisch cognitieve problemen. In zorgvraagtype 1 kan de problematiek niet altijd voldoen aan de criteria voor een DSM-classificatie. Daarentegen kan in de hogere zorgvraagtypen (met name 6, 7 en 8) ook sprake zijn van EPA-problematiek.

Bij de zorgvraagtypen 1 t/m 5 is er sprake van oplopende ernst van de problematiek. Dat bestaat uit de ernst van de psychische klachten, de beperkingen in het functioneren en het risico op suïcide of zelfbeschadiging. Ook neemt de complexiteit toe naarmate het zorgvraagtype oploopt.

In zorgvraagtypen 6, 7 en 8 is de problematiek hardnekkiger en langduriger. Patiënten hebben meer last van onredelijke overtuigingen. Naast de psychische klachten speelt hierbij ook vaak persoonlijkheidsproblematiek. Bij zorgvraagtype 6 is hierbij sprake van ernstige klachten en een verhoogd risico, ook voor de omgeving. Bij zorgvraagtype 7 ligt de nadruk minder op de ernst van de klachten. De nadruk ligt meer op de beperkingen in het functioneren. Zorgvraagtype 8 wordt gekenmerkt door acting out gedrag en instabiliteit/impulsiviteit.

Hoofdgroep Y

In deze hoofdgroep worden de patiënten ingedeeld met een zorgvraagtype dat past bij psychotische stoornissen. Patiënten met een bipolaire stoornis en patiënten met (andere) ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA) maken deel uit van deze groep.

Bij de zorgvraagtypen 10 t/m 13, 16 en 17 is er sprake van patiënten met een verstoorde realiteitstoetsing. De ernst, duur en mate van beperking loopt op in de opeenvolgende zorgvraagtypen. Ook de kwetsbaarheid en instabiliteit neemt toe.

Bij zorgvraagtype 10 gaat het om patiënten met eerste psychosen. Dit kan al dan niet in combinatie met depressieve klachten en drank- of drugsmisbruik zijn. Ze hebben een symptomatologie die varieert van licht tot ernstig.

In zorgvraagtype 11 worden patiënten met terugkerende psychosen ondergebracht die met (medicamenteuze) begeleiding redelijk onder controle zijn. Er kan zowel sprake zijn van een langdurige herstelfase als van een stabilisatie met beperkingen.

Zorgvraagtypen 12 en 13 omvatten patiënten met chronische psychosen die blijvende beperkingen in het functioneren ervaren. Ze hebben kwetsbaarheden in een oplopende ernst. Bij zorgvraagtype 13 betreft het patiënten met een voortdurende instabiliteit.

Zorgvraagtypen 14 en 15 delen patiënten met een acute psychiatrische ontregeling in. Bij zorgvraagtype 14 zijn dit patiënten met een ernstige psychotische verwardheids- en opwindingstoestanden. Ze kunnen zowel een gevaar voor zichzelf als voor anderen zijn. Bij zorgvraagtype 15 gaat het om patiënten met een psychotische depressie. Er is hierbij sprake van (ernstig risico op) zelfbeschadiging en suïcidaliteit. Er zijn ernstige risico's voor de omgeving van de patiënt.

Zorgvraagtypen 16 en 17 omvatten patiëntengroepen met chronisch instabiele psychotische klachten. Bij zorgvraagtype 16 is er ook sprake van een verslavingsproblematiek. Zorgvraagtype 17 betreft chronisch psychotische zorgmijders.

Hoofdgroep Z

In deze hoofdgroep worden patiënten ingedeeld met een zorgvraagtype dat past bij cognitieve stoornissen op een organische basis. Het gaat hierbij vooral om patiënten met een vorm van dementie. Ook in deze hoofdgroep is er sprake van een oplopende ernst van de symptomen, beperkingen en risico's bij een hoger zorgvraagtype nummer.

In zorgvraagtype 18 worden patiënten ingedeeld met een beginnende dementie of een andere organische stoornis die het cognitieve functioneren licht beperkt. Het gaat steeds om onomkeerbare toestandsbeelden.

Bij zorgvraagtype 19 is de symptomatologie van de patiënten ernstiger, is er een risico van zelfverwaarlozing en van beperkingen in het sociale functioneren. In zorgvraagtype 20 worden patiënten ondergebracht met een uitgesproken beeld van dementie en neurocognitieve stoornissen, die geen zorg meer kunnen dragen voor zichzelf en een risico vormen voor zichzelf en anderen. Er kan sprake zijn van ernstige gedragsstoornissen en psychiatrische symptomen.

Zorgvraagtype 21 beschrijft vergevorderde stadia van dementie en neurocognitieve stoornissen bij patiënten die toezicht en hulp nodig hebben bij vrijwel alle vormen van zelfzorg en dagelijks functioneren.

Zorgvraagtype 1: Psychische aandoening - lichte problematiek

Algemene omschrijving

Deze groep heeft klachten, zoals een depressieve stemming, angst, rouw of andere psychische klachten, de impact daarvan is echter beperkt. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Het is niet waarschijnlijk dat de stoornis leidt tot ontregeling van het algemeen dagelijks functioneren.

Risico

Er is waarschijnlijk geen sprake van risico's.

Beloop

De problematiek is veelal van korte duur en gerelateerd aan levensgebeurtenissen.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 8-12 weken
- Suggestie reviewtermijn: 12 weken

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

5

Zorgvraagtype 2: Psychische aandoening - lichte problematiek met grotere zorgvraag

Algemene omschrijving

Deze groep heeft klachten, zoals een depressieve stemming, angst of andere psychische klachten; de impact daarvan is echter beperkt. Patiënten hebben mogelijk al eerder zorg ontvangen, gerelateerd aan zorgvraagtype 1, en hebben nu meer specifieke interventies nodig, of zij zijn eerder met succes behandeld binnen een hoger zorgvraagtype en presenteren nu mildere symptomen. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Het is niet waarschijnlijk dat de stoornis leidt tot ontregeling van het algemeen dagelijks functioneren, maar patiënten kunnen lichte beperkingen ervaren.

Risico

Risico
Er is waarschijnlijk geen sprake van risico's.

Beloop

De problematiek is veelal van korte duur en gerelateerd aan levensgebeurtenissen.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 12-15 weken
- Suggestie reviewtermijn: 15 weken

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

6

Zorgvraagtype 3: Psychische aandoening – matige problematiek

Algemene omschrijving

Deze groep heeft matige klachten, zoals een depressieve stemming, angsten of andere psychische klachten.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik.

Beperkingen

Het is niet waarschijnlijk dat de stoornis leidt tot ontregeling van het algemeen dagelijks functioneren, maar patiënten kunnen matige beperkingen ervaren.

Risico

Er is waarschijnlijk geen sprake van risico's.

Beloop

Van korte duur of onderdeel van laagfrequente behandeling.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 6 maanden
- Suggestie reviewtermijn: 3 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

7

Zorgvraagtype 4: Psychische aandoening – ernstige problematiek

Algemene omschrijving

Deze groep heeft een ernstige depressie en/of angsten en/of andere ernstige psychische of gedragsproblemen. De patiënt ervaart ontregeling van het dagelijks functioneren en er kan sprake zijn van een verhoogd risico op zelfbeschadiging, suïcidale gedachten of suïcidaal gedrag. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Er kan sprake zijn van een duidelijke ontregeling van het algemeen dagelijks functioneren.

Risico

Er kan sprake zijn van een verhoogd risico op zelfbeschadiging, suïcidale gedachten of suïcidaal gedrag.

Beloop

Behandeling is nodig om verbetering te bereiken of te voorkomen dat er een verslechtering optreedt met negatieve gevolgen voor het functioneren op lange termijn.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 6-18 maanden
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

8

Zorgvraagtype 5: Psychische aandoening – zeer ernstige problematiek

Algemene omschrijving

Deze groep heeft een ernstige depressie en/of angsten en/of andere ernstige psychische en gedragsproblemen. Er is geen sprake van verontrustende hallucinaties of wanen, maar er kan sprake zijn van onredelijke overtuigingen. Er is vaak sprake van een hoog risico op suïcidaal gedrag of opzettelijke zelfverwonding. Er kan sprake zijn van een gevaar voor anderen en van een ernstige ontregeling van het dagelijks leven. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik of verslavingsproblematiek.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Matige of ernstige problemen in relationele sfeer. De problemen op andere leefgebieden kunnen in ernst variëren.

Risico

Er is sprake van een matig tot ernstig risico op suïcidaal gedrag of opzettelijke zelfverwonding en mogelijk andere risico's, waaronder gevaar voor de veiligheid van kinderen of kwetsbare volwassenen die aan de zorg van de patiënt zijn toevertrouwd.

Beloop

Waarschijnlijk een voorgeschiedenis in de GGZ van langer dan een jaar of de verwachting dat er sprake zal zijn van een langdurige behandeling.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 1-3 jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

9

Zorgvraagtype 6: Psychische aandoening – sterk onredelijke overtuiging

Algemene omschrijving

Deze groep heeft matige tot zeer ernstige psychische problematiek die moeilijk te behandelen is en/of een intensieve behandeling vragen. Denk daarbij onder andere aan behandelresistente chronische eetstoornissen en dwangstoornissen, waarbij men vasthoudt aan sterke onredelijke overtuigingen, bepaalde persoonlijkheidsstoornissen en persisterende depressies en andere aandoeningen. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Waarschijnlijk ernstige gevolgen voor het activiteitsniveau en het functioneren op meerdere leefgebieden.

Risico

Waarschijnlijk geen grote risico's op zelfverwaarlozing, gevaar voor zichzelf of anderen, behalve mogelijk gevaar voor de veiligheid van kinderen of kwetsbare volwassenen die aan de zorg van de patiënt zijn toevertrouwd.

Beloop

Problemen zijn aanhoudend.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

10

Zorgvraagtype 7: Langdurige psychische aandoening – aanhouden en/of zeer beperkend

Algemene omschrijving

Deze groep lijdt aan matige tot ernstige stoornissen die aanhoudend en/of zeer beperkend zijn. Patiënten zijn vaak eerder in behandeling geweest, waarbij er sprake kan zijn van (tijdelijke) verbetering. Of patiënten zijn al langer in behandeling en er blijft sprake van duidelijke beperkingen in het functioneren op verschillende leefgebieden. Er kan sprake zijn van middelenmisbruik.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Waarschijnlijk ernstige gevolgen voor het activiteitsniveau en het functioneren op meerdere leefgebieden.

Risico

Waarschijnlijk weinig of geen risico op zelfverwaarlozing, gevaar voor zichzelf of anderen, behalve mogelijk gevaar voor de veiligheid van kinderen of kwetsbare volwassenen die aan de zorg van de patiënt zijn toevertrouwd.

Beloop

Problemen zijn aanhoudend.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 1 jaar

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

11

Zorgvraagtype 8: Langdurige psychische aandoening – zeer risicovol/chaotische problematiek

Algemene omschrijving

Deze groep vertoont een breed scala aan matige tot ernstige symptomen, heeft een chaotische levensstijl met riskant gedrag. Er is sprake van matig tot zeer ernstige herhaaldelijke, opzettelijke zelfverwonding en/of ander impulsief of chaotisch gedrag; een te sterke afhankelijkheid in relaties en vaak een vijandige houding ten opzichte van zorg- of dienstverlening. Waarschijnlijk is er sprake van middelenmisbruik of verslavingsproblematiek.

Exclusief: Er is geen sprake van verontrustende psychotische symptomen.

Beperkingen

Slecht functioneren op verschillende leefgebieden met daarbij ernstige problemen in de relationele sfeer.

Risico

Matig tot zeer ernstige, herhaaldelijke, opzettelijke zelfverwonding. Chaotische, afhankelijke maar ook vijandige houding naar zorg- of dienstverlening. Er zijn risico's voor de veiligheid van kinderen of kwetsbare anderen die aan de zorg van de patiënt zijn toevertrouwd.

Beloop

Problemen zijn aanhoudend.

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 1 jaar

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

12

Zorgvraagtype 10: Psychotische stoornis – eerste episode

Y

Algemene omschrijving

De patiënt wordt voor de eerste keer behandeld voor lichte tot ernstige psychotische symptomen. Er kan ook sprake zijn van depressieve stemmingen en/of angst of andere symptomen. Mogelijk is er sprake van drank- of druggebruik, echter dit is niet het enige probleem.

Beperkingen

Lichte tot matige problemen met dagelijkse activiteiten. Slecht functioneren op verschillende levensgebieden, lichte tot matige problemen in relaties. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vaak multidisciplinaire behandeling nodig maken.

Risico

Kwetsbaar voor schade, door eigen toedoen of door derden. Er kan sprake zijn van opzettelijke zelfverwonding, mogelijk vormt de patiënt een gevaar voor anderen.

Beloop

Eerste episode

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3 jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

13

Zorgvraagtype 11: Psychotische stoornis – stabiel

Y

Algemene omschrijving

Deze patiënten hebben een geschiedenis van psychotische symptomen die momenteel onder controle zijn en weinig tot geen problemen veroorzaken. Ze ondervinden een aanhoudende periode van herstel, waarbij ze (bijna) volwaardig functioneren. Wel is er mogelijk een gevoel van verminderde eigenwaarde en controle over het eigen leven en kwetsbaarheid op bepaalde levensgebieden.

Beperkingen

Wel comorbiditeit maar deze interfereert niet met behandeling. Er is sprake van volledig of bijna volledig functioneren.

Risico

Terugval

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 2+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 1 jaar

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

14

Zorgvraagtype 12: Psychotische stoornis – chronisch en beperkend

Y

Algemene omschrijving

Deze patiënten hebben een geschiedenis van psychotische symptomen die hen ernstig beperken en een grote impact hebben op het functioneren op de verschillende leefgebieden. Ze zijn kwetsbaar voor misbruik of uitbuiting.

Beperkingen

Mogelijk cognitieve en fysieke problemen, gerelateerd aan het hebben van een chronische ziekte en langdurig medicatiegebruik. Er kan sprake zijn van beperkte zelfredzaamheid, gebrek aan sociale en basale vaardigheden en slecht functioneren op alle leefgebieden. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vragen om multidisciplinaire behandeling.

Risico

Kwetsbaar voor misbruik of uitbuiting

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 1 jaar

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

15

Zorgvraagtype 13: Psychotische stoornis – beperkend met ernstige psychotische kenmerken

Y

Algemene omschrijving

Deze patiënten hebben een geschiedenis van psychotische symptomen die niet onder controle zijn. Ze vertonen ernstige tot zeer ernstige psychotische symptomen en enige angst of depressie. Het functioneren op de verschillende leefgebieden is ernstig beperkt.

Beperkingen

Mogelijk cognitieve en fysieke problemen, gerelateerd aan het hebben van een chronische ziekte en langdurig medicatiegebruik. Er kan sprake zijn van gebrek aan sociale en basale vaardigheden en slecht functioneren op alle leefgebieden. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vragen om multidisciplinaire behandeling.

Risico

Kwetsbaar voor misbruik of uitbuiting

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 1 jaar

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

16

Zorgvraagtype 14: Psychotische stoornis – acute episode

Y

Algemene omschrijving

Patiënten maken een acute psychotische episode door met ernstige symptomen, die een ontregeling van het functioneren veroorzaken. Zij zijn mogelijk kwetsbaar en een gevaar voor anderen of zichzelf.

Beperkingen

Er kan sprake zijn van cognitieve problemen. Het functioneren is ernstig verstoord op de meeste leefgebieden. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vragen om multidisciplinaire behandeling.

Risico

Men is mogelijk een gevaar voor zichzelf of anderen als gevolg van riskant gedrag, en kwetsbaar voor misbruik en uitbuiting. Ook kan er sprake zijn van een beperkte motivatie voor het ontvangen van zorg. Er zijn risico's voor de veiligheid van kinderen of kwetsbare anderen die aan de zorg van de patiënt zijn toevertrouwd.

Beloop

Acuut

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 8-12 weken
- Suggestie reviewtermijn: 4 weken

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

17

Zorgvraagtype 15: Depressie met psychotische kenmerken – acute episode

Y

Algemene omschrijving

De patiënt lijdt aan een acute episode van matige tot ernstige depressie met psychotische kenmerken (zoals wanen en/of hallucinaties). Er kan sprake zijn van opzettelijke zelfverwonding en waarschijnlijk van een ontregeling op meerdere leefgebieden.

Beperkingen

Er is mogelijk sprake van cognitieve problemen. Het functioneren is ernstig verstoord op de meeste leefgebieden. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vragen om multidisciplinaire behandeling.

Risico

Er is een risico op opzettelijke zelfverwonding, ook is de patiënt kwetsbaar voor het ontstaan van andere gevaar criteria. Er zijn risico's voor de veiligheid van kinderen of kwetsbare anderen die aan de zorg van de patiënt zijn toevertrouwd.

Beloop

Acuut

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 8-12 weken
- Suggestie reviewtermijn: 4 weken

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

18

Zorgvraagtype 16: Psychotische stoornis – chronisch, instabiel en ernstig middelenmisbruik

Y

Algemene omschrijving

De patiënt heeft aanhoudende, matige tot ernstige psychotische of bipolaire symptomen en een instabiele, chaotische levensstijl. Daarbij is tevens sprake van problematisch alcohol- of drugsgebruik. Patiënten vormen mogelijk een gevaar voor zichzelf en anderen en er is een beperkte motivatie voor het ontvangen van zorg. Er zijn algemene beperkingen in het functioneren op verschillende leefgebieden.

Beperkingen

Als gevolg van problematisch alcohol- of drugsgebruik kunnen lichamelijke ziekten of beperkingen aanwezig zijn. Het cognitief vermogen is mogelijk aangetast als gevolg van de psychotische symptomen, alcohol- of drugsgebruik. Veelal is het functioneren op verschillende leefgebieden algeheel beperkt. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vragen om multidisciplinaire behandeling.

Risico

Matige tot ernstige risico's voor anderen als gevolg van gewelddadig en agressief gedrag. Waarschijnlijk beperkte motivatie voor het ontvangen van zorg. Er is een risico op overlijden door een ongeluk.

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of drugsgebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of drugsgebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

19

Zorgvraagtype 17: Psychotische stoornis – chronisch, instabiel en zeer lage motivatie/therapietrouw

Y

Algemene omschrijving

Deze groep heeft matige tot ernstige psychotische symptomen en een instabiele, chaotische levensstijl. Er kunnen enige problemen zijn met drugs of alcohol, maar niet ernstig genoeg om zorg vanuit zorgvraagtype 16 te rechtvaardigen. Bij deze patiënten is sprake van slechte terapietrouw, ze zijn kwetsbaar en beperkt gemotiveerd voor het ontvangen van zorg.

Beperkingen

Er zijn mogelijk cognitieve beperkingen als gevolg van de psychotische symptomen, of problematisch gebruik van alcohol of drugs, waaronder voorgeschreven medicatie. Er zijn waarschijnlijke ernstige problemen met relaties, evenals problemen op één of meer andere leefgebieden. Ingewikkelde (somatische) comorbiditeit en/of problemen in psychosociaal functioneren die vragen om multidisciplinaire behandeling.

Risico

Matige tot ernstige risico's voor anderen als gevolg van agressief of gewelddadig gedrag, evenals risico op opzettelijke zelfverwonding. Waarschijnlijk therapie-ontrouw, kwetsbaar en beperkt gemotiveerd voor het ontvangen van zorg.

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of drugsgebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of drugsgebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

20

Algemene omschrijving

Mensen die in de eerste fases van dementie verkeren (of een organisch hersensyndroom hebben dat de cognitieve functie beïnvloedt), enige geheugenproblemen of andere cognitieve symptomen hebben, maar daar nog steeds redelijk mee kunnen functioneren. Onderliggende omkeerbare fysieke oorzaken zijn uitgesloten.

Beperkingen

Er zijn enige geheugen- en andere cognitieve beperkingen aanwezig. De ADL functie is onaangetast of slechts licht verminderd. Er kunnen veranderingen zijn in het vermogen om beroepsmatige en sociale rollen te vervullen.

Risico

Niet of ondergeschikt

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 1 jaar

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

Algemene omschrijving

Mensen die problemen hebben met hun geheugen en/of vergelijkbare aspecten van het cognitief functioneren, wat resulteert in matige problemen met zelfzorg en met het onderhouden van sociale relaties. Er is een aanmerkelijk risico op zelfverwaarlozing. Ook is er mogelijk een gevaar voor anderen. Mogelijk wordt enige angst of depressie ervaren.

Beperkingen

Vermindering van ADL en enige moeite met communicatie en met het vervullen van sociale of familierollen.

Risico

Risico op zelfverwaarlozing, gevaar voor zichzelf of anderen. Het ziektebesef kan ontbreken.

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

Zorgvraagtype 20: Cognitieve beperking – ernstig met matige tot ernstige gedrags- of psychische complicaties

Z

Algemene omschrijving

Mensen met dementie of een ander organisch hersensyndroom die hun cognitieve functie beïnvloedt, die duidelijk problemen hebben met zelfzorg en wiens gedrag belastend kan zijn voor de mantelzorgers of hulpverlening. Ze kunnen veel angst of depressie ervaren, psychotische symptomen of gedragsproblemen hebben zoals agressie of agitatie. Er is mogelijk geen ziektebesef. Het risico op zelfverwaarlozing is hoog en het is aannemelijk dat ze een gevaar vormen voor anderen. Ook is er een aanzienlijk risico dat (mantel)zorg wordt uitgeput of wegvalt.

Beperkingen

Duidelijke vermindering van de ADL functie en/of communicatie. Mogelijk geen ziektebesef. Duidelijke beperking in het functioneren op diverse leefgebieden. Niet in staat om sociale of familierollen te vervullen.

Risico

Hoog risico op zelfverwaarlozing of gevaar voor zichzelf of anderen. Risico op het uitputten of verliezen van bestaande zorgverlening.

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

23

Zorgvraagtype 21: Cognitieve beperking – ernstig fysiek kwetsbaar met gedrags- of psychische complicaties

Z

Algemene omschrijving

Mensen met dementie of een ander organisch hersensyndroom die hun cognitieve functie beïnvloedt, die duidelijk problemen hebben met zelfzorg en wiens fysieke conditie steeds kwetsbaarder wordt. Er is mogelijk geen ziektebesef en er is een aanzienlijk risico dat (mantel)zorg wordt uitgeput of wegvalt.

Beperkingen

Waarschijnlijk geen ziektebesef. Duidelijke beperking in de ADL functie. Niet in staat tot zelfzorg en het vervullen van sociale en familierollen. Ernstige beperking in het functioneren op diverse leefgebieden.

Risico

Hoog risico op zelfverwaarlozing. Risico op het uitputten of verliezen van bestaande zorgverlening.

Beloop

Langdurig van aard

Evaluatie

- Indicatieve periode van zorg: 3+ jaar
- Suggestie reviewtermijn: 6 maanden

Beoordeling huidige situatie (afgelopen 2 weken)	0	1	2	3	4
1. Hyperactief, agressief, destructief of geagiteerd gedrag					
2. Opzettelijke zelfverwonding					
3. Problematisch alcohol- of druggebruik					
4. Cognitieve problemen					
5. Lichamelijke problemen of handicaps					
6. Problemen als gevolg van hallucinaties en waanvoorstellingen					
7. Problemen met depressieve stemming*					
8. Overige psychische en gedragsproblemen*					
9. Problemen met relaties					
10. Problemen met ADL					
11. Problemen met woonomstandigheden					
12. Mogelijkheden voor het gebruiken en verbeteren van vaardigheden.**					
13. Sterke onredelijke overtuigingen					

Beoordeling historie	0	1	2	3	4
A. Geagiteerd gedrag / expansieve stemming					
B. Herhaalde zelfverwonding					
C. Bescherming van kinderen en andere kwetsbare afhankelijke volwassenen					
D. Betrokkenheid					
E. Kwetsbaarheid					
Q. Problematisch alcohol- of druggebruik					

* Bij items 7 en 8 hoeft slechts bij 1 van de twee vragen sprake te zijn van 'moet scoren'.

** beroepsmatig en vrije tijd

	moet scoren
	wordt verwacht te scoren
	kan scoren
	wordt niet verwacht te scoren
	geen data beschikbaar

24

K.

Handleiding Zorgvraagtypering forensische zorg

Handleiding zorgvraagtypering forensische zorg

29 juni 2022

Voor wie is dit document

Dit document is bedoeld voor alle behandelaren die cliënten behandelen die in de settingen forensische zorg klinisch en niet-klinisch van het Zorgprestatiemodel vallen en die een contract hebben met ForZo/JJI. Deze handleiding bevat een stappenplan op welke manier de zorgvraagtypering forensische zorg (fz) in de praktijk moet worden toegepast per 1 januari 2022.

Totstandkoming zorgvraagtypering fz

In de geestelijke gezondheidszorg is de HONOS+ vragenlijst een belangrijk onderdeel van de zorgvraagtypering van cliënten. Voor de forensische zorg is ervoor gekozen om hiervan af te wijken. Binnen de forensische zorg (strafrechtelijk en civielrechtelijk) is namelijk het verminderen van het delict/recidiverisico leidend bij behandeling met als primaire doel het beschermen van de maatschappij.

Samen met een vertegenwoordiging van het forensische zorgveld is een model voor zorgvraagtypering van fz cliënten ontwikkeld¹ met als doel om de zorginzet en -kosten primair te kunnen afstemmen op de hoogte van het recidiverisico. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande praktijk in de fz;
- Zo eenvoudig mogelijk: alleen informatie vragen waarvan de voorspellende waarde voor de behandelduur en -intensiteit (inclusief mate van beveiliging) aannemelijk of bewezen is.

Opbouw van de zorgvraagtypering fz

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is het model voor zorgvraagtypering fz opgebouwd uit drie dimensies:

- A. Recidiverisico
- B. Ernst van het delict(gedrag)
- C. Exceptionele responsiviteitsproblemen

Het recidiverisico is een centraal onderdeel van de behandeling binnen de fz en daarmee van dit model, aangezien dit iets zegt over de mate van beveiliging die nodig is voor het opstellen en bijstellen van de benodigde behandeling. Alleen het recidiverisico is echter niet voldoende. Om de schaarse middelen (tijd en geld) in te zetten waar dit het meest nodig is, moet ook rekening worden gehouden met de ernst van het delict(gedrag). Dit houdt in dat de (forensische) zorg terecht moet komen bij cliënten met de grootste kans op (herhaling van) een (zeer) ernstig delict. Tot slot is de duur en intensiteit van de behandeling afhankelijk van de beïnvloedbaarheid/leerbaarheid van de cliënt. Om deze reden is de dimensie exceptionele responsiviteitsproblemen toegevoegd.

Naast de drie dimensies maakt ook de DSM-5 onderdeel uit van zowel de zorgvraagtypering ggz als fz.

Bepalen van de scores

De behandelaar bepaalt de score per dimensie. Op de volgende pagina staan de mogelijke scores per dimensie afgebeeld.

¹ Zie document 'Contouren zorgvraagtypering fz' voor meer informatie:
https://www.forensischezorg.nl/files/contouren_zorgvraagtypering_fz.pdf

Dimensie	Naam	Scores				
		1	2	3	4	5
A.	Recidiverisico					
B.	Ernst van het delict(gedrag)	minder ernstig (-1)		ernstig (0)		zeer ernstig (+1)
C.	Exceptionele responsiviteitsproblemen		nee (0)			ja (+1)

Tabel 1: mogelijke scores per dimensie

Het scoren van deze dimensies gebeurt in 2022 op de manier zoals hieronder staat beschreven.

Recidiverisico

De behandelaar bepaalt het (actuele) recidiverisico met behulp van één van de risicotaxatie-instrumenten die ook vanuit de prestatie-indicatoren zijn voorgeschreven². Bij veroordeling voor meerdere delicten wordt uitgegaan van het meest ernstige delict. Om het recidiverisico voor elke cliënt op een vergelijkbare manier vast te leggen, worden alle risicotaxatie-instrumenten gekalibreerd naar gestandaardiseerde risk-levels op een schaal van I-V. Eind 2021 is deze kalibratie in eerste aanleg voltooid voor de SSA, HKT-R, FARE, HCR-20 en HCR-20^{1/2}. Dit betekent dat het voor deze instrumenten mogelijk is om de op de schaal van I-V (zie tabel 3) af te lezen uit de opgeleverde vertaaltabellen. Voor de overige instrumenten wordt behandelaars verzocht om het risk-level klinisch in te schatten in één van de categorieën I-V op basis van de gegeven omschrijvingen, zie tabel 3 hieronder, tot de kalibratie voor deze instrumenten in 2022 is afgerond.

Instrument	Manier van invullen 2022
HCR-20 ^{1/2} HKT-R SSA FARE	Met behulp van de cutoff scores in deze handreiking
B-SAFER FARE (mogelijk ook afgerond voor 2022) SAVRY SRP START START:AV	Gestructureerd professioneel oordeel

Tabel 2: overzicht van vertaling naar score 1-5 per risicotaxatie-instrument

De omschrijving van de vijf risicocategorieën biedt voor het klinisch oordeel een handvat. Deze omschrijvingen verschillen voor algemene recidive, geweldsrecidive en zedenrecidive. Als er geen sprake is van een seksueel of geweldsdelict wordt de tabel voor algemene recidive gehanteerd.

² Zie indicatorenengids: [Prestatie-indicatoren forensische psychiatrie](#) | Forensische Zorg

Vrouwelijke delinquenten

De tot nu toe gekalibreerde risicotaxatie-instrumenten zijn niet valide voor vrouwelijke delinquenten. Er is te weinig data van vrouwelijke delinquenten om goede berekeningen te kunnen maken en de data die er zijn laten zien dat de tot nu toe gekalibreerde instrumenten (HCR-20, HCR-20V3, HKT-R, FARE en SSA) niet goed van toepassing zijn op vrouwen. Uit eerder onderzoek bleek dat de START mogelijk een beter instrument is voor vrouwelijke delinquenten (De Vogel et al., 2019). De START is echter nog niet gekalibreerd en meer onderzoek is dus nodig.

Advies

Het advies is vooralsnog om het risico van recidive van vrouwelijke geweldsdelinquenten klinisch in te schatten op basis van de omschrijvingen die bij de verschillende risk-levels worden gegeven en hiervoor niet hun scores op de instrumenten te gebruiken. Van vrouwelijke zedendelinquenten is bekend dat hun recidivepercentage erg laag is. Voor deze groep kan dus in principe worden uitgegaan van een laag risico op zedenrecidive, Level I, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om daarvan af te wijken.

Algemene recidive

Tot nu toe zijn alleen instrumenten gekalibreerd voor zeden- en geweldsrecidive en nog niet voor algemene recidive. Bij de omschrijvingen van de risk-levels voor algemene recidive staan dan ook nog geen cutoff scores van instrumenten. Het advies is vooralsnog om het risico van algemene recidive klinisch in te schatten op basis van de omschrijvingen die bij de verschillende risk-levels voor algemene recidive worden gegeven.

Algemene recidive over de komende twee jaar

Level	Risicocategorie	Omschrijving
1	Level I	Plegers in Level I worden beschouwd als <i>laag risico</i> . Deze plegers hebben weinig tot geen identificeerbare criminogene behoeften en als deze er zijn, zijn ze vaak mild of van voorbijgaande aard. Deze plegers beschikken vaak over een pro-sociaal netwerk en hun risico op algemene recidive verschilt weinig van het risico dat een jongvolwassen man een eerste delict pleegt: 2% tot 5% over een periode van twee jaar. Voor deze plegers is geen of weinig behandeling en toezicht nodig, omdat het risico al dermate laag is dat verdere verbetering nauwelijks te bereiken is.
2	Level II	Plegers in Level II worden beschouwd als <i>beneden-gemiddeld risico</i> . Plegers in dit level hebben enkele criminogene behoeften die vaak mild en voorbijgaand van aard zijn of hebben soms acute/incidentele problemen. Ze hebben een kwetsbaar maar pro-sociaal profiel en hebben minimaal toezicht en behandeling nodig. Zonder interventie is het risico van algemene recidive beduidend hoger dan het risico dat een jongvolwassen man een eerste delict pleegt, maar lager dan het risico van de gemiddelde pleger: tussen de 5% en 29% met een gemiddelde van 19% over twee jaar. Als passend toezicht of andere interventies worden geboden, zullen de meeste plegers uit Level II overgaan naar Level I, <i>laag risico</i> .
3	Level III	Plegers in Level III worden beschouwd als <i>gemiddeld risico</i> . Deze plegers hebben vaak meerdere criminogene behoeften die variëren in ernst, waarvan sommige ernstig van aard kunnen zijn. Het risico op algemene recidive van deze groep is gemiddeld en ligt tussen de 30% en 49% over een periode van twee jaar, met een gemiddelde van 40%. Deze plegers hebben zowel toezicht als behandeling nodig, waarbij de interventies meestal een goede impact hebben op het recidiverisico. Met de juiste interventies zullen de meeste plegers uit Level III over gaan naar Level II, <i>beneden-gemiddeld risico</i> .
4	Level IV	Plegers in level IV worden beschouwd als <i>bovengemiddeld risico</i> . Ze hebben meestal meerdere criminogene behoeften, waarvan sommige chronisch en ernstig. Deze plegers zijn hardnekkige recidivisten en laten vaak chronisch crimineel gedrag zien. Hun algemene recidiverisico binnen twee jaar is hoger dan dat van de meeste plegers en ligt tussen de 50% en 84%, met een gemiddelde van 65%. Ze hebben intensieve behandeling en toezicht nodig. Interventies kunnen veel impact hebben, maar zullen niet snel resulteren in een laag recidiverisico. Met de juiste interventies zullen sommige plegers uit Level IV overgaan naar Level III, <i>gemiddeld risico</i> , en na langere tijd (10 jaar of langer) mogelijk naar Level II, <i>beneden-gemiddeld risico</i> .
5	Level V	Plegers in Level V worden beschouwd als <i>zeer hoog risico</i> . Ze hebben meerdere criminogene behoeften die vaak chronisch, ernstig, en ingesleten zijn en die zich over meerdere facetten verspreiden (psychologisch, interpersoonlijk, leefstijl). Van deze plegers is het criminele profiel ingesleten en het is vrijwel zeker dat ze zullen recidiveren, met recidivepercentages van boven de 85% binnen twee jaar, met een gemiddelde van 90%. Deze groep plegers heeft zeer intensief toezicht en uitgebreide behandeling nodig die meerdere jaren beslaat. Deze interventies kunnen impact hebben, maar dienen zich gezien het hoge risico vooral te richten op motivatie voor behandeling en gedragsregulatie. Enkele plegers uit Level V zullen met de juiste interventies doorstromen naar Level IV, <i>bovengemiddeld risico</i> , of Level III, <i>gemiddeld risico</i> . Bij vergevorderde leeftijd van de pleger kan soms level II, <i>beneden-gemiddeld risico</i> bereikt worden.

Tabel 3: omschrijving van de vijf categorieën van recidiverisico (algemene recidive)

5

Omschrijving inclusief cutoff scores voor FARE, HCR-20, HCR-20³, HKT-R en FARE voor de vijf Standardized Risk Levels voor geweldsrecidive voor mannen. (De totaalscore van de HCR-20V3 wordt bepaald door per item de hoogst gescoorde sub-items op te tellen.)

Gewelddadige recidive over de komende vijf jaar

Level	Risicocategorie	Omschrijving
1	Level I FARE scores van 0 tot aan 13 Kan nog niet worden onderscheiden met de HCR-20/ HCR-20 ³ / HKT-R ⁴	Plegers in Level I worden beschouwd als <i>laag risico</i> . Deze plegers hebben weinig tot geen identificeerbare criminogene behoeften en als deze er zijn, zijn ze vaak mild of van voorbijgaande aard. Deze plegers hebben vaak aanwijsbare bronnen van pro sociale steun en protectieve factoren op psychologische, interpersoonlijke en leefstijldomeinen. Hun risico op nieuw gewelddadig delictgedrag ligt rond de 5% in een periode van 5 jaar. Dat is vergelijkbaar met het percentage spontane, eerste geweldsdelicten onder personen met een niet-gewelddadig crimineel verleden en het percentage eerste geweldsdelicten onder jonge mannen van 18-25 jaar. Voor deze plegers is geen of weinig behandeling en toezicht nodig, omdat het risico al dermate laag is dat verdere verbetering nauwelijks te bereiken is. Van de meeste personen in Level I wordt verwacht dat ze afzien van verdere gewelddadige delicten, ook zonder interventie.
2	Level II FARE scores van 13 tot aan 26 HCR-20 scores van 0 tot aan 10 HCR-20 ³ scores van 0 tot aan 12 HKT-R scores van 0 tot aan 25	Plegers in Level II worden beschouwd als <i>beneden-gemiddeld risico</i> . Plegers in dit level hebben hooguit enkele criminogene behoeften die vaak mild en voorbijgaand van aard zijn of hebben soms acute/incidentele problemen. Ze hebben een kwetsbaar maar pro-sociaal profiel en hebben minimaal toezicht en behandeling nodig. De meeste van deze plegers hebben aanwijsbare bronnen van pro sociale steun en protectieve factoren. Wanneer sprake is van matige criminogene behoeften, wordt verwacht dat deze behoeften van voorbijgaande aard zijn en geen ingesleten problemen. Zonder interventie is het risico van geweldsrecidive hoger dan het risico dat een persoon met een niet-gewelddadig crimineel verleden een eerste geweldsdelict pleegt, maar lager dan het recidiverisico van de gemiddelde geweldpleger: ongeveer 10% over 5 jaar. Als passend toezicht of interventie wordt geboden, zullen de meeste plegers uit Level II overgaan naar Level I, <i>laag risico</i> .

⁴ Niet alle risk-levels kunnen door alle instrumenten worden onderscheiden op basis van de data die op dit moment beschikbaar is. In praktijk zal dit niet vaak tot problemen leiden, omdat de verschillende settings de voor hen meest toepasselijke instrumenten gebruiken. In gevallen waarin het relevant is om een onderscheid te kunnen maken tussen Level I en Level II, kan dus het beste de FARE worden gebruikt en in gevallen waarin het relevant is om een onderscheid te kunnen maken tussen Level IV en Level V, kan dus het beste de HCR-20/ HCR-20³/HKT-R worden gebruikt.

6

Gewelddadige recidive over de komende vijf jaar

Level	Risicocategorie	Omschrijving
3	Level III <i>FARE scores van 26 tot aan 41</i> <i>HCR-20 scores van 10 tot aan 19</i> <i>HCR-20³ scores van 12 tot aan 21</i> <i>HKT-R scores van 25 tot aan 50</i>	Plegers in Level III worden beschouwd als <i>gemiddeld risico</i> . Ze hebben vaak meerdere criminogene behoeften - variërend in ernst - op psychologische, interpersoonlijke en leefstijldomeinen. Deze behoeften vormen een belemmering voor het effectief benutten van beschikbare pro sociale middelen en protectieve factoren. Het percentage geweldsrecidive voor personen in Level III is over het algemeen gelijk aan het gemiddelde percentage geweldsrecidive in de totale populatie van geweldsdelinquenten: ongeveer 20% over een periode van 5 jaar. Deze plegers hebben zowel toezicht als behandeling nodig, waarbij de interventies meestal een goede impact hebben op het recidiverisico. Met de juiste interventies zullen de meeste plegers uit Level III over gaan naar Level II, <i>beneden-gemiddeld risico</i> .
4	Level IV <i>FARE scores van 41 en hoger</i> <i>HCR-20 scores van 19 tot aan 28</i> <i>HCR-20³ scores van 21 tot aan 30</i> <i>HKT-R scores van 50 tot aan 60</i>	Plegers in Level IV worden beschouwd als <i>bovengemiddeld risico</i> . Ze hebben vaak veel criminogene behoeften, waarvan de meeste chronisch en ernstig zijn. Er zijn waarschijnlijk aanzienlijke barrières voor het adequaat gebruik van pro sociale middelen en protectieve factoren. Hun risico van geweldsrecidive binnen 5 jaar is twee keer zo groot als dat van de gemiddelde pleger en ligt rond de 40%. Deze plegers hebben intensieve behandeling en toezicht nodig. Interventies kunnen veel impact hebben, maar zullen niet snel resulteren in een Level I. De prognose is dat veel individuen in Level IV na voldoende behandeling of positieve levensveranderingen binnen een aantal jaren overgaan naar Level III, <i>gemiddeld risico</i> en na langere tijd mogelijk naar Level II, <i>beneden-gemiddeld risico</i> .

7

Gewelddadige recidive over de komende vijf jaar

Level	Risicocategorie	Omschrijving
5	Level V <i>Kan nog niet worden onderscheiden met de FARE</i> <i>HCR-20 scores van 28 en hoger</i> <i>HCR-20³ scores van 30 en hoger</i> <i>HKT-R scores van 60 en hoger</i>	Plegers in Level V worden beschouwd als <i>hoog risico</i> . Ze hebben meestal veel criminogene behoeften, waarvan de meeste chronisch, ernstig en ingesleten zijn en zich over meerdere facetten verspreiden (psychologisch, interpersoonlijk, leefstijl). Er zijn waarschijnlijk aanzienlijke barrières voor het adequaat gebruik van pro sociale middelen en protectieve factoren. Het recidivepercentage voor plegers in Level V is drie keer het recidivepercentage van de gemiddelde geweldsdelinquent: ongeveer 60% over een periode van 5 jaar. Ze vormen daarmee een groep waarbij het optreden van recidive waarschijnlijker is dan het uitblijven ervan. Deze groep plegers heeft zeer intensief toezicht en langdurige behandeling nodig die meerdere jaren beslaat. De meeste plegers in Level V zullen uiteindelijk overgaan naar Level IV of III na voldoende behandeling of positieve levensveranderingen. Bij vergevorderde leeftijd van de pleger kan soms Level II, <i>beneden-gemiddeld risico</i> bereikt worden.

Tabel 4: omschrijving van de vijf categorieën van recidiverisico (geweldsrecidive)

8

Omschrijving voor de vijf Standardized Risk Levels voor seksuele recidive.
Gebruik de Static/Stable combinatietabel om het risk level te bepalen aan
de hand van de Static-99R en Stable-2007.

Zedenrecidive over de komende vijf jaar

Level	Risicocategorie	Omschrijving
1	Level I	Plegers in Level I worden beschouwd als laag risico. Als ze criminogene behoeften hebben, zijn dit er waarschijnlijk weinig en/of zijn ze van voorbijgaande aard. Deze plegers hebben vaak aanwijsbare bronnen van prosociale steun en sterke punten op psychologische, interpersoonlijke en leefstijldomeinen. Hun risico op nieuw seksueel delictgedrag verschilt niet van het percentage spontane, eerste zedendelicten onder personen met een niet-seksueel crimineel verleden: ongeveer 3% over een periode van 5 jaar. De prognose, gezien het toch al lage verwachte recidivepercentage, is goed. Van de meeste personen in Level I wordt verwacht dat ze afzien van verder crimineel gedrag, ook zonder interventie.
2	Level II	Plegers in Level II worden beschouwd als beneden-gemiddeld risico. De meeste van deze plegers hebben weinig criminogene behoeften en hebben aanwijsbare bronnen van prosociale steun en sterke punten. Wanneer sprake is van matige criminogene behoeften, wordt verwacht dat deze behoeften van voorbijgaande aard zijn en geen ingesleten problemen. Het risico van nieuw seksueel delictgedrag voor plegers in Level II is lager dan de gemiddelde pleger die is veroordeeld voor seksuele delicten, maar ongeveer het dubbele van plegers in Level I: ongeveer 5% over een periode van 5 jaar. Verwacht wordt dat de meeste plegers uit Level II zullen overgaan naar Level I, laag risico, als passend toezicht of andere reclasseringsstrategieën worden geboden of als ze 5 jaar delictvrij in de samenleving verblijven.
3	Level III	Plegers in Level III worden beschouwd als gemiddeld risico. Ze hebben vaak meerdere criminogene behoeften - variërend in ernst - op psychologische, interpersoonlijke en leefstijldomeinen. Deze behoeften vormen waarschijnlijk een belemmering voor het effectief benutten van beschikbare prosociale middelen en sterke punten. Het percentage seksuele recidive voor personen in Level III is over het algemeen gelijk aan het gemiddelde percentage zedendelicten in de totale populatie van zedendelinquenten: ongeveer 8% over een periode van 5 jaar. Verwacht wordt dat ongeveer de helft van de personen in Level III na voldoende behandeling of positieve levensveranderingen binnen een jaar of twee zal overgaan naar Level II, beneden-gemiddeld risico. Allen zullen uiteindelijk overgaan naar Level II of Level I als ze 10 tot 15 jaar delictvrij in de samenleving verblijven.

Zedenrecidive over de komende vijf jaar

Level	Risicocategorie	Omschrijving
4	Level IV	Plegers in Level IV worden beschouwd als bovengemiddeld risico. Ze hebben vaak veel criminogene behoeften, waarvan de meeste chronisch en ernstig zijn. Er zijn waarschijnlijk aanzienlijke barrières voor het adequaat gebruik van prosociale middelen en sterke punten. Het percentage seksuele recidive voor personen in Level IV is ongeveer twee keer het recidivepercentage voor de totale populatie zedendelinquenten: ongeveer 14% over een periode van 5 jaar. De prognose is dat veel individuen in Level IV na voldoende behandeling of positieve levensveranderingen binnen een jaar of twee overgaan naar Level III, gemiddeld risico. De meesten zullen uiteindelijk overgaan naar Level III en mogelijk ook Level II, na voldoende behandeling, positieve levensveranderingen, of als ze 10 tot 15 jaar delictvrij in de samenleving verblijven.
5	Level V	Plegers in niveau IVb worden beschouwd als sterk bovengemiddeld risico. Ze hebben vaak veel criminogene behoeften, waarvan de meeste chronisch en ernstig zijn. Er zijn waarschijnlijk aanzienlijke barrières voor het adequaat gebruik van prosociale middelen en sterke punten. Het recidivepercentage voor plegers in Level IVb is ongeveer drie tot vier keer het gemiddelde recidivepercentage voor de totale populatie zedendelinquenten: ongeveer 26,8% over een periode van 5 jaar. De meeste plegers in Level IVb zullen uiteindelijk overgaan naar Level III na voldoende behandeling, positieve levensveranderingen, of als ze 10 tot 15 jaar delictvrij in de samenleving verblijven.

Tabel 5: omschrijving van de vijf categorieën van recidiverisico (zedenrecidive)

Ernst van het delict(gedrag)

Op basis van onderzoek onder meer dan 1000 mensen werkzaam in de forensische zorg is een classificatie van delicten gemaakt, zodat er een beoordeling plaats kan vinden van de ernst van het delictgedrag en dus de ernst van de te vrezen recidive. Deze ernst van het delict(gedrag) is ingedeeld in drie categorieën, te weten minder ernstig, ernstig en zeer ernstig. Dat betekent dat de beoordelaar het (meest ernstige) delict van een patiënt opzoekt in onderstaande lijst en de classificatie hanteert die daarbij wordt vermeld.

Ernst van het delict(gedrag)

Score	Categorie	Omschrijving
+1	zeer ernstig	• Kindermoord • Zware mishandeling met de dood tot gevolg • Moord (met voorbedachten rade een ander van het leven beroven) • Verkrachting (met geweld of onder bedreiging penetreren van het lichaam) • Seksueel misbruik van iemand onder de zestien jaar • Een huurmoordenaar inschakelen/een huurmoord bevelen • Doodslag (opzettelijk een ander van het leven beroven) • Seksueel misbruik van iemand die ontoerekeningsvatbaar is (bijv. verstandelijk beperkt of buiten bewustzijn) • Iemand onder de achttien jaar aanzetten tot seksuele handelingen met een derde ('loverboys') • Kindermishandeling • Iemand onder de zestien jaar (online) bewegen tot seksuele handelingen (bijv. via de webcam) • Aanranding (met geweld of onder bedreiging seksuele handelingen verrichten, zonder penetratie) • Mensenhandel (illegale migranten dwingen te werken, sekswerk of anders) • Ontvoering (iemand van de vrijheid beroven of beroofd houden) • Gijzeling (iemand van de vrijheid beroven om bepaalde eisen kracht bij te zetten) • Zware mishandeling

Ernst van het delict(gedrag)

Score	Categorie	Omschrijving
0	ernstig	• Bezit en/of verspreiden van kinderporno • Lid zijn van een organisatie die als doel heeft het plegen van (terroristische) misdrijven • Opzettelijke brandstichting met gevaar voor personen • Iemand beneden de twaalf jaar onttrekken aan ouderlijk gezag (een kind 'lokken') • Personen werven voor gewapende strijd of terroristisch misdrijf • Berooving of overval (diefstal voorafgegaan, vergezeld of gevolgd door geweld) • Parttermishandeling • Mishandeling • Dood door schuld of roekeloosheid (zonder opzet) • Mensensmokkel (migrant illegaal over de grens brengen) • Afpersing (diefstal door bedreiging met geweld) • Opzettelijk in het openbaar een gevaarlijke situatie creëren (bijv. een draad over de weg spannen, spoorwegen belemmeren) • Bedreiging met de dood • Gedetineerde (of tbs-er) bevrijden of helpen bij een ontsnapping • Wapenhandel • Bedreiging met geweld • Necrofilie (seksuele handelingen met een overledene) • Belaging (stalking) • Doorrijden na een aanrijding • Tonen van porno aan iemand beneden de zestien jaar • Bestialiteiten (seksuele handelingen met dieren) • Dierenmishandeling • Inbraak in een woning • Verboden wapenbezit • Gluren of maken van heimelijke opnames, bijv. in douches of sauna • Uitbuiting (gebruik van iemand maken zonder daar naar waarde voor te belonen) • Kind te vondeling leggen • Import of export van drugs • Chantage (diefstal door bedreiging met negatieve gevolgen) • Vervaardigen van drugs • Opsturen van een valse bom • Opzettelijke brandstichting met gevaar voor goederen

Ernst van het delict(gedrag)

Score	Categorie	Omschrijving
0	ernstig	•Rijden onder invloed •Exhibitionisme/schennis van de eerbaarheid •Wederspanning (zich verzetten tegen een politieagent door het gebruik van geweld of het dreigen ermee) •Handel in drugs •Oplichting •Brand door schuld (onopzettelijk) •Aanzetten tot haat of discriminatie •Iemand verbergen die een strafbaar feit heeft gepleegd •Bezit van dierenporno •Diefstal

13

Ernst van het delict(gedrag)

Score	Categorie	Omschrijving
-1	minder ernstig	•Computer gerelateerde misdrijven (bijv. hacken) •Inbraak in een openbare ruimte •Witwassen (geld uit misdrijven een legale status geven) •Verduistering (onrechtmatig bezit van goederen, bijv. huurauto niet terugbrengen) •Grafschennis •Milieugevaarlijke stoffen dumpen •Vernieling (beschadiging, onbruikbaar maken of wegmaken van een goed van een ander) •Valse bommelding •Valse aangifte van een strafbaar feit •Smaad of laster •Valse verklaring onder ede afleggen •Autodiefstal •Vervalsen van officiële documenten (bijv. paspoort) •Hulp bij zelfdoding •Afbreking van een zwangerschap buiten de wettelijke kaders •Bedrieglijke bankbreuk (zichzelf onterecht failliet verklaren of expres failliet laten gaan) •Vervalsen van geld •Opzetheling (verkopen van gestolen goederen) •Overtreden van een rijverbod (bijv. na inname van het rijbewijs) •Rijden zonder geldig rijbewijs •Willens en wetens vals geld uitgeven •Joyriding (rijden in iemand anders auto zonder toestemming) •Insubordinatie (weigeren van een bevel van een meerdere of bijv. een politieagent) •Flessentrekkerij (bijv. ergens eten of tanken en weggaan zonder te betalen) •Bijstandsfraude (bijv. onterechte uitkering) •Winkeldiefstal •Belastingontduiking •Verzekeringsfraude (bijv. valse claims indienen, of valse informatie verstrekken) •Schuldheiling (kopen van gestolen goederen) •Belediging van een ambtenaar in functie •Namaken van merken en/of deze willens en wetens verkopen •Valse gegevens verschaffen (bijv. bij aanhouding) •Bezitten van drugs

Tabel 6: omschrijving van de 3 categorieën van ernst van het delict(gedrag)

14

Exceptionele responsiviteitsproblemen

De onderbouwing van de omschrijving wat responsiviteit inhoudt is nog in ontwikkeling. In 2022 zal verder worden gewerkt aan een wetenschappelijke onderbouwing van cliëntkenmerken die de responsiviteit gedurende de behandeling beïnvloeden. De behandelaar schat in of sprake is van exceptionele responsiviteitsproblemen voor zijn/haar cliënt en vult dit in 2022 in op basis van een klinische inschatting betreffende de omschrijving in onderstaande tabel. De mogelijke scores hiervoor zijn ja (0) of nee (+1).

Score	Categorie	Omschrijving
0	nee	Is er bij de patiënt sprake van grote responsiviteitsproblemen die de behandeling bemoeilijken? Denk daarbij aan ernstige psychiatrische of persoonlijkheidsstoornissen die de leerbaarheid of de samenwerking negatief beïnvloeden en die op zichzelf niet of heel moeilijk behandelbaar zijn, zoals beperkte cognitieve vermogens, een hoge mate van psychopathie of ernstige stoornissen op het autistisch spectrum. Indien dit niet het geval is, kies deze score.
+1	ja	Is er bij de patiënt sprake van grote responsiviteitsproblemen die de behandeling bemoeilijken? Denk daarbij aan ernstige psychiatrische of persoonlijkheidsstoornissen die de leerbaarheid of de samenwerking negatief beïnvloeden en die op zichzelf niet of heel moeilijk behandelbaar zijn, zoals beperkte cognitieve vermogens, een hoge mate van psychopathie of ernstige stoornissen op het autistisch spectrum. Indien dit wel het geval is, kies deze score.

Tabel 7: omschrijving van de 2 categorieën van exceptionele responsiviteitsproblemen

Werking in het Elektronisch Patiëntendossier (EPD)

De behandelaar vult in het EPD de score per dimensie handmatig in. Dit betekent concreet een score I, II, III, IV of V voor recidiverisico, een vinkje bij 'minder ernstig', 'ernstig' of 'zeer ernstig' bij ernst van het delict(gedrag) en een vinkje bij 'ja' of 'nee' bij exceptionele responsiviteitsproblemen.

De uitkomst van het invullen van bovenstaande drie dimensies is een simpele optelsom die in het EPD is ingebouwd. Deze uitkomst wordt de zorgvraagtypecode genoemd. Deze code typeert de cliënt in de forensische zorg en is een inschatting van de benodigde behandelduur en -intensiteit van de cliënt. De mogelijke combinaties en uiteindelijke score staan in de tabel.

Recidiverisico	Ernst van het delict(gedrag)	Exceptionele Responsiviteits problemen	Zorgvraagtype code
I: Laag	Minder Ernstig	Nee	0
		Ja	1
	Ernstig	Nee	1
		Ja	2
	Zeer Ernstig	Nee	2
		Ja	3
II: Beneden-Gemiddeld	Minder Ernstig	Nee	1
		Ja	2
	Ernstig	Nee	2
		Ja	3
	Zeer Ernstig	Nee	3
		Ja	4
III: Gemiddeld	Minder Ernstig	Nee	2
		Ja	3
	Ernstig	Nee	3
		Ja	4
	Zeer Ernstig	Nee	4
		Ja	5
IV: Bovengemiddeld	Minder Ernstig	Nee	3
		Ja	4
	Ernstig	Nee	4
		Ja	5
	Zeer Ernstig	Nee	5
		Ja	6
V: Hoog	Minder Ernstig	Nee	4
		Ja	5
	Ernstig	Nee	5
		Ja	6
	Zeer Ernstig	Nee	6
		Ja	7

Tabel 8: overzicht mogelijke combinaties van scores

Moment van scoren

Alle scores worden (opnieuw) bepaald op het moment dat de risicotaxatie moet worden afgenomen volgens de meettermijn die in de indicatoren is opgenomen. Dit betekent voor nieuwe cliënten uiterlijk binnen 3 maanden voor reguliere zorgaanbieders en binnen 6 maanden voor FPC's. Bij bestaande cliënten betekent dit afhankelijk van het instrument na uiterlijk 365 dagen. Het is dus niet nodig om alle cliënten al op 1 januari 2022 te scoren. Alle cliënten beschikken op deze manier uiterlijk 1 januari 2023 over een score per dimensie en een eindscore.

Kader van scoren

De zorgvraagtypering beoogt een indruk te geven van de (verdere) behandelduur en intensiteit die nodig is om een patiënt veilig deel te kunnen laten nemen aan de samenleving. Belangrijk is dat de risicotaxatie-instrumenten die gebruikt worden ook vanuit dat kader gescoord worden. Dat betekent dat eventuele risk-management gebonden aan een forensisch kader niet moet worden geïncorporeerd in de scores. Bijvoorbeeld: voor een patiënt in een gesloten tbs-setting zonder enige vorm van verlof kan het recidiverisico in die situatie laag zijn, maar tevens kan lange, intensieve behandeling nog steeds nodig zijn om patiënt succesvol te kunnen resocialiseren. Voor de zorgvraagtypering worden in dat geval dus de scores gebruikt die zijn ingevuld voor het kader 'beëindiging van het toezicht of de maatregel'.

Waarvoor wordt de score gebruikt

De optelsom van de drie dimensies leidt tot een eindscore, de zogenaamde 'zorgvraagtypecode'. Deze code wordt in het EPD opgeslagen en meegegeven op de factuur richting ForZo/JJI. ForZo/JJI heeft geen beschikking over de onderliggende scores per dimensie. De zorgvraagtypecode geeft ForZo/JJI informatie over de verwachte behandelduur en intensiteit van de betreffende cliënt.

De NZa ontvangt zowel de score per dimensie als de uiteindelijke zorgvraagtypecode met het doel om het model voor zorgvraagtypering te evalueren en verder te ontwikkelen in de toekomst.

Evaluatie model

Vanaf 2022 verzamelen ForZo/JJI en de NZa data over de geleverde (gefactureerde) behandeling en de bijbehorende zorgvraagtypecode. Deze informatie wordt gebruikt om het model voor zorgvraagtypering fz te evalueren. De verwachting is dat cliënten met hogere codes gemiddeld meer/langer/intensievere behandeling nodig hebben dan cliënten met lagere codes.

Bijlage 1: Schema waaruit de risk levels vanuit de Static-99R/Stable-2007

		STABLE-2007 Scores																					
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20+	
Static-99R Scores	-3	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	II	II	III	III	III	III	III	III	III	III	III	
	-2	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	II	II	III	III	III	III	III	III	III	III	III	
	-1	I	I	II	II	II	II	II	II	II	II	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	
	0	I	I	II	II	II	II	II	II	II	II	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	
	1	II	II	II	III	III	III	III	III	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	
	2	II	II	II	III	III	III	III	III	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V
	3	II	II	II	III	III	III	III	III	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V
	4	III	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V
	5	III	III	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V
	6	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Static-99R Scores	7	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
	8	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
	9	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
	10	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
	10+	III	III	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

L.

Foutcorrectie in het declaratieverkeer

Foutcorrectie in het declaratieverkeer

Datum: 18 oktober 2021

Status: Definitief

In de [nadere regel van de NZa](#) staat welke informatie-elementen met de declaratie moeten worden meegestuurd. Na verzending van de declaratie kan blijken dat een informatie-element op de declaratie niet juist is. In dit document wordt beschreven of, en zo ja hoe, fouten in informatie-elementen op de declaratie moeten worden gecorrigeerd. Let op: Het gaat nadrukkelijk over fouten en niet over informatie-elementen waarvan de inhoud wijzigt in de tijd.

De manier waarop fouten moeten worden gecorrigeerd verschilt per informatie-element. In de tabel in deze notitie is voor ieder informatie-element aangegeven hoe om te gaan met fouten op een declaratie. Het gaat hier om fouten die worden opgemerkt door de zorgaanbieder nadat de declaratie is verzonden. Er zijn twee manieren om fouten te corrigeren.

1. Fouten corrigeren met terugwerkende kracht
 - Voor dit informatie-element moet de declaratie de feitelijke situatie op het moment van zorglevering juist weergeven.
 - Verzonden declaraties waarin dit informatie-element niet juist is, moeten worden gecrediteerd.
 - Proces: De correctie wordt doorgevoerd in het EPD en de eerder verstuurde declaratie wordt gecrediteerd. De fout wordt zo met terugwerkende kracht hersteld.

→ In tabel weergegeven als 'met terugwerkende kracht'

2. Fouten niet corrigeren met terugwerkende kracht
 - Voor dit informatie-element hoeven fouten niet met terugwerkende kracht gecorrigeerd te worden.
 - De juiste waarde wordt vermeld vanaf de eerstvolgende declaratie. Verzonden declaraties waarin dit informatie-element niet juist is, worden dus niet gecorrigeerd.
 - Proces: De correctie wordt doorgevoerd in het EPD en vanaf de eerstvolgende declaratie wordt voor het informatie-element de juiste waarde meegestuurd.

→ In tabel weergegeven als 'vanaf de eerstvolgende declaratie'

Soms staat een informatie-element niet op de declaratie. Dan is foutcorrectie voor de declaratie niet van toepassing. Uiteraard geldt ook voor die informatie-elementen dat de administratie op orde moet zijn, maar dit leidt per definitie niet tot crediteringen van declaraties.

→ In de tabel weergegeven als 'niet van toepassing'

Voorbeeld: het informatie-element (c2) 'AGB-code regiebehandelaar'

Als de patiënt een nieuwe regiebehandelaar krijgt, is dat een wijziging in de tijd. Bij de eerste zorgprestatie onder de nieuwe regiebehandelaar, wordt op de declaratie de AGB-code van de nieuwe regiebehandelaar vermeld. Er is geen sprake van een fout.

Als echter bij zorgprestatie geleverd onder de nieuwe regiebehandelaar op de declaratie nog steeds de AGB-code van de vorige regiebehandelaar wordt meegestuurd is dit wel een fout. De declaratie moet aansluiten bij de feitelijke situatie op het moment van zorglevering. Uit de onderstaande tabel blijkt dat voor informatie-element (c2) 'AGB-code regiebehandelaar' de correctie met terugwerkende kracht van toepassing is. Dit betekent dat de declaraties met de 'verkeerde' regiebehandelaar moeten worden gecrediteerd en opnieuw moeten worden ingediend.

Informatie-categorie	Informatie-element	Fouten corrigeren bij declaratie
<i>A. Gegevens zorgaanbieder</i>	a1. Naam zorgaanbieder	Vanaf de eerstvolgende declaratie
	a2. AGB-code zorgaanbieder	Met terugwerkende kracht
<i>B. Gegevens patiënt</i>	b1. Naam (ggz)	Vanaf de eerstvolgende declaratie
	b2. Geboortedatum (ggz)	Vanaf de eerstvolgende declaratie
	b3. BSN (ggz en fz)	Met terugwerkende kracht
	b4. Zorgtrajectnummer (ggz en fz)	Met terugwerkende kracht
	b5. Startdatum zorgtraject	Met terugwerkende kracht
	b6. Verzekerdnummer (ggz)	Vanaf de eerstvolgende declaratie
	b7. UZOVI-code (ggz en fz)	Vanaf de eerstvolgende declaratie
	b8. Strafrechtsketennummer (fz)	Met terugwerkende kracht
	b9. Plaatsingsbesluitnummer (fz)	Met terugwerkende kracht
	b10. Begindatum plaatsingsbesluit (fz)	Niet van toepassing
	b11. Einddatum plaatsingsbesluit (fz)	Niet van toepassing
	b12. Begindatum forensische titel (fz)	Met terugwerkende kracht

	b13. Einddatum forensische titel (fz)	Met terugwerkende kracht
<i>C. Gegevens behandeling</i>	c1. Naam regiebehandelaar	Niet van toepassing
	c2. AGB-code regiebehandelaar	Met terugwerkende kracht
	c3. AGB-code verwijzer	Met terugwerkende kracht
<i>D. Gegevens zorgvraag ggz</i>	d1. DSM-hoofdgroep	Met terugwerkende kracht
	d2. DSM-5 classificatie (niet in geval van voormalige bggz)	Niet van toepassing
	d3. Gb-ggz profiel (alleen in geval van voormalig bggz)	Met terugwerkende kracht
	d4. Zorgvraagtypering Volledig	Niet van toepassing
	d5. Zorgvraagtypering Dynamisch	Niet van toepassing
	d6. Zorgvraagtypering Dynamisch met volledige HoNOS+ afgenomen	Niet van toepassing
	d7. Antwoorden op HoNOS+ vragen	Niet van toepassing
	d8. Input in Zorgvraagtyperings-instrument Dynamisch	Niet van toepassing
	d9. Geadviseerde zorgvraagtype	Niet van toepassing
	d10. Gekozen zorgvraagtype	Met terugwerkende kracht
	d11. Privacyverklaring actief	Met terugwerkende kracht
	d12. Wvggz/Wzd historie	Niet van toepassing
	d13. Acute ggz historie	Niet van toepassing
	d14. Verblijfshistorie	Niet van toepassing
<i>E. Gegevens zorgvraag fz</i>	e1. Recidiverisico	Niet van toepassing
	e2. Ernst van het delict(gedrag)	Niet van toepassing

	e3. Exceptionele responsiviteit	Niet van toepassing
	e4. Zorgvraagtype	Met terugwerkende kracht
	e5. DSM-hoofdgroep (fz)	Met terugwerkende kracht
	e6. DSM-5 classificatie	Niet van toepassing
<i>F. Gegevens prestatie</i>	f1. Prestatiecode	Met terugwerkende kracht
	f2. Prestatie	Niet van toepassing
	f3. Uitvoeringsdatum	Met terugwerkende kracht
	f4. Starttijd consult (alleen in geval van werkwijze conform 3.1 lid 2)	Met terugwerkende kracht
	f5. Gedeclareerd tarief (per prestatie)	Met terugwerkende kracht
	f6. Naam zorgverlener die de prestatie heeft geleverd	Met terugwerkende kracht
	f7. AGB-code zorgverlener die de prestatie heeft geleverd	Met terugwerkende kracht
	f8. Beroep zorgverlener die de prestatie heeft geleverd conform de veldnorm (indien zorgverlener geen AGB-code heeft en f7 niet ingevuld kan worden)	Met terugwerkende kracht
	f9. Zorglabel	Met terugwerkende kracht
	f10. Contractnummer (fz)	Met terugwerkende kracht

M.

Spelregels correct registreren en declareren

Spelregels correct registreren en
declareren

Zorgprestatiemodel GGZ & FZ

22 juli 2025

In het programma zorgprestatiemodel werken deze partijen samen:

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Spelregel Planning = realisatie	5
3	Spelregel Minimale betrokkenheid regiebehandelaar	7
3.1	<i>Spelregel.....</i>	7
3.2	<i>Standaarduitzonderingen</i>	8
4	Spelregel Diagnostiek voorafgaand aan onverzekerde zorg	10
4.1	<i>Uitgangspunten</i>	10
4.2	<i>Spelregel.....</i>	11
4.3	<i>Toelichting.....</i>	11
5	Spelregel Groepsconsulten	12
6	Spelregel Reistijd.....	14
6.1	<i>Definitie reistijd</i>	14
6.2	<i>Registratie</i>	14

1 Inleiding

Spelregels

De werkgroep Verantwoording en Controle formuleert veldafspraken met het oog op een correcte registratie en facturatie van zorgprestaties. Deze veldafspraken moeten helpen om beheersing van risico's zoveel mogelijk in systemen en processen van zorgaanbieders en zorgverzekeraars in te richten.

Onderdeel van de veldafspraken zijn spelregels over correct registreren en declareren. Deze spelregels kunnen worden ingebouwd in systemen en bedrijfsprocessen kunnen hierop worden aangepast. In deze notitie worden vijf spelregels vermeld die door het programma Zorgprestatiemodel zijn vastgesteld.

- A. Planning = realisatie
- B. Minimale betrokkenheid regiebehandelaar
- C. Diagnostiek voorafgaand aan onverzekerde zorg
- D. Groepsconsulten
- E. Reistijd

De Spelregel 'Diagnostiek voorafgaand aan onverzekerde zorg' geldt niet voor de forensische zorg.

Functionele beschrijvingen van geautomatiseerde controles

Om de spelregels te vertalen naar concrete toepassingen in het EPD zijn functionele beschrijvingen van geautomatiseerde controles opgesteld. Deze staan in een apart document.

2 Spelregel Planning = realisatie

- a. Consulten binnen het Zorgprestatiemodel worden geregistreerd volgens de daadwerkelijk gerealiseerde directe tijd.
- b. Zorgaanbieders die zich houden aan de spelregels (lid c) én voldoen aan de randvoorwaarden (lid d) mogen bij de consultregistratie in plaats van gerealiseerde tijd (lid a) uitgaan van geplande tijd. Gepland betekent dat de starttijd en de duur van het consult vóór de geplande start van het consult zijn vastgelegd. De spelregel kan dus niet worden toegepast voor ongeplande zorg.

Spelregels

- c. De spelregels waar zorgaanbieders zich aan moeten houden:
 - i. Periodieke vergelijking
Periodiek (minimaal 1 keer jaar) stelt de zorgaanbieder vast dat de geplande directe tijd gemiddeld overeenkomt met de gerealiseerde tijd.¹ De manier waarop de zorgaanbieder deze periodieke vergelijking invult is vrij. Wanneer de zorgaanbieder constateert dat de geplande directe tijd gemiddeld niet overeenkomt met gerealiseerde tijd, worden de agendavoering en registratie van consulten door de zorgaanbieder vanaf dat moment (zonder terugwerkende kracht) aangepast.
 - ii. Transparant agendabeheer ('hoe')
De zorgaanbieder heeft kenbare richtlijnen voor het beheer van de agenda met een uniforme aanpak die een audittrail mogelijk maakt.
 - iii. Realistische agendavoering ('wat')
De zorgaanbieder heeft maatregelen genomen om een realistische agendavoering te ondersteunen.
 - iv. Waarborgen controlebaarheid patiënt
Vooraf worden geplande starttijd en duur van het consult aan de patiënt bekend gemaakt. De geplande starttijd van het consult wordt op de declaratie aan de zorgverzekeraar meegegeven. NB: geldt niet voor forensische zorg.
 - v. Afwijkingen detecteren
Bij afwijkingen van meer dan 15 minuten t.o.v. de geplande tijd dient het consult te worden aangepast op basis van de daadwerkelijk bestede tijd (geldt zowel naar boven als beneden). Het is de verantwoordelijkheid van de behandelaar om een afwijking te signaleren en de registratie van het consult aan te passen.

¹ De NZa berekent tarieven op basis van gerealiseerde tijd. De periodieke vergelijking is bedoeld om de NZa meer zekerheid te geven dat geplande tijd gemiddeld overeenkomt met gerealiseerde tijd.

Randvoorwaarden

- d. De randvoorwaarden waar zorgaanbieders aan moeten voldoen:
 - i. Zorgaanbieders maken transparant (voor patiënten en zorgverzekeraars²) welke werkwijze zij hanteren bij de vastlegging van consulten:
 - a. Registratie op basis van werkelijk gerealiseerde tijd, of
 - b. Registratie op basis van planning = realisatie.De informatie mag een generiek karakter hebben en kan bijvoorbeeld bij de algemene informatie over facturering staan op de website van een zorgaanbieder.
 - ii. Zorgaanbieders voeren een administratie die inzichtelijk maakt wanneer en door wie een prestatie is geleverd.
 - iii. Zorgaanbieders zorgen voor een goede informatievoorziening over de spelregels aan zorgprofessionals en patiënten.
- e. Jaarlijks worden de spelregels geëvalueerd.

² In de forensische zorg geldt deze verplichting niet ten opzichte van patiënten.

3 Spelregel Minimale betrokkenheid regiebehandelaar

Het Landelijk Kwaliteitsstatuut beschrijft de rol van de regiebehandelaar in de ggz. Zorgaanbieders moeten hun proces inrichten volgens de minimale eisen uit dit kwaliteitsstatuut.³ In het zorgprestatie-model hebben partijen een veldafspraken over de tijdelijke invulling van het regiebehandelaarschap gemaakt.

In de forensische zorg is het Kwaliteitskader FZ van toepassing. Deze spelregel geldt ook voor de forensische zorg.

De regiebehandelaar heeft een belangrijke rol. Partijen willen voorkomen dat de zorg te lang doorgaat zonder dat de regiebehandelaar via directe tijd is betrokken. Daarom is deze spelregel over correct registreren en declareren opgesteld.

3.1 Spelregel

Zorg dat uw patiënt binnen 42 dagen een regiebehandelaar ziet

Opent u een nieuw zorgtrajectnummer? Dan moet de regiebehandelaar binnen 42 dagen een consult registreren. De termijn begint te lopen bij het eerste consult van de patiënt.⁴

Wordt dit eerste consult gedaan door de regiebehandelaar? Dan voldoet u aan de spelregel.

Soms mag dit ook ná 42 dagen

Zijn er in de 42 dagen minder dan 5 consulten geregistreerd? Dan mag u over de 42 dagen heen gaan. Het 5^e consult moet dan met de regiebehandelaar zijn.

Een consult door twee behandelaren telt als twee consulten. Wordt het 5^e consult gedaan door de regiebehandelaar en een andere behandelaar? Dan voldoet u aan de spelregel.

³ In dit model staat aangegeven wat zorgaanbieders in de ggz geregeld moeten hebben op het gebied van kwaliteit en verantwoording om curatieve geestelijke gezondheidszorg in het kader van de zorgverzekeringswet te kunnen verlenen. We bedoelen nadrukkelijk niet het eigen kwaliteitsstatuut, maar het Landelijk Kwaliteitsstatuut.

⁴ Met 'consult' bedoelen we in deze spelregel ook een groepsconsult (ongeacht duur) en de overige prestatie 'Consult acute ggz binnen budget'.

Wat als ik niet aan de spelregel voldoe?

Lukt het de regiebehandelaar niet om de patiënt op tijd te zien? Dan worden de consulten vanaf de 43^e dag (of vanaf het 5^e consult) niet vergoed. Dit geldt vanaf datzelfde moment ook voor eventuele andere zorgprestaties (zoals toeslagen en verblijf). U mag deze consulten en andere zorgprestaties niet declareren. Vanaf het eerstvolgende feitelijk geleverde consult door de regiebehandelaar zijn de zorgprestaties weer declarabel.

Komt een patiënt terug in zorg en vallen de prestaties onder hetzelfde zorgtrajectnummer? Dan hoeft u niet opnieuw aan deze spelregel te voldoen. Maar als u nog niet aan de spelregel had voldaan, dan moet dat alsnog.

Wanneer de regiebehandelaar wordt betrokken is aan de zorgprofessional en hangt af van het beleid van de organisatie.

3.2 Standaarduitzonderingen

Soms hoeft u niet aan de spelregel te voldoen

In een aantal situaties hoeft u niet aan de spelregel te voldoen. Die uitzonderingen sommen we hieronder op. Is er sprake van zo'n uitzondering? Dan moet dit blijken uit het EPD. U zet dan het bijpassende zorglabel op de factuur naar de zorgverzekeraar.

A. Wijziging financiering

De patiënt kreeg zorg welke uit een andere financieringsstroom werd vergoed en krijgt nu zorg uit de Zvw. De patiënt houdt dezelfde zorgvraag.

- De patiënt gaat van Jeugdwet over naar Zvw
- De patiënt gaat van forensische zorg over naar Zvw
- De patiënt gaat van Wlz over naar Zvw
- De patiënt was niet verzekerd of anders-verzekerd⁵ en valt nu onder Zvw

We verwachten in deze situaties wel dat de regiebehandelaar binnen redelijke termijn de patiënt ziet.

Vermeld bij deze uitzondering het zorglabel G02 'Uitzondering spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar: wijziging financiering' bij de prestatie op de factuur.

⁵ Te denken valt aan andere nationaliteit, gemoedsbezwaarden, onverzekerbare vreemdelingen, asielzoekers etc.

B. Overige uitzonderingen

Onder 'overige uitzondering' wordt verstaan een uitzondering die de zorgaanbieder en zorgverzekeraar gezamenlijk zijn overeengekomen. De zorgaanbieder en zorgverzekeraar overleggen samen of er sprake is van zo'n overige uitzondering. Dit gebeurt voordat de zorgaanbieder de prestaties declareert. De uitzondering moet worden vastgelegd in het EPD.

Vermeld bij een overige uitzondering het zorglabel G01 'Uitzondering spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar: overige uitzonderingen' bij de prestatie op de factuur.

4 Spelregel Diagnostiek voorafgaand aan onverzekerde zorg

4.1 Uitgangspunten

- Zorginstituut Nederland heeft aangegeven dat het consult (de consulten) waarin wordt vastgesteld dát de zorgvraag zal leiden tot onverzekerde zorg mag worden vergoed als verzekerde zorg, maar dat het aan het veld is om hier een begrenzing in aan te brengen. Het mag namelijk niet zo zijn dat diagnostische consulten worden gebruikt om een onverzekerde diagnose te behandelen.
- Enkel zorg waarop de patiënt redelijkerwijs is aangewezen en die voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk komt voor vergoeding in aanmerking. De lijst van onverzekerde diagnoses valt niet onder de stand van wetenschap en praktijk.
- De inrichting van de diagnostische fase verschilt per zorgaanbieder. Er kan bijvoorbeeld een 'diagnostiekstraat' zijn (verschillende testen en consulten op 1 dag) maar ook losse consulten met 1 zorgverlener of losse consulten met 2 zorgverleners. We gaan ervan uit dat zorgaanbieders te goeder trouw handelen en de diagnostiek zo inrichten dat het vaststellen of zorg onverzekerd is zo kort mogelijk duurt.
- Het is niet mogelijk om met alle situaties rekening te houden. Daarom kiezen we voor één generieke spelregel.
- In het zorgprestatiemodel rekenen we niet meer af in trajecten, daarom kiezen we niet voor een grens in tijd maar in aantal consulten.
- Deze spelregel verandert niet dat zorgaanbieders moeten vaststellen of het gaat om onverzekerde zorg zodra het redelijkerwijs mogelijk is.
- De spelregel geldt niet voor de forensische zorg.

4.2 Spelregel

Maximaal 4 diagnostiekconsulten

Opent u een nieuw zorgtrajectnummer met diagnostiekconsult(en) en stelt u een niet verzekerde diagnose? Dan worden er niet meer dan 4 diagnostiekconsulten uit de basisverzekering vergoed (ongeacht de duur van de consulten). Een consult door twee behandelaren telt als twee consulten.

4.3 Toelichting

Als er vóór het 4^e consult geconstateerd wordt dat er sprake is van een onverzekerde diagnose, mogen de diagnostiekconsulten vanaf dat moment niet in rekening worden gebracht bij de zorgverzekeraar. De spelregel is nadrukkelijk geen vrijbrief om altijd 4 diagnostiekconsulten te registreren voordat geconstateerd kan worden dat er sprake is van een onverzekerde diagnose.

Behandelconsulten bij een van de diagnoses op de lijst onverzekerde diagnoses worden in het geheel niet vergoed uit de basisverzekering.

5 Spelregel Groepsconsulten

Bij een consult met twee of meer patiënten is sprake van een groepsconsult. De prestatie groepsconsult is volgens de NZa een eenheid vanaf 15 minuten contact per zorgverlener per patiënt. Een groepsafspraken in de agenda van een zorgverlener wordt dus uiteindelijk geregistreerd in één of meerdere prestaties groepsconsult. De prestatiecode (en daarmee het tarief) wordt bepaald door de groepsgrootte en door de beroepscategorie waarbinnen de behandelaar valt.

Hoe bepaal ik de groepsgrootte?

U bepaalt de groepsgrootte voor elke eenheid van 15 minuten. Voor elke eenheid kijkt u hoeveel patiënten op enig moment aanwezig waren. Hierbij geldt:

- Patiënten van alle financieringsstromen (dus ook bijvoorbeeld Wlz of Jeugdwet) en alle settings tellen mee.
- Indien een patiënt die aanwezig zou zijn niet op enig moment van de eenheid van 15 minuten aanwezig is, geldt dit als no-show. De afwezige telt dan ook niet mee voor de berekening van de groepsgrootte van die eenheid.
- Zijn er naasten van een patiënt aanwezig? Alle naasten van 1 patiënt (inclusief de eventueel aanwezige patiënt zelf) tellen als 1 deelnemer.

Hoe bepaal ik de totale duur van het groepsconsult?

Bij groepsconsulten geldt altijd het principe 'planning = realisatie'. Dat betekent:

- Geplande eenheden van 15 minuten gelden als gerealiseerde eenheden, behalve als de realisatie van het totale groepsconsult meer dan 15 minuten afwijkt van de geplande tijd. Als dat zo is, moet u opnieuw kijken hoeveel eenheden van 15 minuten zijn volgemaakt.
- Een behandelaar moet de geplande eenheid (voor zolang deze duurt) aanwezig zijn om deze te kunnen registreren.

Overig

De overige spelregels waar zorgaanbieders zich aan moeten houden:

- Transparant agendabeheer
De zorgaanbieder heeft kenbare richtlijnen voor het beheer van de agenda met een uniforme aanpak die een audittrail mogelijk maakt.
- Realistische agendavoering

De zorgaanbieder heeft maatregelen genomen om een realistische agendavoering te ondersteunen.

- **Waarborgen controlemogelijkheid patiënt**
Vooraf worden geplande starttijd en duur van het consult aan de patiënt bekend gemaakt. De geplande starttijd van het consult wordt op de declaratie aan de zorgverzekeraar meegegeven. NB: geldt niet voor forensische zorg.
- **Informatievoorziening**
De zorgaanbieder zorgt voor een goede informatievoorziening over de spelregels aan zorgprofessionals en patiënten.

6 Spelregel Reistijd

6.1 Definitie reistijd

Reistijd: De tijd die de zorgverlener, in het kader van een consult, werkelijk besteedt aan het reizen van en naar de patiënt die buiten een locatie van zorgaanbieder behandeling, begeleiding of verpleging ontvangt (NZa, Beleidsregel Prestaties en tarieven geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg).

Voor reistijd kennen we de volgende toeslagen:

- Geestelijke gezondheidszorg - Reistijd tot 25 minuten
- Geestelijke gezondheidszorg - Reistijd vanaf 25 minuten
- Forensische zorg - Reistijd tot 45 minuten
- Forensische zorg - Reistijd vanaf 45 minuten

6.2 Registratie

Registratie van reistijd vindt plaats op basis van werkelijke tijd. Het gaat om totaal afgelegde (dus werkelijk bestede) reistijd voor de heen- en terugreis:

De duur van de heen- en terugreis tel je bij elkaar op. Op basis daarvan moet de juiste toeslag worden bepaald.

Hoe registreer ik reistijd bij doorreizen?

Bij het doorreizen naar verschillende patiënten geldt de basisregel dat reistijd niet dubbel in rekening mag worden gebracht. Er zijn twee manieren om dit in te richten:

- De heen- en terugreis registreren bij de laatste patiënt (aanbevolen)

De 'heen en terug'-reis wordt toegekend aan patiënt C.

- De heen- en terugreis registreren bij de eerste patiënt

De 'heen en terug'-reis wordt toegekend aan patiënt A.

Mag ik bij een no-show wel reistijd declareren bij de zorgverzekeraar?

Nee. Reistijd is een toeslag en in de beleidsregel staat dat je een toeslag niet zelfstandig kunt declareren, maar alleen bij een consult. Bij een no-show is er geen consult, dus ook geen toeslag voor reistijd.

N.

V&C-lijst 2025

Leeswijzer Verantwoording- en controlelijst 2026 (definitief)

Deze leeswijzer hoort bij het tabblad 'V&C-lijst - 2026'.

Algemeen

Deze lijst is bedoeld als hulpmiddel voor alle aanbieders die zorg leveren in de Zvw en FZ. Zowel de instellingen die over zijn op Horizontaal Toezicht als instellingen en vrijgevestigden die op een andere manier verantwoord zijn. Het onderhoud van deze lijst vindt vanaf 2024 plaats door de Werkgroep HT en het Zorgprestatie-model, een werkgroep binnen de governance van Horizontaal Toezicht Zorg. De **rode teksten** in de V&C-lijst 2026 zijn teksten die zijn aangevuld of geupdate ten opzichte van de V&C-lijst 2025.

Beheersing

Kolom J beschrijft de mogelijke (technische) inrichting van application en IT-dependent controls in het EPD en andere systemen van de zorgaanbieder.
Voor het beheersen van de risico's kan gebruik gemaakt worden van al bestaande kaders. Denk hierbij aan materiële controles, control framework, etc.

Prioritering

Prioritering geeft een duiding van de gemiddelde risico-inschatting van de landelijke partijen. Maar de feitelijke prioritering op risiconiveau, vindt plaats per zorgaanbieder. Wat voor de ene zorgaanbieder een laag risico is, kan voor een andere zorgaanbieder een verhoogd risico zijn. Het is belangrijk dat zorgaanbieders hier zelf een zorgvuldig proces voor inrichten. Soms wordt in de prioritering onderscheid gemaakt tussen aanbieders die over zijn op HT en aanbieders die niet over zijn op HT.

Gepast gebruik

Per 2026 zijn de gepast gebruik risico's uit de V&C-lijst verwijderd. Op dit moment kunnen die gepast gebruik risico's vanuit het oogpunt van rechtmatigheid onvoldoende concreet worden gemaakt in de V&C-lijst.

Aanbevelingen

Voor een goede beheersing is het van belang dat er landelijke, eenduidige spiegelinformatie ter beschikking komt. Er wordt in proeftuinen gewerkt aan de ontwikkeling hiervan.

Literatuurlijst

Nza: www.nza.nl/zorgsectoren/geestelijke-gezondheidszorg-ggz-en-forensische-zorg-fz
Informatiekaarten: www.nza.nl/zorgsectoren/geestelijke-gezondheidszorg-ggz-en-forensische-zorg-fz
Spelregels: www.zorgprestatie-model.nl/downloads
Veldafspraken: www.zorgprestatie-model.nl/downloads
Veldnorm beroepen in de ggz en fz: www.zorginzicht.nl/binaries/content/assets/zorginzicht/kwaliteitsinstrumenten/veldnorm-beroepen-in-de-geneeskundige-geestelijke-gezondheidszorg-en-de-forensische-zorg.pdf

Versie december 2025 (definitief)

ID	Thema	Prioritering	Correct Registreren & declareren	Potentieel risico	ZW - instellingen	ZVW - vrijgevestigden	FZ	Aanbevelingen/inrichting beheersing Betreft application en IT-dependent controls in het EPD en systemen van de zorgaanbieder
A.01	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd waarbij een rechtmatige verwijzing of plaatsingsbesluit (fz) ontbreekt.	V	V	V	Zw: Automatisch inlezen van verwijzing via verwijzingsportal en geautomatiseerde controles in het EPD op aanwezigheid, geldigheid en bevoegdheid verwijzer (conform landelijke verwijzingsafspraken GGZ). Extra aandacht voor: - Aanwezigheid - Tijdigheid (voor het eerste consult) - Geldigheid (9 maanden tot datum aanmelding) (NB: niet 1e consult!) - Bevoegdheid verwijzer (in ieder geval huisarts, medisch specialist, straatdokter, verder afhankelijk van contract en polisvoorwaarden) - Volledigheid (alle velden gevuld, zie NHG-Richtlijn Informatie-uitwisseling huisarts - GGZ: de envelop 2017) - Huisarts informeren bij doorverwijzing of geen verwijzing (in geval van legitieme uitzonderingsituaties) FZ: Digitaal plaatsingsbesluit inregelen binnen het EPD.
A.02	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg (bijv. aan het systeem/ nabestaanden) wordt gedeclareerd die is geleverd na datum overlijden patiënt.	V	V	V	Dichtzetten van de mogelijkheid om consulten en verblijf na overlijden te registreren. Registratie mag in ieder geval niet afleiden tot een declarabel product.
A.03	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	HT-aanbieders: B. Laag risico correct registreren en declareren Niet HT-aanbieders: A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat consulten worden gedeclareerd ten laste van de Zw, terwijl er sprake is van een onverzekerde interventie of een conditioneel verzekerde interventie die niet aan de voorwaarden voldoet.	V	V		Zw: Het is mogelijk om met tekstmining/tekstcontrole een controle in te richten in het EPD (conform ZN Circulaire therapieën GGZ).
A.04	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat er consulten worden gedeclareerd ten laste van de Zw na het vaststellen dat er sprake is van een onverzekerde diagnose.	V	V		Onverzekerde diagnoses, spelregel 'diagnostiek voorafgaand aan onverzekerde zorg' & melding bij registratie van onverzekerde diagnose inbouwen in EPD van zorgaanbieders. Zelfbetalen mogelijk houden. Het EPD moet niet afdwingen dat er een verzekerde diagnose wordt gekozen. Het EPD moet afdwingen dat zorgprestaties geleverd bij een onverzekerde diagnose niet gedeclareerd kunnen worden ten laste van de Zw.
A.04a	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	HT-aanbieders: B. Laag risico correct registreren en declareren Niet HT-aanbieders: A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat er consulten worden gedeclareerd ten laste van de Zw, terwijl sprake is van een conditioneel verzekerde diagnose waarbij niet aan de voorwaarden wordt voldaan.	V	V		Bij diagnoses die onder voorwaarden verzekerd zijn een signalering inrichten in het EPD.
A.05	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	C. Gepat. Gebruik risico's	V	Het risico dat verlaagde zorg wordt gedeclareerd, waarbij voor- of nadeel geen bevestiging met instrument is ingezet.	V	V		

A.06	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd ten laste van de Zvw of FZ, terwijl deze zorg behoort tot een andere financieringsstroom.	V	V	V	V	Aanbevelingen: - Harde grens van 1095 dagen inbouwen voor geneeskundige GGZ - Medewerkers die enkel onder andere wetten tijdschrijven, geen tijd laten schrijven in Zvw (uitzetten). - Signalering op domeinoverstijgende patiënten, tbv interne controle (enkel bij aanbieders die zorg aanbieden vanuit meerdere financieringsstromen van toepassing). - Signalering op inzet agogische beroepen op snijvlak Zvw (behandeling) en WMO (begeleiding). - FZ: Signalering op consulten voor somatische zorg (bijv. consulten door huisartsen) bij cliënten waarvan de zorgverzekering niet is opgeschort
A.07	Aanspraak & Onverzekerde Zorg	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg dubbel wordt gedeclareerd ten laste van verschillende financieringsstromen.	V	V	V	V	Systeeminrichting: aanwezigheidsdagen Wlz, Zvw, JW en FZ niet gelijktijdig declareabel. Bijvoorbeeld door een koppeling tussen aan/afwezigheidslijsten en declaratie. Signalering parallelle declaraties op domeinoverstijgende cliënten.
AG.01	Acute GGZ	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat er een regulier consult wordt gedeclareerd terwijl er sprake is van Acute GGZ binnen budget.	V	V	V	V	Periode acute GGZ koppelen aan registratiesysteem waarin patiënt is vastgelegd als 'acute' (ivm budgetfinanciering). Harde inrichting bij de afleiding declareerbare overige producten in het EPD al tijdens periode acute GGZ reguliere consulten worden vastgelegd.
AG.02	Acute GGZ	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een overige prestatie Acute GGZ binnen budget wordt gedeclareerd terwijl geen sprake (meer) is van een crisissituatie.	V	V	V	V	Periode acute GGZ koppelen aan registratiesysteem waarin patiënt is vastgelegd als 'acute' (ivm budgetfinanciering). Harde inrichting bij de afleiding acute GGZ prestaties na maximaal drie dagen.
AG.04	Acute GGZ	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een prestatie acute GGZ wordt gedeclareerd met een niet toegestane toeslag.	V	V	V	V	Inrichten als niet toegestane combinatie.
B.01	Beroepen	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat voor een behandelaar die niet aan de eisen van het beroep voldoet consulten worden gedeclareerd.	V	V	V	V	Toeslag reistijd acute GGZ is wel toegestaan als toeslag (zie: <u>beleidsregel prestaties en tarieven geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg</u>). Controle bij instroom medewerker en bij wijziging van functie op diploma/bij registratie via HR-systeem. Koppeling tussen HR-systemen en het EPD (via autorisatiematrix). Koppeling met AGB-register Vektis (voor zover eisen overeenkomen). Aandacht voor periodiciteit van de controles, wanneer automatische koppelingen om eisen te toetsen ontbreken.
B.02	Beroepen	C. Gaps: Gebuik risico's		Het risico dat zorgverleener niet worden ingezet die passend/gewijzigd zijn bij de zorgvraag van de patiënt.	V	V	V	V	
B.04	Beroepen	C. Gaps: Gebuik risico's		Het risico dat zorgverleener worden ingezet die niet passend/gewijzigd zijn bij de zorgvraag van de patiënt.	V	V	V	V	
B.05	Beroepen	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd door fictieve behandelaren.	V	V	V	V	Ervoor zorgen dat dummy codes niet gedeclareerd kunnen worden (dummycodes mogen niet doordat op ieder consult de naam van de (regie)behandelaar moet worden genoteerd).
C.04a	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een individueel consult wordt gedeclareerd, dat niet feitelijk is geleverd.	V	V	V	V	Inrichten in EPD: - geen consult autoriseren zonder beloop of verslaglegging (dit geldt ook voor ongeplande zorg). - controle dubbele declaraties van consulten. - signalering tijdsranges in relatie tot duur consulten. - groepsconsult met 1 persoon wordt afgeleid naar regulier consult / mag niet afleiden naar een groepsconsult. - tekstmining/tekstcontrole Eventueel: Deelwaarmeming (afhankelijk van bovengenoemde)

C.04b	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een groepsconsult wordt gedeclareerd, dat niet feitelijk is geleverd.	V	V	V	V	Inrichten in EPD: - geen consult autoriseren zonder beloop of verslaggeving (dit geldt ook voor ongeplande zorg). - controle dubbele declaraties van consulten. - signalering tijdsranges in relatie tot duur consulten. - groepsconsult met 1 persoon wordt afgeleid naar regulier consult / mag niet afleiden naar een groepsconsult. - tekstmining/tekstcontrole Eventueel: Deelwaarneming (afhankelijk van bovengenoemde)
C.05a	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een individueel consult wordt gedeclareerd, waar indirecte tijd is meegenomen binnen de duur van het consult.	V	V	V	V	Inrichten in EPD: - Afleiding van indirecte tijd mag niet komen tot een declarabel product. - Historische vergelijkingen (bijv. - gemiddelde directe tijd per patient / consultsoort of - range / behandelaar) - Tekstmining/tekstcontrole
C.05b	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een groepsconsult wordt gedeclareerd, waar indirecte tijd is meegenomen binnen de duur van het consult.	V	V	V	V	Inrichten in EPD: - Afleiding van indirecte tijd mag niet komen tot een declarabel product. - Historische vergelijkingen (bijv. - gemiddelde directe tijd per patient / consultsoort of - range / behandelaar) - Tekstmining/tekstcontrole
C.06	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een consult in meerdere consulten wordt opgeknipt en gedeclareerd waarbij er geen sprake is van een zorginhoudelijke reden.	V	V	V	V	Kauze tussen a) deelwaarneming of een b) signalering/blokkade als key control. Signalering toepassen bij twee of meer zelfde type consulten op één dag met dezelfde behandelaar waarbij tijdsparren tussen consulten minder dan 60 minuten bedraagt. Binnen de HT-relatie kan op basis van ingerichte processen en daaruit voortkomende risico's (in overleg met representerende zorgverzekeraar) het aantal minuten zowel naar beneden als boven worden bijgesteld. a) Selectie deelwaarneming: meerdere consulten op één dag: - met dezelfde patiënt en/of naaste(n) van de patiënt; - van hetzelfde type (diagnostiek / behandeling) - door dezelfde behandelaar b) IT dependent control op signalering van meerdere consulten op één dag: - met dezelfde patiënt en/of naaste(n) van de patiënt; - van hetzelfde type (diagnostiek/behandeling); - door dezelfde behandelaar (transparant maken van opvolging signaleringen) Eventueel: Deelwaarneming (afhankelijk van bovengenoemde)
C.06a	Consulten	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat asynchrone digitale zorg (van hetzelfde type diagnostiek / behandeling) als meerdere consulten wordt gedeclareerd.	V	V	V	V	Inrichten in het EPD: - Samenvoegen van meerdere korte consulten voor digitale zorg op 1 dag. - Wanneer dit niet mogelijk is dan signalering op meerdere korte consulten voor digitale zorg op 1 dag. Zie ook NZa-instructie: Wanneer en hoe registreer ik een consult bij asynchrone digitale zorg? https://www.nza.nl/documenten/vragen-en-antwoorden/wanneer-en-hoe-registreer-ik-een-consult-bij-asynchrone-digitale-zorg
C.10	Consulten	C. Gepat. Gebuik risico-		Het risico dat consulten, overige prestaties en toelagen worden gedeclareerd die niet gepast zijn. Denk aan: - meer of minder consulten dan medisch noodzakelijk - meer of minder behandelingen dan medisch noodzakelijk - inzet voor gepaste zorg	V	V	V	V	

C.11	Consulten	HT-aanbieders: B. Laag risico correct registreren en declareren Niet HT-aanbieders: A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een behandelconsult wordt gedeclareerd in plaats van een diagnostiekconsult.	V	V	V	V	Historische vergelijkingen (periodieke rapportages) - verhouding diagnostiek/behandeling in aantallen afspraken - verhouding diagnostiek/behandeling in duur IT-dependent control (signalering of blokkade), bijvoorbeeld - behandelconsult terwijl diagnose nog niet bekend is --> transparant maken opvolging signaleringen Overig: Vanuit agenda zorgdragen voor juiste afleiding naar consultancytype.
C.12	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een diagnostiekconsult wordt gedeclareerd in plaats van een behandelconsult.	V	V	V	V	Historische vergelijkingen (periodieke rapportages) - verhouding diagnostiek/behandeling in aantallen afspraken - verhouding diagnostiek/behandeling in duur IT-dependent control (signaleringen), bijvoorbeeld - diagnostiekconsulten na bekend worden diagnose --> transparant maken opvolging signaleringen Overig: Vanuit agenda zorgdragen voor juiste afleiding naar consultancytype.
C.13	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat dagbesteding wordt gedeclareerd als consult (zowel in ambulante als klinische setting).	V			V	Application controls: - De registratie van dagbesteding mag niet afleiden naar een declarabel consult. - Beroep van activiteiten begeleider uitsluiten van registratie van declarabele consulten binnen het ZPW.
C.14	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat vaktherapie wordt gedeclareerd als consult in een klinische setting.	V			V	Application Control: De registratie van vaktherapie tijdens een klinische setting mag niet afleiden naar een declarabel consult. Evt. aanvullen met IT-dependent Control naar consulten vaktherapie tijdens klinische setting. Zw: De registratie van vaktherapie tijdens een klinische periode mag niet afleiden naar een declarabel product. Is dit niet mogelijk dan kan het beroep van vaktherapeut mogelijk worden uitgesloten van registratie van declarabele consulten.
C.15	Consulten	HT-aanbieders: B. Laag risico correct registreren en declareren Niet HT-aanbieders: A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een groepsconsult wordt gedeclareerd waarbij niet wordt voldaan aan de definitie van een groepsconsult of waar het aantal patiënten per tijdseenheid niet juist is bepaald.	V	V		V	Application Control: Telling op basis van op enig moment aanwezig aantallen patiënten tijdens 'blok'. Inrichten in EPD: het type groepsconsult koppelen aan het aantal deelnemers groepsconsult. Zie ook definitie bepaling van een groepsconsult.
C.16	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een OZP Verkenmend gesprek (OV8000) wordt gedeclareerd waarbij er geen sprake is van betrokkenheid van een ggz-professional opgenomen in de veldnorm beroepen in de ggz en fz en een professional uit het sociaal domein.	V				
D.03	Declaratie	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd waarbij cliëntgegevens niet juist, (tijdig) en volledig zijn geregistreerd. Voor FZ: forensische titel, status plaatsing, plaatsingsbesluitnummer, SKN.	V	V	V	V	WID & BSN check in proces inrichten. Afdwingbaarheid in declaratie dat cliëntgegevens gevuld moet zijn.
D.04	Declaratie	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd waarbij verzekeringsgegevens niet juist, (tijdig) en volledig zijn geregistreerd	V	V			Ingericht in FCS (FZ) controles dat alle verplichte gegevens aanwezig zijn. COV-controlen in proces inrichten.
D.05	Declaratie	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd waarbij niet alle vereiste informatie-elementen voor de betreffende declaratie worden meegegeven aan de declaratie.	V	V			Afdwingbaarheid in declaratie dat informatie-elementen gevuld moeten zijn. Uitzondering: als informatie-element redelijk kenwijs niet aanwezig kan zijn.
D.07	Declaratie	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat declaraties niet plaatsvinden tegen de afgesproken tarieven of de maximum tarieven overschrijden.	V	V	V	V	Tarieven per zorgverzekeraar en DJI inrichten.
D.08	Declaratie	B. Laag risico correct registreren en declareren		Het risico dat gegevens op declaratie niet overeenkomen met de registratie	V	V		V	Automatische koppeling tussen registratie en facturatie
FZ.01	Beroepen	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorgaanbieder niet gekwalificeerde en/of aantoonbaar bevoegde en vakbekwame professionals inzet.				V	

FZ.02	Beroepen	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de inzet van stagiaires en/of leerlingen niet als bovenstaand wordt aangemerkt.			V	
FZ.03	Consulten	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat bij een strafbeschikking niet aanwijzingen (art. 25/310a 3 Sv (aanwijzing OM-strafbeschikking 2022.A003)) meer dan 20 behandelbijeenkomsten geleverd worden.			V	
FZ.04	Verblijf	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat VOV inzet niet voldoet aan de veldsprak verblifsi intensiteiten forensische zorg.			V	
FZ.05	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een ZZP en/of EP en/of VPT wordt gedeclareerd die niet feitelijk is geleverd.			V	
FZ.06	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de gedeclareerde ZZP niet voldoet aan de verblijfskenmerken (setting, nachtdienst en leveringsvoorwaarden) conform de NZa prestatiebeschrijving.			V	
FZ.07	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de gedeclareerde ZZP (begeleiding, behandeling of dagbesteding) niet voldoet aan de gekwantificeerde zorgbehoefte conform zorgplan en aan de minimale uren criterium conform de NZa prestatiebeschrijving.			V	
FZ.08	Dagbesteding	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de afronding van aan dagactiviteiten besteed tijd niet wordt geregistreerd en gedeclareerd conform de geldende afrondingsmethodiek.			V	
FZ.09	Afwezigheidsdagen	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de declaratie van afwezigheidsdagen niet voldoet aan het uitvoeringskader afwezigheidsdagen forensische zorg.			V	
FZ.10	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de EP prestatie H153 wordt gedeclareerd zonder dat daar een psychiatrische diagnose ligt.			V	
FZ.11	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de EP prestatie H150 wordt gedeclareerd zonder dat sprake is van onplanbare zorg.			V	
FZ.12	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat meer dan 24,9 uur begeleiding per week per patiënt wordt gedeclareerd.			V	
FZ.13	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat meer dan 9 dagdelen dagbesteding per week per patiënt wordt gedeclareerd.			V	
FZ.14	Onderaannemers	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat gedeclareerde zorg is verleend door onderaannemers voor wie geen toestemming is verleend door ForZo/J1 (dit geldt niet voor TBS-zorg met dwangverpleging beveiligingsniveau 4).			V	
FZ.15	Zorgvraagtypering	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een prestatie wordt gedeclareerd waarbij de zorgvraagtypering ontbreekt of niet juist is.			V	
FZ.16	ZZP/EP	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat indirecte tijd wordt gedeclareerd.			V	
FZ.17	Declaratie	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat dezelfde zorg dubbel wordt gedeclareerd door de onderaannemer en de hoofdaannemer, omdat de onderaannemer zelf ook een contract met DJ1 heeft.			V	Inrichten in EPD bij zorgaanbieder van welke situatie er sprake is.
IE.01	Informatie-element	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat er geen privacyverklaring in het dossier aanwezig is bij een declaratie waarbij verschillende informatie elementen ontbreken zoals diagnosehoofdgroep en/of het zorgvraagtype.	V			Privacieverklaring koppelen aan informatie patiënt. Dan automatisch d11 vullen met <ja> bij te factureren prestaties en halfjaarlijkse aanlevering informatie.
K.01	Kwaliteitskenngetal	C. Gepat-Gebuurkrisis		Het risico dat het op dat moment gedeclareerde landelijke kwaliteitskenngetal niet wordt geregistreerd.			V	
OP.01	Overige prestaties	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een overige prestatie wordt gedeclareerd die niet feitelijk is geleverd conform voorwaarden. Zie de beleidsregel van de NZa voor de lijst met overige prestaties.	V		V	Waar mogelijk geautomatiseerd inrichten op basis van informatietabel overige prestaties en toeslagen.
OP.03	Overige prestaties	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een toeslag wordt gedeclareerd die niet feitelijk is geleverd conform voorwaarden. Zie de beleidsregel van de NZa voor de lijst met toeslagen.	V		V	Waar mogelijk geautomatiseerd inrichten op basis van informatietabel overige prestaties en toeslagen.
P.01	Planning = realisatie	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een zorgaanbieder die gebruik maakt van de veldsprak planning = realisatie voor individuele consulten niet voldoet aan de voorwaarden van de spelregels correct registreren en declareren inzake planning = realisatie.	V		V	In het EPD vastleggen voor welke zorg planning = realisatie geldt (welk team, welke periode). Inrichting conform de veldsprak planning = realisatie.
RB.01	Regiebehandelaar	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd waarbij de regiebehandelaar (ZwJ)/hoofdbehandelaar (FZ) onbevoegd is.	V		V	Signalering of data-analyse op achteraf aanpassen consulten.
RB.02	Regiebehandelaar	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat zorg wordt gedeclareerd zonder dat voldaan wordt aan spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar.	V		V	Inrichten in EPD wie regiebehandelaar mag zijn.
					V		V	Inbouwen in EPD-systemen dat consulten niet kunnen worden gedeclareerd als niet aan spelregel wordt voldaan (let op uitzonderingen). Inrichting conform de veldsprak minimale betrokkenheid regiebehandelaar.

S.01	Setting	B. Laag risico correct registreren en declareren	✓	Het risico dat een setting niet conform registratie wordt gedeclareerd	✓		✓	Application Controls: Afgeleide setting in declaratie is gelijk aan geregistreerde setting Inrichten op basis van informatikaart setting van de NZa
S.02	Setting	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de geregistreerde setting niet aansluit bij de feitelijke omstandigheden (zie tabel 1 en 2 in Informatikaart NZa).	V		V	Application Controls: Geregistreerde setting sluit aan de feitelijke omstandigheden (zie tabel 2 in Informatikaart NZa).
S.03	Setting	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat het 'afwegingskader monodisciplinair, multidisciplinair en outreaching' (tabel 3 uit informatikaart NZa) niet correct wordt toegepast in de registratie.	V		✓	Inrichten op basis van informatikaart setting van de NZa tabel 1 en 2. Transparantie over inrichting en structurele herijking van de inrichting van settings: de zorgaanbieder maakt op basis van de stappen uit de notitie 'Het verantwoord van settings' (maart 2022) transparant hoe setting binnen de organisatie is ingericht en hoe men hier toezicht op houdt. Binnen Horizontaal Toezicht zijn eigen afspraken gemaakt over het verantwoord van settings. Zie daarvoor de notitie 'Het verantwoord van settings binnen Horizontaal Toezicht' (december 2025).
S.04	Setting	C. Gepast Gebruik risico's		Het risico dat een setting wordt gedeclareerd die niet passend is bij de zorgvraag van de patiënt	✓		✓	
V.01	Verblijf	A. Verhoogd risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat een verblijfsprestatie wordt gedeclareerd die niet feitelijk is geleverd.	V		V	Inbouwen in EPD systemen: - Koppeling tussen 'tijdstip/datum' van opname/ontslag naar afleiden verblijfsprestatie - Koppeling tussen aan-/afwezigheid slijst en registratie en afleiden verblijfsprestatie - Inrichten specifieke criteria Tekstmining/tekstcontrole op nachtelijke aan- of afwezigheid
V.02	Verblijf	C. Gepast Gebruik risico's		Het risico dat een verblijfsprestatie wordt gedeclareerd die niet passend is geleverd: - zorgvraag van de patiënt - extra aandacht voor: - verblijfswaarde (incl. VMA) - af-en-op-schaling - juiste financieringsform - medische noodzaak opname - beveiligingsniveau	✓		✓	
ZL.01	Zorglabel	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat geen of een onjuist zorglabel wordt gebruikt bij de declaratie.	V		V	Waar mogelijk automatiseren. Zie het document 'Verwistypen en zorglabels'. Reeds gemaakte afspraken in de contractering worden gerespecteerd.
ZT.04	Zorgtraject	D. Instellingsoverstijgende risico's	V	Het risico dat voor zorg uitgevoerd in onderaanneming een apart zorgtraject wordt gedeclareerd in plaats van onderlinge dienstverlening.	V		V	In EPD borgen (formulier overdracht: zorgtrajectnummer als verplicht veld)
ZT.05	Zorgtraject	B. Laag risico correct registreren en declareren	V	Het risico dat de openingsdatum van het zorgtraject niet gelijk is aan de startdatum van de eerste prestatie op het declaratiebericht.	V		V	Borgen dat de startdatum van de eerste prestatie gelijk is aan de startdatum op het declaratiebericht.

Factsheet Basis-ggz in het zorgprestatiemodel

Factsheet

Basis-ggz in het zorgprestatiemodel

In het zorgprestatiemodel vervallen de bekostigingsschotten. De basis-ggz en de gespecialiseerde ggz (hierna s-ggz) worden afgerekend met zorgprestaties. Het echelon basis-ggz blijft wel bestaan, maar de manier waarop de basis-ggz zichtbaar wordt gemaakt, verandert. Het onderscheid tussen basis-ggz en s-ggz wordt zichtbaar via verplichte informatie-elementen die gekoppeld zijn aan een zorgprestatie. Het onderscheid is namelijk niet meer zichtbaar aan de zorgprestaties zelf.

Voor de patiënten in de s-ggz wordt verplicht de DSM-hoofdgroep vermeld op de factuur. Voor de patiënten in de basis-ggz moet in plaats daarvan als verplicht informatie-element het basis-ggz profiel worden vastgelegd op de factuur.¹ De volgende coderingen worden gehanteerd²:

- GBG01 Basis ggz kort
- GBG02 Basis ggz middel
- GBG03 Basis ggz intensief
- GBG04 Basis ggz Chronisch

De inhoud van deze profielen zal worden vastgelegd in een veldafpraak. In de bijlage bij deze factsheet staan de definities van de vier profielen. De definities zijn overgenomen uit de regelgeving Generalistische basis-ggz van 2021.

Tijdens de diagnostiekfase wordt bepaald welk profiel van toepassing is. Verplichte vastlegging van de profielen op de factuur is alleen van toepassing bij behandelconsulten. Het profiel kan worden aangepast als tijdens de behandelingen blijkt dat daartoe aanleiding is. Het nieuwe profiel wordt dan vanaf het volgende behandelconsult meegestuurd.

Voor de private afspraken UMAMI en ELEO zijn twee zorglabels beschikbaar:

- S02 Basis-ggz UMAMI
- S03 Basis-ggz ELEO

Deze labels kunnen worden vastgelegd bij de patiënten waar deze private afspraken op van toepassing zijn. Deze twee labels kunnen alleen naast een basis-ggz profiel worden vastgelegd. Ze zijn dus geen vervanging daarvan.

Samenvatting

	Declareren	Verplicht informatie-element behandelconsulten op factuur	Private specifieke zorglabels
Basis-ggz	Zorgprestaties	Basis-ggz profielen	UMAMI ELEO
S-ggz	Zorgprestaties	DSM-hoofdgroep	-

¹ Voor alle zorg in de ggz wordt een DSM 5 diagnose geregistreerd. Voor basis-ggz wordt hierover geen informatie vermeld op de factuur.

² GBG01 Onvolledig behandeltraject staat wel in de nadere regel en in de codelijst, maar wordt niet gebruikt.

Bijlage: Definitie profielen

Patiëntprofielen

Elk van de in het vorige lid bedoelde prestaties is gebaseerd op een afzonderlijk patiëntprofiel.

A. Generalistische basis-ggz Kort (BK)

Het patiëntprofiel dat hoort bij deze prestatie is:

- Er is sprake van een DSM stoornis;
- De gemiddelde zorgvraagzwaarte betreft problematiek van lichte ernst;
- Er is sprake van een laag risico;
- Er is sprake van een enkelvoudig beeld tot lage complexiteit;
- Er zijn aanhoudende/persisterende klachten. Eerdere interventies hebben onvoldoende effect bewerkstelligd.

B. Generalistische basis-ggz Middel (BM)

Het patiëntprofiel dat hoort bij deze prestatie is:

- Er is sprake van een DSM stoornis;
- De gemiddelde zorgvraagzwaarte betreft problematiek van matige ernst;
- Er is sprake van een laag tot matig risico;
- Er is sprake van een enkelvoudig beeld tot lage complexiteit;
- De duur van de klachten beantwoordt aan de criteria uit de DSM richtlijn voor het betreffende ziektebeeld.

C. Generalistische basis-ggz Intensief (BI)

Het patiëntprofiel dat hoort bij deze prestatie is:

- Er is sprake van een DSM stoornis;
- De gemiddelde zorgvraagzwaarte betreft ernstige problematiek;
- Er is sprake van een laag tot matig risico;
- Er is sprake van een enkelvoudig beeld tot lage complexiteit;
- De duur van de klachten beantwoordt aan de criteria uit de richtlijn voor het betreffende ziektebeeld.

D. Generalistische basis-ggz chronisch (BC)

Het patiëntprofiel dat hoort bij deze prestatie is:

- Er is sprake van een DSM stoornis;
- De gemiddelde zorgvraagzwaarte betreft risicogevoelige stabiele of instabiele chronische problematiek of ernstige problematiek in remissie;
- Er is sprake van een laag tot matig risico.

Toelichting bij patiëntprofielen

A. Generalistische basis-ggz Kort (BK)

Binnen de prestatie worden verschillende behandelcomponenten aangeboden die passen bij de individuele zorgvraagzwaarte van de individuele patiënt en waarbij sprake kan zijn van gezamenlijke zorgverlening door behandelaars. De NZa stelt de inhoud van de prestatie niet op detailniveau vast. Het is aan de zorgaanbieders (in samenspraak met verzekeraars) om binnen de kaders van de prestatieomschrijving een passend zorgaanbod te organiseren voor de patiënt. Voorwaarde is dat dit uiteraard dient te gebeuren binnen de door de NZa vastgestelde tariefruimte.

Het patiëntprofiel is gebaseerd op vijf objectieve criteria (DSM stoornis, ernst problematiek, risico, complexiteit en beloop klachten). In de prestatie is niet alleen de ernst van de stoornis meegenomen, maar ook de mate waarin de vijf criteria bij de patiënt aanwezig zijn.

Er is sprake van relatief weinig kernsymptomen maar deze zijn wel voldoende om een diagnose te stellen. De impact van de klachten op het dagelijks functioneren is beperkt, de patiënt ervaart een zekere belemmering in het dagelijks functioneren.

Er zijn ondanks de aanwezigheid van klachten/symptomen geen aanwijzingen die duiden op gevaar voor ernstige zelfverwaarlozing of verwaarlozing van naasten, decompensatie, suïcide, geweld of automutilatie.

Er is weliswaar sprake van comorbiditeit of problematiek ten aanzien van persoonlijkheid, zwakzinnigheid, somatische factoren of psychosociale en omgevingsproblemen, maar deze interfereert niet met de behandeling van de hoofddiagnose.

B. Generalistische basis-ggz Middel (BM)

De kernsymptomen behorend bij het ziektebeeld zijn aanwezig en er is sprake van waarneembare beperkingen in het dagelijks functioneren.

Ondanks de aanwezigheid van klachten/symptomen zijn er geen aanwijzingen die duiden op gevaar voor ernstige zelfverwaarlozing of verwaarlozing van naasten, decompensatie, suïcide, geweld of automutilatie. Is wel sprake van een latent gevaarsrisico dan staan daar beschermende factoren

tegenover zoals: adequate coping, werk of structurele daginvulling en een steunsysteem waarop men dagelijks kan terugvallen voor toezicht, zorg, praktische en emotionele steun.

Er is sprake van comorbiditeit of problematiek ten aanzien van persoonlijkheid, zwakzinnigheid, somatische factoren of psychosociale en omgevingsproblemen, maar deze interfereert niet met de behandeling van de hoofddiagnose.

C. Generalistische basis-ggz Intensief (BI)

De meeste symptomen behorend bij het ziektebeeld zijn aanwezig. Er is sprake van uitval en/of substantiële beperkingen in het dagelijks functioneren.

Er zijn ondanks de aanwezigheid van klachten/symptomen geen aanwijzingen die duiden op gevaar. Is er wel sprake van een latent gevaarsrisico, dan

staan er beschermende factoren tegenover, zie prestatie Middel.

Er is sprake van comorbiditeit of problematiek ten aanzien van persoonlijkheid, zwakzinnigheid, somatische factoren of psychosociale en omgevingsproblemen, maar deze interfereert niet met de behandeling van de hoofddiagnose.

D. Generalistische basis-ggz Chronisch (BC)

Er zijn ondanks de aanwezigheid van klachten/symptomen geen aanwijzingen die duiden op gevaar voor ernstige zelfverwaarlozing of verwaarlozing van naasten, decompensatie, suïcide, geweld of automutilatie. Is er wel sprake van een latent gevaarsrisico, dan staan daar beschermende factoren tegenover, zie prestatie Middel.

P.

Vermelden van zorgvraagtypering ggz op de factuur

Vermelden van zorgvraagtypering ggz op de factuur

Definitief, 26 april 2023

Aanleiding

Het vermelden van het zorgvraagtype ggz bij behandelconsulten en verblijfsdagen is in sommige situaties (nog) niet mogelijk. Dit kan leiden tot declaratieproblemen, omdat deze informatie op de factuur moet worden vermeld bij behandelconsulten en verblijfsdagen. In deze notitie staat een tijdelijke oplossing voor de periode tot 1 april 2023 en een structurele oplossing voor de periode daarna.

Achtergrondinformatie

In de [regeling ggz en fz](#) van de NZa staat dat welke informatie-elementen met betrekking tot de zorgvraag moeten worden geregistreerd en vermeld bij de declaratie. Het zorgvraagtype ggz moet per patiënt worden geregistreerd, maar niet als er alleen diagnostiekconsulten zijn geleverd. Bij alle andere zorgprestaties (zoals behandelconsulten en verblijfsdagen) moet deze informatie worden meegestuurd. Er is één algemene uitzonderingsregel: informatie-elementen die redelijkerwijs niet aanwezig kunnen zijn, hoeven niet te worden geregistreerd. Als diagnose kan eventueel een werkdiagnose worden vermeld.

Zorgverzekeraars hebben de regelgeving vertaald naar [Logische Controle Beschrijvingen](#) (LCB's). De LCB GGZ-0680 leidt tot afwijzing als de verplichte informatie-elementen niet zijn vermeld. Ook de EI-standaard is zo opgezet dat bij declaraties van behandelconsulten en verblijfsdagen op de aanwezigheid van het zorgvraagtype ggz wordt gecontroleerd. Tot slot zijn veel EPD's ook zo ingericht dat een declaratie van behandelconsulten of verblijfsdagen niet verstuurd kan worden zonder zorgvraagtype ggz.

Er zijn twee zorglabels die in deze situaties kunnen worden toegepast.

Situatie	Oplossing tot 1 april 2023	Oplossing vanaf 1 april 2023
G05 Dit zorglabel kan in de volgende twee zorginhoudelijke uitzonderingssituaties ¹ worden gebruikt bij zorgprestaties anders dan diagnostiekconsulten:	Zo snel mogelijk alsnog zorgvraagtype ggz vaststellen. Als het zorgvraagtype ggz is vastgesteld en in de twee weken daaraan voorafgaand behandelconsulten en/of verblijfsdagen zijn uitgevoerd zonder vermelding van het	Zo snel mogelijk alsnog zorgvraagtype ggz vaststellen. Tot het moment van vaststellen, wordt zorglabel G05 (Zorgvraagtype ggz met reden niet aanwezig) vastgelegd en vermeld op de factuur.

¹ In het programma Zorgprestatiemodel is afgesproken dat in deze uitzonderingssituaties ook de DSM-hoofdgroep vaak nog ontbreekt. Voordat dit zorglabel ook voor de DSM-hoofdgroep gebruikt kan worden, onderzoeken we eerst hoe dit technisch te realiseren is. Tot die tijd dient ook bij dit zorglabel de DSM-hoofdgroep vermeld te worden.

1: de regiebehandelaar kan onmogelijk een betrouwbaar zorgvraagtype vaststellen vanwege het psychiatrisch toestandbeeld van de patiënt (zoals delier of ernstige intoxicatie) of; 2: er worden om zorginhoudelijke redenen (zoals een noodzakelijk systeemgesprek of detoxbehandeling) één of meer zorgprestaties, anders dan enkel diagnostiekconsulten, geleverd voordat het behandelplan en/of de diagnose zijn vastgesteld. Dit zorglabel kan worden gebruikt tot maximaal 42 dagen vanaf de datum van de eerste zorgprestatie die bij het zorgtrajectnummer geregistreerd is.	zorgvraagtype ggz, mag het zorgvraagtype ggz met terugwerkende kracht worden vastgelegd bij deze zorgprestaties. Voor deze situatie is de NZa akkoord met antidateren. Meer dan twee weken antidateren is niet toegestaan. Dan zal het zorgvraagtype ggz alsnog moeten worden bepaald naar de situatie van het moment waarop het zorgvraagtype ggz voor het eerst vereist was.	
G06 Zorgaanbieders kunnen kiezen om voor Zvw-patiënten in de setting ‘forensische en beveiligde zorg’ het zorgvraagtype fz te vermelden in plaats van het zorgvraagtype ggz.	Er zijn vijf instellingen die dit label mogen hanteren vanaf 1 januari 2022: De Forensische Zorgspecialisten, Fivoor, Tactus Verslavingszorg, GGZ Noord-Holland-Noord en FPC de Rooyse Wissel.	Bij alle zorgprestaties waarin de fz-typering wordt toegepast in de Zvw wordt zorglabel G06 (Zorgvraagtype ggz niet aanwezig vanwege gebruik Zorgvraagtype fz) vastgelegd en vermeld op de factuur.

**Informatie-elementen bij facultatieve prestaties
ervaringsdeskundige werker NLQF 5**

Informatie-elementen bij facultatieve prestaties ervaringsdeskundige werker NLQF 5

Definitief, 20 december 2022

De NZa heeft een [beschikking](#) afgegeven voor facultatieve prestaties voor behandelconsulten en groepsconsulten door ervaringsdeskundige werkers NLQF 5:

- Facultatieve prestatie: Behandelconsult ervaringsdeskundige werker (NLQF 5) vanaf X minuten
- Facultatieve prestatie: Groepsconsult ervaringsdeskundige werker (NLQF 5) groepsgrootte X 30 minuten

Partijen in het programma Zorgprestatiemodel constateren dat het wenselijk is om gezamenlijk vast te stellen welke informatie-elementen voor deze facultatieve prestaties moeten worden geregistreerd. Zo voorkomen we dat zorgaanbieders en zorgverzekeraars hier verschillend mee omgaan.

Ervaringsdeskundige werker NLQF 5

De definitie van ervaringsdeskundige werker (NLQF5) luidt: *Zorgverlener met afgeronde initiële opleiding (NLQF 5) in ervaringsdeskundigheid ten behoeve van de GGZ/FZ.*

Om de facultatieve prestaties automatisch te kunnen afleiden (en te onderscheiden van ervaringsdeskundige werkers NLQF6), krijgt de ervaringsdeskundige werker NLQF5 een eigen beroepscode in de codelijst:

Beroep_code	Beroep_naam
FB01	Ervaringsdeskundige werker NLQF 5 (facultatieve prestaties)

Bij dit beroep kunnen alleen de facultatieve prestaties 'ervaringsdeskundige werker (NLQF5)' worden geregistreerd en geen consult 'overig beroep'.

Op de declaratie moet verder de juiste generieke code en de naam van de behandelaar worden vermeld (in plaats van een AGB-code).

Informatie-elementen

Eerder hebben de partijen in het programma Zorgprestatiemodel een [indeling](#) gemaakt van welke informatie-elementen bij overige prestaties moeten worden geregistreerd. De facultatieve prestaties 'ervaringsdeskundige werkers NLQF 5' passen het beste in de categorie 'Overige prestaties met informatie-elementen van een consult'.

Bij deze facultatieve prestaties worden daarom de informatie-elementen vermeld die verplicht zijn bij consulten en toeslagen op consulten. Een overzicht van de informatie-verplichtingen voor consulten en toeslagen op consulten staan in kolom B (ggz) en E (fz) in de [Tabel informatie-elementen](#) van de NZa.

Spelregels

- Voor de facultatieve prestaties 'behandelconsulten ervaringsdeskundige werkers NLQF 5' gelden de spelregels correct registreren en declareren.
- De facultatieve prestaties 'ervaringsdeskundige werkers NLQF' tellen mee als 'consult' in de spelregel minimale betrokkenheid regiebehandelaar.

Groepsconsulten

- Voor de facultatieve prestaties 'groepsconsulten ervaringsdeskundige werker (NLQF 5)' geldt de spelregel Groepsconsulten.
- De facultatieve prestaties 'groepsconsulten ervaringsdeskundige werker (NLQF 5)' kan alleen in rekening gebracht worden voor de (op enig moment aanwezige) patiënten die verzekerd zijn bij een zorgverzekeraar waarmee de zorgaanbieder afspraken heeft gemaakt over de inzet van deze facultatieve prestatie.
- Voor het bepalen van de groepsgrootte tellen ook de (op enig moment) aanwezige patiënten mee waarvoor geen afspraak over de inzet van deze facultatieve prestatie is gemaakt.

R.

Informatie-elementen bij onderlinge dienstverlening

Informatie-elementen bij onderlinge dienstverlening

27 september 2022

In de regeling van de NZa staat welke informatie-elementen de zorgaanbieder voor iedere patiënt en voor iedere prestatie moet registreren. Voor prestaties die als onderlinge dienstverlening worden uitgevoerd, moeten de hoofd- en onderaannemer informatie-elementen met elkaar uitwisselen om de juiste informatie-elementen te registreren.

Partijen in het programma Zorgprestatiemodel constateren dat het wenselijk is om gezamenlijk vast te stellen welke informatie-elementen bij onderlinge dienstverleningen moeten worden uitgewisseld tussen de hoofdaannemer en onderaannemer. Zo voorkomen we dat zorgaanbieders hier verschillend mee omgaan.

Uitgangspunten

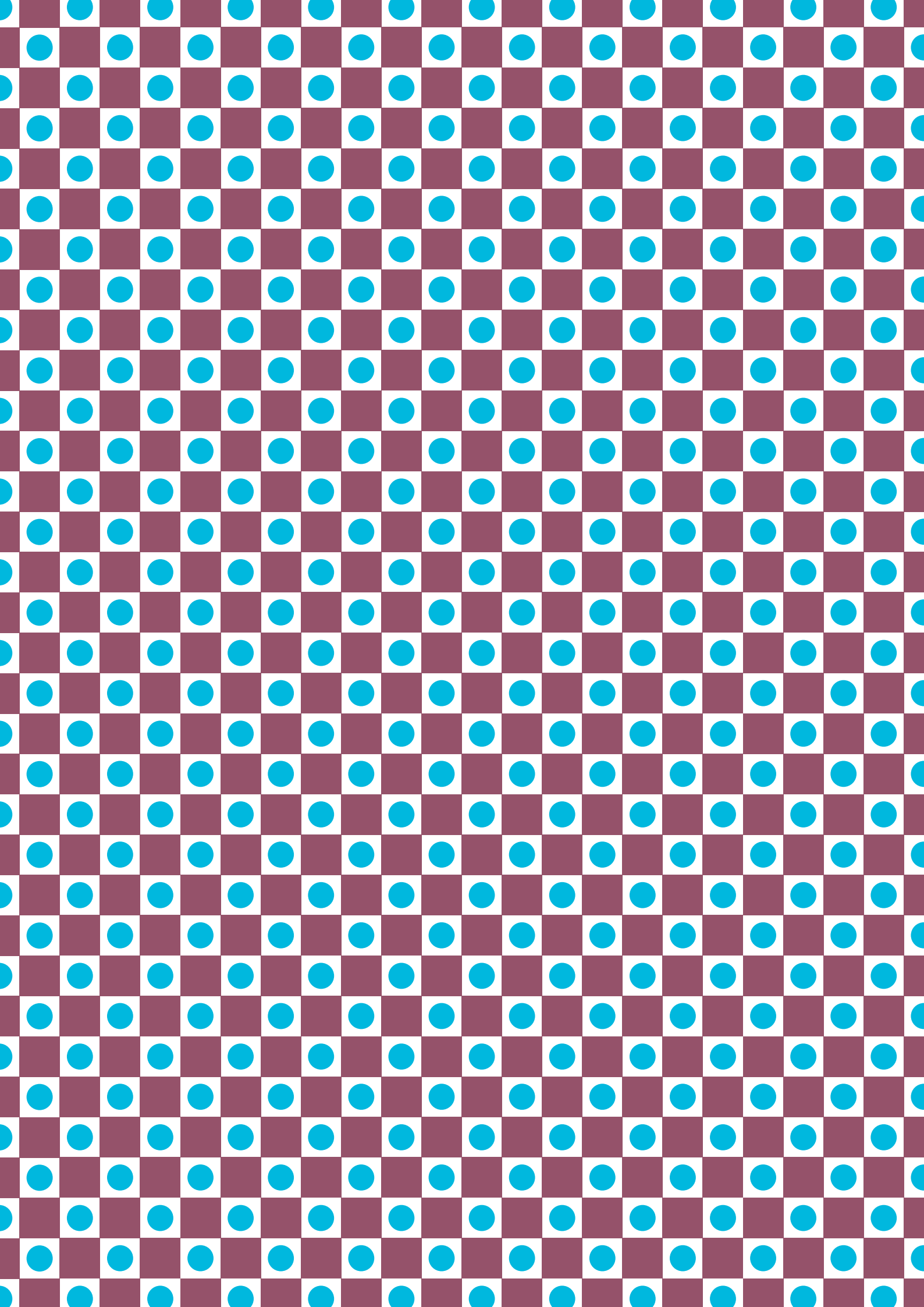
- Landelijk geldt (voorlopig) route 1: de onderaannemer declareert bij de hoofdaannemer.
- De hoofdaannemer ziet de cliënt eerst en maakt bij het leveren van zorg gebruik van diensten van een onderaannemer.
- Er is een contractafspraken tussen de hoofdaannemer en onderaannemer waarin tariefafspraken zijn vastgelegd.
- Dataminimalisatie tussen hoofdaannemer en onderaannemer: alleen de absoluut noodzakelijke gegevens worden verstuurd.
- De hoofdaannemer is verantwoordelijk voor het traject (zorgvraagtypering, regiebehandelaar).
- De uitwisseling van medische informatie (dossier) om de cliënt te behandelen is buiten scope.
- Informatiebehoefte:
 - Hoofdaannemer verwacht van onderaannemer: informatie voor declaratie naar verzekeraar.
 - Onderaannemer verwacht van hoofdaannemer: informatie voor declaratie naar hoofdaannemer.
- De hoofdaannemer vult de prestaties van de onderaannemer aan met de rest van de informatie-elementen, zodat de hoofdaannemer voldoet aan de NZa-regelgeving voordat deze declareert aan de verzekerende instantie.
- De hoofdaannemer is verantwoordelijk voor de V&C en LCB-controles over de volledige declaratie heen (alle prestaties van onderaannemer(s) en hoofdaannemer samen).

Informatie-elementen

De volgende informatie-elementen worden vermeld bij de opdrachtverstrekking van de hoofdaannemer naar onderaannemer en op de factuur van de onderaannemer naar de hoofdaannemer:

INFORMATIE-ELEMENT	Verplicht vermelden van hoofdaannemer naar onderaannemer	Verplicht vermelden op factuur van onderaannemer naar hoofdaannemer	Toelichting
A. Gegevens zorgaanbieder			
a2. AGB-code zorgaanbieder	Ja	Ja	
B. Gegevens patiënt			
b3. BSN;	Ja	Ja	
C. Gegevens behandeling			
c1. Naam regiebehandelaar	Ja	Ja	Bij digitale declaratie volstaat c2.
c2. AGB-code regiebehandelaar	Ja	Ja	
F. Gegevens prestatie			
f1. Prestatiecode;	-	Ja	
f2. Prestatie;	-	Ja	Dit is een afgeleide van de prestatiecode.
f3. Uitvoeringsdatum;	-	Ja	
f4. Geplande starttijd consult (alleen ingeval van werkwijze conform 3.2 lid 2);	-	Ja, verplicht indien van toepassing	
f5. Gedeclareerd tarief (per prestatie);	-	Ja	
f6. Naam zorgverlener die de prestatie heeft geleverd;	-	Ja, verplicht indien van toepassing	In geval de zorgverlener geen persoonlijke AGB-code heeft.
f7. AGB-code zorgverlener die de prestatie heeft geleverd;	-	Ja, verplicht indien van toepassing	In geval van verblijf is er geen zorgverlener. Dan is dit de AGB-code van de instelling.
f8. Beroep zorgverlener die de prestatie heeft geleverd conform de veldnorm;	-	Ja, verplicht indien van toepassing	In geval de zorgverlener geen persoonlijke AGB-code heeft en f7 niet ingevuld kan worden.

f9. Zorglabel;	-	Ja, verplicht indien sprake van zorglabel N04 Toeslag inzet tolk	Andere zorglabels zijn hier niet verplicht, daar kunnen wel onderling afspraken over gemaakt worden.
Setting	Ja	-	Extra informatie-element. Dit is nodig voor het bepalen van de prestatie(code).

www.zorgprestatie.nl